

RIKSDAGENS SVAR 20/2006 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om pension för arbetstagare och till vissa lagar som har samband med den

Ärende

Regeringen har till 2005 års riksmöte överlämnat sin proposition med förslag till lag om pension för arbetstagare och till vissa lagar som har samband med den (RP 45/2005 rd).

Beredning i utskott

Social- och hälsovårdsutskottet har i ärendet lämnat sitt betänkande (ShUB 5/2006 rd).

Beslut

Nu församlade riksmöte har antagit följande lagar:

Lag

om pension för arbetstagare

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

I AVDELNINGEN

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

1 kap.

Lagens syfte

1 §

Lagens syfte

I denna lag föreskrivs om den rätt till ålderspension, deltidspension, rehabilitering och invalidpension som arbetstagare inom den privata sektorn har samt om den rätt till familjepension som arbetstagarnas förmånstagare har.

En arbetsgivare är skyldig att för sina arbetstagare ordna och bekosta pensionskydd enligt denna lag för arbete som utförts i Finland, om inte något annat föreskrivs nedan. Arbetstagarer är skyldig att delta i bekostandet av sitt pensionskydd med en arbetspensionsförsäkringsavgift.

Arbetsgivaren kan ordna pensionskydd enligt denna lag i ett arbetspensionsförsäkringsbolag som avses i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag (354/1997), i en pensionskassa som avses i lagen om försäkringskassor (1164/1992) eller i en pensionsstiftelse som avses i lagen om pensionsstiftelser (1774/1995). Pensionskyddscentralen är samarbetsorgan för pensionsanstalterna. Bestämmelser om Pensionskyddscentralens uppgifter och förvaltning

ingår i lagen om Pensionsskyddscentralen (/).

2 §

Centrala definitioner

I denna lag avses med

1) *pensionsanstalt* ett arbetspensionsförsäkringsbolag, en försäkringskassa eller en pensionsstiftelse enligt 1 § 3 mom.,

2) *anställningsförhållande* ett anställningsförhållande som grundar sig på ett arbetsavtal enligt 1 § i arbetsavtalslagen (55/2001),

3) *arbetspension* pension enligt de lagar som avses i 3 §,

4) *oavlönad tid* den tid under vilken en arbetstagare har erhållit moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning eller sjukdagpenning eller specialvårdspenning enligt sjukförsäkringslagen (1224/2004), alterneringsersättning enligt lagen om alterneringsledighet (1305/2002), inkomstrelaterad dagpenning eller utbildningsdagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002), förtjänststöd enligt lagen om offentlig arbetskraftsservice (1295/2002), vuxenutbildningsstöd enligt lagen om vuxenutbildningsstöd (1276/2000), rehabiliteringspenning enligt arbetspensionslagarna eller lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (566/2005), ersättning för inkomstbortfall enligt lagen om rehabilitering som ersätts enligt lagen om olycksfallsförsäkring (625/1991) eller lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen (626/1991) eller dagpenning enligt lagen om olycksfallsförsäkring (608/1948), trafikförsäkringslagen (279/1959) eller lagen om olycksfall i militärtjänst (1211/1990),

5) *intjänad pension* pension som intjänats på basis av arbetsinkomster som omfattas av denna lag, på basis av sådan oavlönad tid som avses i 4 punkten och på basis av lagen om pensionersättning som skall betalas av statens medel för tiden för vård av barn under tre år eller för tiden för studier (644/2003),

6) *primär förmån* en förmån som avses i 92 och 93 § och som oberoende av arbetspensionens belopp betalas till fullt belopp och dras av från en förmån enligt denna lag,

7) *EG:s förordning om social trygghet* rådets förordning (EEG) nr 1408/71 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjer flyttar inom gemenskapen,

8) *EU- och EES-land* länder i vilka EG:s förordning om social trygghet tillämpas,

9) *överenskommelse om social trygghet* en internationell överenskommelse om social trygghet som är förpliktande för Finland,

10) *teoretisk pension* en kalkylerad pension; när denna pension fastställs betraktas sådan tid i arbete i ett annat EU- och EES-land som omfattas av arbetspensionslagarna som tid i arbete enligt denna lag.

I denna lag avses med *pensionsfall*

1) uppfyllande av villkoren för erhållande av ålderspension,

2) uppfyllande av villkoren för erhållande av deltidspension i enlighet med 16 §,

3) arbetsoförmåga på det sätt som avses i 35 § 1 mom., eller

4) förmånslåtarens död.

3 §

Arbetspensionslagar

Med arbetspensionslagar avses arbetspensionslagarna för den privata och för den offentliga sektorn. Arbetspensionslagar för den privata sektorn är utöver denna lag

1) lagen om sjömanspensioner (72/1956),

2) lagen om pension för företagare (468/1969), och

3) lagen om pension för lantbruksföretagare (467/1969).

Arbetspensionslagar för den offentliga sektorn är

1) lagen om kommunala pensioner (549/2003) och lagen om införande av lagen om kommunala pensioner (550/2003),

2) lagen om statens pensioner (280/1966), lagen om statens familjepensioner (774/1968) och

lagen om vissa pensioner, som skall betalas av statsmedel (382/1969),

3) pensionslagen för evangelisk-lutherska kyrkan (298/1966) och lagen om familjepensioner inom den evangelisk-lutherska kyrkan (258/1970),

4) pensionsbestämmelser som grundar sig på lagen om ortodoxa kyrkosamfundet (521/1969),

5) pensionsbestämmelser som grundar sig på 13 § i lagen om Folkpensionsanstalten (731/2001),

6) pensionsstadga som givits med stöd av 11 § 2 mom. 6 punkten i lagen om Finlands Bank (214/1998), och

7) landskapslagen om tillämpning i landskapet Åland av vissa riksförfattningar om statens pensioner (ÅFS 4/1997).

2 kap.

Lagens tillämpningsområde

4 §

Anställningsförhållande

En arbetstagare har på basis av sitt anställningsförhållande rätt till pensionsskydd så som föreskrivs i denna lag.

Denna lag gäller inte anställningsförhållanden

1) i fråga om tid före kalendermånaden efter den under vilken arbetstagaren fyller 18 år,

2) efter den kalendermånad under vilken arbetstagaren fyller 68 år,

3) på basis av vilka arbetstagaren med stöd av någon annan arbetspensionslag som avses i 3 § har rätt till pension, eller

4) i vilka arbetstagaren arbetar som medlem av besättningen på ett finskt fartyg som inskriver i förteckningen över handelsfartyg enligt lagen om en förteckning över handelsfartyg i utrikesfart (1707/1991).

Lagen gäller inte arbetstagare

1) till vilka arbetsgivaren betalar i denna lag avsedd arbetsinkomst till ett belopp av sammanlagt mindre än 41,89 euro per kalendermånad, eller

2) på vilka finsk lagstiftning inte tillämpas på basis av bestämmelserna om tillämplig lagstiftning i EG:s förordning om social trygghet eller en överenskommelse om social trygghet.

5 §

Arbete utomlands

Denna lag gäller arbetstagare som arbetar utomlands och på vilka finsk lagstiftning tillämpas på basis av bestämmelserna om tillämplig lagstiftning i EG:s förordning om social trygghet eller en överenskommelse om social trygghet, om villkoren för att omfattas av denna lags tillämpningsområde i övrigt är uppfyllda.

Denna lag gäller också andra arbetstagare som en finsk arbetsgivare sänder i arbete till ett land i vilket EG:s förordning om social trygghet eller en överenskommelse om social trygghet inte tillämpas, förutsatt att

1) arbetstagaren antingen är anställd av den utsändande finska arbetsgivaren eller av ett utländskt företag inom samma ekonomiska helhet,

2) arbetstagarens anställningsförhållande till det utsändande finska företaget fortgår under den tid arbetstagaren arbetar utomlands, och

3) arbetstagaren omfattas av den finska lagstiftningen om social trygghet när han eller hon börjar arbeta utomlands.

Utöver vad som bestäms i 1 och 2 mom. gäller denna lag dessutom andra sådana arbetstagare som arbetar utomlands och som en finsk arbetsgivare på basis av 150 § 2, 3 eller 5 mom. försäkrar i enlighet med denna lag.

Pensionsskyddscentralen kan i enlighet med vad som föreskrivs i 150 § 1 mom. på ansökan befria arbetsgivaren från försäkringskyldigheten enligt denna lag i det fall som avses i 2 mom.

6 §

Befriande av en utländsk arbetsgivare från försäkringskyldigheten

Pensionsskyddscentralen kan i enlighet med vad som föreskrivs i 149 § på ansökan befria en

utländsk arbetsgivare från försäkringskyldigheten enligt denna lag.

7 §

Personer i ledande ställning

Med en ovan i 4 § avsedd arbetstagare jämställs en person i ledande ställning i ett aktiebolag och en person i ledande ställning i en annan sammanslutning, även om personen inte står i anställningsförhållande till aktiebolaget eller den andra sammanslutningen, förutom om

1) personen i ledande ställning i ett aktiebolag antingen ensam eller tillsammans med sina familjemedlemmar äger mer än hälften av bolagets aktiekapital,

2) röstetalet för de aktier som ägs av personer som avses i 1 punkten utgör mer än hälften av det röstetal som samtliga aktier medför, eller

3) personen i ledande ställning i en annan sammanslutning skall anses ha sådan motsvarande bestämmanderätt i sammanslutningen som den som avses i 1 eller 2 punkten.

En bolagsman i ett öppet bolag eller en sådan delägare eller bolagsman i en annan sammanslutning eller ett annat samfund som är personligen ansvarig för sammanslutningens eller samfundets förpliktelser och förbindelser jämställs inte med arbetstagare enligt 4 §.

8 §

Personer som har förtroendeuppdrag

Denna lag gäller personer som har förtroendeuppdrag, om det privaträttsliga företaget eller den privaträttsliga sammanslutningen som betalar arvodet försäkras personen för detta uppdrag i enlighet med denna lag.

Med förtroendeuppdrag avses uppdrag

1) till vilket den person som sköter förtroendeuppdraget har valts att för bestämd tid eller tills vidare representera en viss sammanslutning, en viss krets av personer eller en viss sakkännedom, och

2) i vilket personen inte står i arbetsavtals- eller tjänsteförhållande och inte heller är verksam såsom i lagen om pension för företagare avsedd företagare.

I fråga om personer som har förtroendeuppdrag gäller vad som i denna lag bestäms om arbetstagare. I fråga om förtroendeuppdrag gäller vad som i denna lag bestäms om anställningsförhållanden. Arvodena för ett förtroendeuppdrag motsvarar arbetsinkomsten i ett anställningsförhållande. Pension som grundar sig på skötseln av ett förtroendeuppdrag motsvarar pension som grundar sig på ett anställningsförhållande.

9 §

Försäkring av idrottsutövare

Denna lag tillämpas inte på utövande av idrott. Bestämmelser om pensionsskydd vid utövande av idrott finns i lagen om olycksfalls- och pensionsskydd för idrottsutövare (575/2000).

10 §

Avgörande om tillämpningen av lagen

Pensionsskyddscentralen avgör på ansökan av den som låter utföra arbete, arbetstagaren, den som utför arbete eller pensionsanstalten huruvida denna lag skall tillämpas på arbetet.

II AVDELNINGEN

**BESTÄMMELSER OM PENSIONER OCH
REHABILITERING OCH OM VERKSTÅL-
LANDET AV DEM**

3 kap.

Pensions- och rehabiliteringsförmåner*Ålderspension*

11 §

Rätt till ålderspension

En arbetstagare har rätt att gå i ålderspension från ingången av kalendermånaden efter den under vilken 63—68 års ålder uppnåtts, i förtida ålderspension efter att ha fyllt 62 år eller i uppskjuten ålderspension efter kalendermånaden efter den under vilken 68 års ålder uppnåtts. En förutsättning för beviljande av ålderspension och förtida ålderspension är att arbetstagaren inte längre står i det anställningsförhållande från vilket han eller hon pensioneras.

Går arbetstagaren i ålderspension eller förtida ålderspension enligt lagen om sjömanspensioner före 62 års ålder, har han eller hon rätt att gå i ålderspension enligt denna lag vid den pensionsålder som anges i lagen om sjömanspensioner. I det fallet omvandlas pensionsbeloppet enligt denna lag så att det försäkringsmatematiskt motsvarar arbetstagarens pensionsålder. Närmare bestämmelser om omvandling av pensionsbeloppet och omvandlingskoefficienterna utfärdas genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet.

12 §

Ålderspensionens belopp

Börjar ålderspensionen vid ingången av kalendermånaden efter den under vilken 63—68 års ålder uppnåtts, är ålderspensionens belopp den pension som intjänats fram till begynnelse-tidpunkten för pensionen.

Vid förtida ålderspension minskas pensionen permanent med 0,6 procent för varje månad för vilken pensionen betalas ut före ingången av månaden efter den under vilken 63 års ålder uppnåtts (*förtidsminskning*). Förtidsminskningen beräknas på den pension som intjänats fram till den tidpunkt då pensionen börjar.

Någon förtidsminskning görs inte om en arbetstagare som får arbetslöshetsdagpenning på basis av en rätt till tilläggsdagar enligt 6 kap. 9 § 2 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa går i ålderspension vid 62 års ålder.

Skjuts ålderspensionen upp höjs pensionen med 0,4 procent för varje månad varmed begynnelse-tidpunkten för pensionen uppskjuts till en senare tidpunkt än ingången av månaden efter den under vilken 68 års ålder uppnåtts (*uppskovsförhöjning*). Uppskovsförhöjningen beräknas på den pension som har tjänats in fram till utgången av den månad under vilken 68 års ålder uppnås.

13 §

Begynnelse-tidpunkt för ålderspension

Ålderspension och förtida ålderspension börjar från ingången av kalendermånaden efter den under vilken arbetstagaren har uppnått den ålder som berättigar till ålderspension eller förtida ålderspension och slutat i det arbete på basis av vilket han eller hon ansöker om ålderspension. Ålderspension eller förtida ålderspension beviljas dock inte utan giltigt skäl retroaktivt för längre tid än tre månader före ansökan om pension.

Om arbetstagaren fortsätter arbeta efter att ha fyllt 68 år, beviljas ålderspension från ingången av den kalendermånad som följer på ansökan om pension.

Pension som intjänats av arbetsinkomst på grundval av ett anställningsförhållande som börjat under tiden för ålderspension beviljas på ansökan tidigast från ingången av kalendermånaden efter den under vilken arbetstagaren fyller 68 år.

Invalidpension ändras till ålderspension från och med ingången av kalendermånaden efter den under vilken arbetstagaren fyller 63 år.

14 §

Indragning av ålderspension

En arbetstagare kan ansöka om indragning av sin ålderspension, om han eller hon har beviljats rehabiliteringsstöd på basis av en sådan arbetsoförmåga på viss tid som när rehabiliteringsstödet beviljades har beräknats fortgå efter det att arbetstagaren fyllt 63 år. Indragning av ålderspensionen skall sökas inom en månad sedan arbetsoförmågan upphört och ålderspensionen dras in när arbetsoförmågan upphör.

Deltidspension

15 §

Begrepp i anslutning till deltidspension

När rätten till deltidspension avgörs avses i denna lag med

1) *förvärvsarbete* arbete som skall försäkras på basis av arbetspensionslagarna,

2) *heltidsarbete* i 1 punkten avsett förvärvsarbete i vilket arbetstagarens arbetstid är lika lång som den i respektive bransch normalt tillämpade maximala arbetstiden för arbetstagare på heltid; om arbetstagaren samtidigt har flera förvärvsarbeten betraktas arbetet som heltidsarbete om hans eller hennes sammanlagda arbetstid är minst 35 timmar i veckan.

Med deltidarbete som nämns i 16, 17, 20, 21 och 24 § avses arbete som skall försäkras på basis av arbetspensionslagarna och som en arbetstagare utför när han eller hon får deltidspension. Med ett sådant deltidarbete jämföras deltidarbete i ett EU- eller EES-land.

Med i 16 § 4 mom. 1 punkten och 17 § avsedd stabiliserad inkomst avses den i 76 § avsedda inkomst för återstående tid utifrån vilken arbetstagarens invalidpension skulle beräknas om han eller hon hade blivit arbetsförmögen när deltidspensionen började.

16 §

Rätt till deltidspension

En arbetstagare i åldern 58—67 år som har övergått till deltidarbete har rätt till deltidspension, om han eller hon

1) under en tid av 18 månader omedelbart före deltidspensionens början i minst 12 månader haft förvärvsarbete på heltid,

2) under en tid av 15 kalenderår omedelbart före deltidspensionens början har inkomster som omfattas av arbetspensionslagarna eller motsvarande lagar till ett belopp som minst motsvarar talet 60; detta tal fås genom att inkomsten under respektive kalenderår divideras med 25 gånger 41,89 euro, varefter kvoten avrundas nedåt till närmaste hela tal, som kan vara högst 12, och kvoterna för de olika åren räknas samman,

3) inte får annan pension på grundval av eget arbete eller en motsvarande utländsk förmån eller en förmån på grundval av anställning i en internationell organisation eller ett organ inom Europeiska gemenskaperna, och om han eller hon

4) efter att anställningsförhållandet enligt denna lag upphörde inte har rätt till deltidspension enligt arbetspensionslagarna för den offentliga sektorn på grundval av anställning på heltid som omfattas av nämnda lagar.

Med arbete som avses i 1 mom. 1 och 2 punkten jämföras arbete i ett EU- eller EES-land.

Om arbetstagaren under den tid av 18 månader som avses i 1 mom. 1 punkten har fått dagpenning enligt sjukförsäkringslagen, lön för sjukdomstid, ersättning för inkomstbortfall beviljad med stöd av lagen om trafikförsäkring eller dagpenning som grundar sig på bestämmelserna i lagen om olycksfallsförsäkring, förlängs denna tid av 18 månader i motsvarande mån, dock med högst sex månader.

Villkoren för det deltidarbete som deltidspensionen förutsätter uppfylls, om

1) arbetstagarens förvärvsinkomst har minskat så att hans eller hennes arbetsinkomster av deltidarbetet utgör 35—70 procent av den stabiliserade inkomsten och motsvarande förändring har skett i arbetstiden,

2) arbetstagaren inte utan avbrott är borta från arbetet längre tid än sex veckor; till denna frånvarotid räknas inte semester eller den tid för vilken arbetstagaren fått dagpenning enligt sjukförsäkringslagen, lön för sjukdomstid, ersättning för inkomstbortfall beviljad med stöd av lagen om trafikförsäkring eller dagpenning som grundar sig på bestämmelserna i lagen om olycksfallsförsäkring till den del arbetstagaren har fått dessa dagpenningar i sammanlagt högst 12 månader.

Om nedgången i arbetstagarens förvärvsinkomster avviker från förkortningen av arbetstiden av den anledningen att i förvärvsinkomsten från förvärvsarbete på heltid har ingått övertidsersättning, tillägg för söndags-, natt- eller skiftarbete eller andra särskilda tillägg eller ersättningar som hänfört sig till lönen men som inte ingår i förvärvsinkomsten från deltidarbetet, beaktas sådana tillägg och ersättningar inte vid prövningen av om arbetstagaren uppfyller villkoren i 4 mom. 1 punkten.

17 §

Deltidspensionens belopp

Deltidspensionens belopp är 50 procent av skillnaden mellan den stabiliserade inkomsten av heltidsarbete som omfattats av arbetspensionslagarna och inkomsten av deltidarbete som omfattas av arbetspensionslagarna (*inkomstbortfall*).

Har arbetstagaren före deltidarbetet samtidigt varit i två eller flera förvärvsarbeten som omfattats av arbetspensionslagarna, är deltidspensionens belopp 50 procent av skillnaden mellan den stabiliserade inkomsten av dessa arbeten och inkomsten av deltidarbetet. Av en dylik deltidspension utgör deltidspensionen enligt denna lag en lika stor andel som de enligt denna lag försäkrade arbetsinkomsternas andel utgör av de arbetsinkomster som beaktats i den stabiliserade inkomsten och som baserar sig på de lagar på basis av vilka deltidspension beviljas.

Deltidspensionens maximibelopp är dock 75 procent av de pensioner som arbetstagaren innan deltidspensionen börjar har tjänat in en-

ligt arbetspensionslagarna och lagen om pensionsersättning som skall betalas av statens medel för tiden för vård av barn under tre år eller för tiden för studier. Om en primär förmån skall dras av från pensionen på det sätt som avses i 92 eller 93 §, beräknas deltidspensionens maximibelopp på den pension som minskats på detta sätt. Deltidspensionens maximibelopp justeras, om deltidspensionstagaren beviljas en i 92 eller 93 § avsedd primär förmån eller om beloppet av en dylik förmån ändras.

Med ovan i 3 mom. avsedd pension jämställs pension som en arbetstagare har tjänat in i ett EU- eller EES-land eller i ett land som slutit en överenskommelse om social trygghet med Finland.

Har arbetstagaren rätt till deltidspension också enligt någon annan arbetspensionslag och minskar det maximibelopp på 75 procent som nämns i 3 mom. deltidspensionen, görs minskningen med beaktande av dessa lagar i förhållande till de arbetsinkomster som beaktats i den stabiliserade förvärvsinkomsten.

18 §

Begynnelsepunkten för deltidspension

Deltidspension börjar från ingången av månaden efter den under vilken arbetstagaren uppfyller villkoren i 16 §, dock tidigast från ingången av månaden efter den under vilken pensionen söks. Deltidspension beviljas dock inte retroaktivt.

19 §

Deltidspensionstagarens anmälningsskyldighet

Den som får deltidspension är skyldig att underrätta pensionsanstalten om

- 1) förändringar i sina arbetstidsarrangemang,
- 2) andra än kollektivavtalsenliga lönejusteringar,
- 3) att ett anställningsförhållande eller företagarverksamhet upphör eller att ett nytt förhållande eller ny verksamhet inleds,
- 4) förändringar i företagarverksamheten,

5) att en ny arbetspension eller en motsvarande förmån som beviljats i ett EU- eller EES-land börjar,

6) över sex veckor lång frånvaro från arbetet, om frånvaron inte beror på semester eller sådan sjukdom på basis av vilken deltidspensionstagaren får dagpenning enligt sjukförsäkringslagen, lön för sjukdomstid, dagpenning som grundar sig på bestämmelserna i lagen om olycksfallsförsäkring eller ersättning för inkomstbortfall beviljad med stöd av lagen om trafikförsäkring, och

7) att en primär förmån börjar eller förändras.

20 §

Justering av deltidspension

Deltidspensionens belopp justeras, om

1) det har inträffat en permanent förändring i deltidspensionstagarens förvärvsinkomster under tiden för deltidsarbete och denna förändring på ett betydande sätt avviker från den allmänna löneutvecklingen, eller

2) deltidspensionstagaren får rätt till deltidspension med stöd av en sådan arbetspensionslag som inte tidigare har berättigat honom eller henne till deltidspension.

Justeringen görs från ingången av kalendermånaden efter den under vilken förändringen skett, eller om förändringen sker kalendermånadens första dag, från denna dag.

När deltidspensionens belopp justeras anses den förvärvsinkomst som deltidspensionen första gången fastställdes på som stabiliserad förvärvsinkomst.

21 §

Avbrytande av utbetalningen av deltidspension

Om arbetstagarens inkomst av deltidsarbete eller frånvaron från arbetet tillfälligt förändras så att villkoren i 16 § 4 mom. för deltidsarbete inte uppfylls, avbryts utbetalningen av deltidspensionen efter meddelande från pensionstagaren eller på pensionsanstaltens initiativ. Utbetal-

ningen avbryts från ingången av följande möjliga betalningsperiod, förutsatt att orsaken till betalningsavbrottet fortfarande föreligger. Utbetald deltidspension återkrävs enligt 126 § för den tid under vilken villkoren för erhållande av deltidspension inte uppfyllts.

Avbruten deltidspension börjar efter meddelande från pensionstagaren utbetalas på nytt räknat från den tidpunkt från vilken villkoren för erhållande av deltidspension uppfylls. Har förnyad utbetalning av avbruten deltidspension inte begärts inom sex månader sedan deltidspensionen avbröts, dras pensionen in från och med tidpunkten för avbrottet.

22 §

Indragning av deltidspension och erhållande av deltidspension på nytt

Deltidspensionen dras in från ingången av månaden efter den under vilken arbetstagaren inte längre uppfyller de villkor för att få pension som nämns i 16 § 4 mom., om inte något annat följer av 21 §. Om denna dag är kalendermånadens första dag, dras dock deltidspensionen in från denna dag. Deltidspension kan också dras in retroaktivt.

Har arbetstagarens deltidspension dragits in, har arbetstagaren rätt att på nytt få deltidspension när han eller hon uppfyller villkoren för den. Har deltidspensionen varit indragen i högst sex månader används, när den nya deltidspensionen efter den indragna deltidspensionen fastställs, den stabiliserade inkomst som låg till grund för den tidigare deltidspensionen som stabiliserad inkomst av heltidsarbetet.

23 §

Invalidpension efter deltidspension

Beviljas en arbetstagare som får deltidspension invalidpension för samma tid för vilken deltidspension redan betalats, betraktas deltidspensionen som en delbetalning av invalidpensionen.

24 §

Ändring av deltidspension till ålderspension

Fortsätter arbetstagaren i deltidarbete efter att ha fyllt 68 år, omvandlas deltidspensionen vid 68 års ålder till en ålderspension som är lika stor som deltidspensionen. När arbetstagaren upphör med deltidarbetet beräknas ålderspensionen på ansökan på nytt.

Arbetspensionsrehabilitering

25 §

Rätt till arbetspensionsrehabilitering

En arbetstagare under 63 år har rätt att få ändamålsenlig yrkesinriktad rehabilitering för förhindrande av arbetsoförmåga eller förbättrande av arbets- och förvärvsförmågan, om

- 1) en sjukdom, ett lyte eller en kroppsskada som konstaterats på behörigt sätt sannolikt medför risk för arbetsoförmåga enligt 35 § 1 mom.,
- 2) arbetstagaren har sådana inkomster av arbete att de inkomster för återstående tid som avses i 76 § är minst 25 133,40 euro, och
- 3) arbetstagaren inte har rätt till rehabilitering med stöd av bestämmelserna om rehabilitering inom ramen för olycksfalls- eller trafikförsäkring.

När rehabiliteringens ändamålsenlighet bedöms beaktas arbetstagarens ålder, yrke, tidiga verksamhet, utbildning och etablering i arbetslivet samt huruvida den yrkesinriktade rehabilitering som söks sannolikt leder till att arbetstagaren fortsätter i ett arbete som är lämpligt med tanke på hans eller hennes hälsotillstånd eller återgår till arbete. När ändamålsenligheten bedöms beaktas dessutom huruvida den yrkesinriktade rehabiliteringen uppskjuter arbetstagarens pensionering.

Med risk för arbetsoförmåga avses en situation där det är sannolikt att arbetstagaren under de närmaste åren, trots att möjligheterna till vård

och medicinsk rehabilitering beaktas, utan yrkesinriktade rehabiliteringsåtgärder skulle bli beviljad full invalidpension eller delinvalidpension.

Den i 1 mom. 2 punkten avsedda inkomsten för återstående tid fastställs på samma sätt som om arbetstagaren hade blivit arbetsoförmögen vid tidpunkten för ansökan om rehabilitering.

Vad som föreskrivs i 1 mom. tillämpas också på rehabilitering av en sådan arbetstagare som är arbetsoförmögen på det sätt som avses i 35 § 1 mom. I dessa fall fastställs inkomsten för återstående tid på samma sätt som arbetstagarens invalidpension.

26 §

Yrkesinriktad rehabilitering och rehabiliteringsplan

Med yrkesinriktad rehabilitering avses arbetsprovning, arbetsträning, utbildning som leder till arbete eller yrke och stöd för inledande av eller fortsatt näringsverksamhet. Arbetstagaren kan få ersättning för de behövliga och nödvändiga kostnader som den yrkesinriktade rehabiliteringen medför.

Innan den yrkesinriktade rehabiliteringen inleds skall arbetstagaren ha en plan för den yrkesinriktade rehabiliteringen (*rehabiliteringsplan*). Pensionsanstalten kan stödja utarbetandet av planen.

27 §

Förhandsbeslut om rätt till arbetspensionsrehabilitering

En arbetstagare har rätt att få ett förhandsbeslut av vilket framgår om han eller hon uppfyller villkoren för arbetspensionsrehabilitering. Ett förhandsbeslut är bindande för pensionsanstalten, om arbetstagaren lämnar in en rehabiliteringsplan till pensionsanstalten inom nio månader från det att förhandsbeslutet har vunnit laga kraft.

28 §

Rehabiliteringspenning

En arbetstagare har rätt till rehabiliteringspenning för de kalendermånader under vilka han eller hon på grund av yrkesinriktad rehabilitering är helt eller delvis förhindrad att utföra förvärsarbete.

Rehabiliteringspenningen är lika stor som det sammanräknade belopp av de arbetspensioner, förhöjt med 33 procent, som arbetstagaren skulle ha rätt till om han eller hon när ansökan om rehabilitering gjordes hade blivit arbetsoförmögen på ett sätt som berättigar till full invalidpension.

Om arbetstagarens sjukledighet har börjat medan hans eller hennes anställningsförhållande pågick och rehabiliteringsbehovet fanns redan när sjukledigheten började, är rehabiliteringspenningen dock lika stor som det sammanräknade belopp av de arbetspensioner, förhöjt med 33 procent, som arbetstagaren skulle ha rätt till om han eller hon när sjukledigheten började hade blivit arbetsoförmögen på ett sätt som berättigar till full invalidpension.

29 §

Partiell rehabiliteringspenning

Om en arbetstagare under den tid yrkesinriktad rehabilitering pågår tjänar mer än hälften av den stabiliserade inkomsten, utgör rehabiliteringspenningen hälften av den rehabiliteringspenning som avses i 28 §.

30 §

Rehabiliteringstillägg till invalidpensionstagare

Om en arbetstagare får invalidpension enligt 35 § har han eller hon inte rätt till rehabiliteringspenning enligt 28 §. Invalidpensionstagaren får utöver invalidpensionen ett rehabiliteringstillägg för den tid som den yrkesinriktade rehabiliteringen pågår. Rehabiliteringstillägget utgör 33 procent av invalidpensionen.

Delinvalidpension kan betalas som full pension under tiden för yrkesinriktad rehabilitering och förhöjd på det sätt som bestäms i 1 mom.

31 §

Rehabiliteringsunderstöd

En arbetstagare kan beviljas rehabiliteringspenning i form av rehabiliteringsunderstöd enligt prövning till ett lika stort belopp som invalidpensionen för tiden från rehabiliteringsbeslutet till rehabiliteringens början samt för tiden mellan rehabiliteringsperioder. Rehabiliteringsunderstöd enligt prövning kan beviljas också för utarbetande av en i 26 § 2 mom. avsedd rehabiliteringsplan.

Rehabiliteringsunderstöd betalas högst för tre månader per kalenderår så att tiden räknas särskilt för tiden från rehabiliteringsbeslutet till rehabiliteringens början samt för tiden mellan rehabiliteringsperioder. Rehabiliteringsunderstöd kan dock betalas även för en längre tid, om detta är motiverat för tryggande av rehabiliteringen.

32 §

Indragning av rehabiliteringspenning eller av invalidpensionstagares rehabiliteringstillägg

Rehabiliteringsunderstödet eller det rehabiliteringstillägg som betalas till invalidpensionstagaren kan dras in, om dess mottagare utan giltig orsak vägrar delta i yrkesinriktad rehabilitering eller avbryter sådan rehabilitering.

Arbetstagaren har inte rätt till invalidpension utan giltig orsak förrän rätten till rehabiliteringspenning enligt arbetspensionslagarna eller lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner har upphört.

33 §

Pensionsanstaltens anmälningsskyldighet

Pensionsanstalten skall underrätta Folkpensionsanstalten om yrkesinriktad rehabilitering

samt om sådana beslut som gäller rehabiliteringspenning och rehabiliteringstillägg.

34 §

Andra bestämmelser om rehabilitering

Vad som i denna lag bestäms om sökande av invalidpension, fastställande på tidigare grunder, engångsförhöjning, beaktande av förändringar i löne- och prisnivån, avdrag av primära förmåner, utbetalning, justering av invalidpension och ändring av beloppet, dröjsmålsförhöjning, återkrav, lämnande och erhållande av uppgifter, sökande av ändring och anmälningskyldighet för invalidpensionstagare gäller rehabiliteringspenningen och rehabiliteringstillägget samt mottagaren av dem, om inte något annat föreskrivs i denna lag.

Rehabiliteringspenning och rehabiliteringstillägg kan också betalas för kortare tid än en månad. Primärtid enligt sjukförsäkringslagen inverkar inte på begynnelsepunkten för rehabiliteringspenningen. För den tid för vilken rehabiliteringspenning betalas tjänas inte pension in i enlighet med 68 § och rehabiliteringsförmånerna tas inte som grund för familjepension. För arbete under den tid för vilken rehabiliteringspenning betalas tjänas ny pension in på det sätt som bestäms i 64 §.

Invalidpension

35 §

Rätt till invalidpension

En arbetstagare har rätt till invalidpension, om hans eller hennes arbetsförmåga på grund av sjukdom, lyte eller skada uppskattas vara utan avbrott nedsatt med minst två femtedelar åtminstone ett år. Invalidpensionen beviljas som full pension, om arbetstagarens arbetsförmåga är nedsatt med minst tre femtedelar. I annat fall beviljas invalidpensionen som delinvalidpension.

Vid bedömningen av i vilken mån arbetsförmågan är nedsatt beaktas arbetstagarens åter-

stående förmåga att skaffa sig förvärvsinkomster genom sådant tillgängligt arbete som han eller hon skäligen kan förutsättas utföra. Härvid beaktas också arbetstagarens utbildning, tidigare verksamhet, ålder, boningsort och andra därmed jämförbara omständigheter. Om arbetsförmågan varierar beaktas arbetstagarens årliga inkomster.

Utöver vad som bestäms i 2 mom. skall arbetsförmågans yrkesmässiga karaktär betonas vid bedömningen av rätt till invalidpension för en arbetstagare som fyllt 60 år.

36 §

Utredning av rehabiliteringsmöjligheterna

Innan pensionsanstalten fattar beslut om invalidpension skall den se till att arbetstagarens möjligheter till rehabilitering har klarlagts.

37 §

Invalidpension på basis av pension som beviljats enligt arbetspensionslagarna för den offentliga sektorn

En arbetstagare har rätt till invalidpension när han eller hon, efter det att ett arbete som omfattas av denna lag upphört, för ett senare tjänste- eller arbetsavtalsförhållande beviljats invalidpension enligt

1) 9 § 1 mom. c- eller d-punkten i lagen om statens pensioner,

2) 24 § 1 mom. 2 punkten i lagen om kommunala pensioner,

3) de bestämmelser i 1 § i pensionslagen för evangelisk-lutherska kyrkan som motsvarar de bestämmelser som nämns ovan i 1 punkten, eller

4) de bestämmelser i 13 § i lagen om Folkpensionsanstalten som motsvarar de bestämmelser som nämns ovan i 1 punkten.

En arbetstagare har rätt till invalidpension också när hans eller hennes pension enligt arbetspensionslagarna för den privata sektorn är högst 688,02 euro per månad och han eller hon, efter det att ett arbete som omfattas av denna lag upphört, för ett senare tjänste- eller arbetsavtals-

förhållande beviljats invalidpension på basis av arbetsförmåga som börjat medan anställningen varade, i enlighet med följande bestämmelser:

1) 9 § 1 mom. a- eller b-punkten i lagen om statens pensioner,

2) 24 § 1 mom. 1 punkten i lagen om kommunala pensioner,

3) de bestämmelser i 1 § i pensionslagen för evangelisk-lutherska kyrkan som motsvarar de bestämmelser som nämns ovan i 1 punkten, eller

4) de bestämmelser i 13 § i lagen om Folkpensionsanstalten som motsvarar de bestämmelser som nämns ovan i 1 punkten.

38 §

Invalidpensionens belopp

Beloppet av full invalidpension är summan av den intjänade pensionen före utgången av det år som föregick pensionsfallsåret och pensionsdelen för återstående tid enligt 66 §. Delinvalidpensionen utgör hälften av full invalidpension.

39 §

Förhandsbeslut om rätten till delinvalidpension

En arbetstagare har rätt att få ett förhandsbeslut av vilket framgår om han eller hon uppfyller de i 35 § 1 mom. nämnda villkoren för delinvalidpension. Förhandsbeslutet ges av den pensionsanstalt som är behörig att avgöra en pensionsansökan då arbetstagaren ansöker om pension i stället för om förhandsbeslut.

Ett förhandsbeslut är bindande för pensionsanstalten, om en därpå grundad pensionsansökan görs inom nio månader eller inom en av arbetstagaren och arbetsgivaren avtalad längre tid från det att förhandsbeslutet vann laga kraft.

40 §

Pensionsanstaltens sakkunnigläkare

En eller flera legitimerade läkare skall i pensionsanstalten delta i beredningen av ärenden som gäller arbetsförmåga eller rehabilitering

samt av andra ärenden som inbegriper medicinska frågor. Pensionsanstaltens läkare kan anteckna sin ståndpunkt i handlingarna utan att följa vad som i 23 § i lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (559/1994) bestäms om formkraven för rättsmedicinska intyg och utlåtanden.

41 §

Begynnelsetidpunkten för full invalidpension

Full invalidpension börjar tidigast från ingången av månaden efter den under vilken den i 12 kap. 3 § i sjukförsäkringslagen avsedda primärtiden för dagpenningen utgår.

Full invalidpension börjar dock från ingången av månaden efter den under vilken arbetsförmågan började, om

1) pensionsansökan har gjorts innan Folkpensionsanstalten har fastställt primärtiden för sjukdagpenningen och det före utgången av den andra kalendermånaden som följer på pensionsansökan inte har beviljats sådan dagpenning som skall betalas för minst en månad utan avbrott och som hänför sig till tiden efter arbetsförmågans början, eller

2) dagpenningsansökan som hänför sig till tiden efter arbetsförmågans början har avslagits och arbetstagaren inte har beviljats sådan dagpenning som skall betalas för minst en månad utan avbrott och som hänför sig till tiden efter avslaget.

Har en arbetstagare rätt att från utlandet få en förmån som motsvarar dagpenning enligt sjukförsäkringslagen, beaktas den vid fastställandet av begynnelsetidpunkten för invalidpensionen på samma sätt som dagpenning enligt sjukförsäkringslagen, dock för högst den maximala betaltningstiden enligt sjukförsäkringslagen.

42 §

Begynnelsetidpunkten för delinvalidpension

Delinvalidpension börjar från ingången av den månad som följer på pensionsfallet.

43 §

Betalning av invalidpension retroaktivt

Invalidpension betalas inte utan giltigt skäl retroaktivt för längre tid än sex månader före månaden för ansökan om pension.

Beviljas invalidpension retroaktivt, betalas pensionen inte för den tid för vilken arbetstagaren har fått rehabiliteringspenning enligt arbetspensionslagarna eller lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner eller ersättning för inkomstbortfall med stöd av lagen om rehabilitering som ersätts enligt lagen om olycksfallsförsäkring eller lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen.

Beviljas invalidpension retroaktivt såsom delinvalidpension eller full invalidpension på basis av 41 § 2 mom. och har för samma tid utbetalats dagpenning enligt sjukförsäkringslagen, betalas invalidpension för denna tid till den del dess belopp överstiger beloppet av dagpenningen.

44 §

Tid för vilken invalidpension beviljas

Invalidpension beviljas tills vidare eller i form av rehabiliteringsstöd för viss tid.

Har arbetstagarens arbetsförmåga för viss tid varit nedsatt i åtminstone ett år, har han eller hon rätt att få rehabiliteringsstöd för att återställa arbetsförmågan under så lång tid som han eller hon bedöms vara arbetsoförmögen på det sätt som avses i denna lag.

När rehabiliteringsstöd beviljas skall pensionsanstalten se till att en vård- eller rehabiliteringsplan har utarbetats för arbetstagaren. Rehabiliteringsstöd kan beviljas en arbetsoförmögen arbetstagare även för den tid beredningen av vård- eller rehabiliteringsplanen pågår.

45 §

Invalidpensionstagarens anmälningsskyldighet

Den som får invalidpension skall underrätta pensionsanstalten om att han eller hon återfått

arbetsförmågan, om att han eller hon börjar förvärvsarbeta och om att rehabiliteringen avbrutits.

46 §

Utredning av om arbetsförmågan fortgår

Om pensionsanstalten har motiverat skäl att anta att pensionstagaren åter är arbetsförmögen är pensionstagaren, om han eller hon åläggs därtill av pensionsanstalten, skyldig att för utredning av om arbetsförmågan fortgår låta undersöka sig hos en av pensionsanstalten angiven legitimerad läkare eller på en rehabiliteringsanstalt eller en undersökningsinrättning som anvisas av pensionsanstalten. Pensionsanstalten skall då ersätta skäliga kostnader för undersökningen och eventuella resor.

47 §

Kontroll av rätten till invalidpension

Förändras en invalidpensionstagares arbetsförmåga kontrolleras hans eller hennes rätt till invalidpension på ansökan av pensionstagaren eller på pensionsanstaltens initiativ.

När förändringar i invalidpensionstagarens arbetsförmåga eller återfående av arbetsförmågan bedöms, beaktas förändringarna i arbetstagarens arbetsinkomst. Arbetstagaren har inte rätt till full invalidpension för den tid under vilken arbetsinkomsten överstiger 40 procent av den stabiliserade genomsnittliga inkomsten för tiden innan arbetsförmågan började eller rätt till delinvalidpension för den tid under vilken arbetsinkomsten överstiger 60 procent av den nämnda genomsnittliga inkomsten.

48 §

Ändring av invalidpensionens belopp

Sker en sådan förändring i arbetsförmågan hos en arbetstagare som får full invalidpension att han eller hon har rätt att få delinvalidpension och förändringen kan bedömas fortgå minst ett år, ändras full invalidpension till delinvalidpen-

sion från ingången av månaden efter förändringen.

Sker en sådan förändring i arbetsförmågan hos en arbetstagare som får delinvalidpension att han eller hon har rätt att få full invalidpension och förändringen kan bedömas fortgå minst ett år, ändras delinvalidpensionen till full invalidpension. Full invalidpension börjar så som bestäms i 41 §. Delinvalidpensionen utbetalas till dess full invalidpension börjar.

49 §

Indragning av invalidpension

Om en invalidpensionstagare har återfått sin arbetsförmåga i sådan grad att han eller hon inte längre uppfyller villkoren för erhållande av pensionen, dras invalidpensionen in från och med ingången av kalendermånaden efter den under vilken pensionstagaren återfått arbetsförmågan.

Om invalidpensionen dras in eller rehabiliteringsstödet upphör, kan pensionen för att stödja återgången till arbete fortgå i form av rehabiliteringsstöd till samma belopp som delinvalidpension även för en kortare tid än ett år.

50 §

Avbrott i utbetalningen av invalidpension

Utbetalningen av invalidpension kan avbrytas, om pensionstagaren

1) är i förvärsarbete och inkomsten av detta arbete tillfälligt överstiger 60 procent av den stabiliserade genomsnittliga inkomsten för tiden innan arbetsoförmågan började,

2) inte samtycker till undersökning som i enlighet med 46 § har föreskrivits av pensionsanstalten, förutom om det finns ett godtagbart skäl till detta,

3) inte lämnar resultaten av den undersökning som avses i 46 § till pensionsanstalten inom en skälig tid som pensionsanstalten sätter ut, eller

4) utan giltigt skäl vägrar delta i rehabilitering eller utbildning som pensionsanstalten ordnar.

51 §

Justering av invalidpension retroaktivt

Pensionen kan dras in eller justeras eller utbetalningen av den kan avbrytas retroaktivt för högst ett år. Denna tid beräknas från ingången av kalendermånaden efter den under vilken pensionstagaren ansökt om justering eller pensionsanstalten vidtagit justeringsåtgärder. Om utbetalningen av invalidpension har avbrutits, justeras eller indras dock pensionen från och med tidpunkten för avbrytandet.

52 §

Ändring av invalidpension till ålderspension

Full invalidpension ändras till ålderspension och delinvalidpension till sådan ålderspension som till beloppet motsvarar full invalidpension från ingången av månaden efter den under vilken pensionstagaren fyller 63 år.

Arbetstagaren har på ansökan rätt till pension som intjänats på grundval av arbete som utförts under tiden för invalidpension, dock tidigast från ingången av månaden efter den under vilken han eller hon fyller 63 år. En förutsättning är då att arbetstagaren inte längre står i det anställningsförhållande från vilket han eller hon pensioneras.

I stället för att beviljas i form av invalidpension beräknas och beviljas pensionen i form av ålderspension från ingången av månaden efter den under vilken 63 års ålder uppnåddes, om

1) arbetstagaren har fyllt 63 år före utgången av den primärtid som avses i 12 kap. 3 § i sjukförsäkringslagen, eller

2) någon primärtid inte fastställs för arbetstagaren på basis av 12 kap. 3 § 2 mom. i sjukförsäkringslagen, eftersom arbetstagaren har fyllt 63 år.

53 §

Hänvisning till rehabilitering

Avslås en ansökan om invalidpension eller arbetspensionsrehabilitering, skall pensionsanstal-

ten se till att arbetstagaren ges information om andra rehabiliteringsmöjligheter och hänvisas till annan rehabilitering eller någon annan service som motsvarar hans eller hennes rehabiliteringsbehov, i samarbete med de instanser som tillhandahåller sådana tjänster. Pensionsanstalten skall dessutom iakttä lagen om klientsamarbete inom rehabiliteringen (497/2003).

Familjepension

54 §

Familjepension och familjepensionstagare

Förmånslåtaren är en arbetstagare som tjänat in pension enligt denna lag och efter vars död familjepension betalas till förmånstagarna på det sätt som föreskrivs nedan.

Förmånstagare är en person som har rätt till familjepension efter förmånslåtarens död. Förmånstagare är på de villkor som anges nedan en efterlevande make, förmånslåtarens samt den efterlevande makens barn och en tidigare make till förmånslåtarens.

Familjepensionen betalas i form av efterlevandepension och barnpension.

Rätt till familjepension har inte den som genom brott uppsåtligt har orsakat förmånslåtarens död.

55 §

Efterlevande makes rätt till pension

En efterlevande make har rätt till efterlevandepension, om han eller hon hade ingått äktenskap med förmånslåtarens innan denne hade fyllt 65 år och har eller har haft ett gemensamt barn med förmånslåtarens.

Rätt till efterlevandepension har också en sådan efterlevande make vars äktenskap hade ingåtts innan den efterlevande maken fyllde 50 år och förmånslåtarens 65 år och äktenskapet hade varat minst fem år, om

1) den efterlevande maken har fyllt 50 år vid förmånslåtarens död, eller

2) den efterlevande maken vid förmånslåtarens död hade fått invalidpension enligt en arbetspensionslag eller folkpensionslagen (347/1956) i minst tre års tid.

En efterlevande make har inte rätt till efterlevandepension enligt 1 mom., om barnet har givits som adoptivbarn utanför familjen före förmånslåtarens död eller är förmånslåtarens barn som den efterlevande maken adopterat efter förmånslåtarens död.

Har den efterlevande maken på basis av ett tidigare äktenskap rätt att få familjepension enligt en arbetspensionslag, uppkommer inte rätt till ny familjepension.

56 §

Barns rätt till pension

Rätt till barnpension vid förmånslåtarens död har ett barn som inte har fyllt 18 år och som är

1) barn till förmånslåtarens, eller

2) barn till den efterlevande maken och vid förmånslåtarens död bodde i samma hushåll som förmånslåtarens och den efterlevande maken.

Barnpension beviljas i första hand efter barnets egen förälder. Rätt till barnpension kan inte uppkomma efter flera än två förmånslåtare samtidigt. Om ett barn som får barnpension efter två förmånslåtare senare beviljas barnpension efter sin egen förälder, upphör den barnpension som först beviljats efter annan förmånslåtaren från den tidpunkt då den barnpension som beviljas efter den egna föräldern börjar.

57 §

Tidigare makes rätt till pension

En tidigare make till förmånslåtarens har rätt till efterlevandepension, om förmånslåtarens vid sin död på basis av ett lagakraftvunnet domstolsbeslut eller en lagakraftvunnen dom eller ett avtal som har fastställts av socialnämnden var skyldig att betala periodiskt underhållsbidrag till honom eller henne. I fråga om en tidigare make och dennes rätt till efterlevandepension gäller

vad som bestäms om den efterlevande maken och dennes rätt till efterlevandepension.

58 §

Begynnelse tidpunkten för familjepension och utbetalning retroaktivt

Familjepension betalas från ingången av månaden efter den under vilken förmånslåtarens avled. Till ett barn som fötts efter förmånslåtarens död betalas familjepension från ingången av månaden efter barnets födelse.

Familjepension betalas inte utan giltigt skäl retroaktivt för längre tid än sex månader före den månad då ansökan om pension gjordes.

59 §

Anmälningsskyldighet

Den som får efterlevandepension är skyldig att underrätta pensionsanstalten om han eller hon har ingått äktenskap.

Om ett barn som får barnpension ges som adoptivbarn till någon annan än förmånslåtarens efterlevande make eller dennes make, är barnets adoptivföräldrar skyldiga att underrätta pensionsanstalten om adoptionen.

60 §

Upphörande av familjepension

Rätten till efterlevandepension upphör om den efterlevande maken ingår nytt äktenskap före fyllda 50 år.

Rätten till barnpension upphör då barnet fyller 18 år eller om barnet ges som adoptivbarn till någon annan än den efterlevande maken eller dennes nya make.

61 §

Beviljande av familjepension för viss tid

Kan någon utredning om förmånslåtarens död inte läggas fram, men det är sannolikt att för-

månslåtarens har avlidit genom drunkning, genom någon annan olycka eller av någon annan därmed jämförbar orsak, kan familjepension beviljas för viss tid.

När familjepension beviljas för viss tid i enlighet med 1 mom. dras förmånslåtarens arbetspension in den dag familjepensionen börjar.

62 §

Engångsbetalning av efterlevandepension

När efterlevandepensionen upphör i enlighet med 60 §, betalas till den efterlevande maken i ett för allt ett belopp som är lika stort som efterlevandepensionen för tre år hade varit.

Grund för beloppet är den månadspension som senast har utbetalats eller, om pensionsanstalten är sista pensionsanstalt enligt 107 §, det sammanlagda beloppet av de pensioner pensionsanstalten betalat per månad.

4 kap.

Fastställande av pension

Pensionstillväxt

63 §

Grunderna för pensionstillväxten

Pensionen tillväxer

1) på grundval av sådana arbetsinkomster enligt 70 och 72 § som arbetstagaren har haft från ingången av kalendermånaden efter den under vilken 18 års ålder uppnåddes till utgången av den månad under vilken 68 års ålder uppnåddes,

2) för oavlönad tid som avses i 74 §, och

3) för tid med invalidpension och deltidspension enligt denna lag.

Till pension berättigar inte arbetsinkomsterna under det år under vilket arbetsförmågan började, om den återstående tiden vid fastställandet av invalidpensionen har räknats såsom till pension berättigande tid på det sätt som föreskrivs i 66 §.

64 §

Pensionstillväxt på grundval av arbetsinkomster

Pensionen tillväxer på grundval av de pensionsgrundande arbetsinkomster som avses i 70 och 72 § för ettvarit år (*årsinkomst*) med

1) 1,5 procent fram till utgången av den kalendermånad under vilken arbetstagaren fyller 53 år,

2) 1,9 procent från och med ingången av kalendermånaden efter den under vilken arbetstagaren fyller 53 år fram till utgången av den kalendermånad under vilken arbetstagaren fyller 63 år,

3) 4,5 procent från och med ingången av kalendermånaden efter den under vilken arbetstagaren fyller 63 år fram till utgången av den kalendermånad under vilken arbetstagaren fyller 68 år.

När en tillväxtprocent enligt 1 mom. ändras under kalenderåret, fastställs pensionstillväxten enligt en genomsnittlig tillväxtprocent på grundval av andra inkomster än sådana som intjänats efter ålderspensionens början. Den genomsnittliga tillväxtprocenten räknas ut genom att tillväxtprocentsatserna enligt 1 mom. beaktas i förhållande till det antal kalendermånader under kalenderåret till vilka tillväxtprocentsatserna hänförs.

Arbetar arbetstagaren i något annat EU- eller EES-land än i Finland vid uppnådd 53 års ålder, fogas till den teoretiska pensionen ett särskilt tillägg som räknas ut på basis av skillnaden mellan den tillväxtprocent som avses i 1 mom. 2 och 3 punkten och den tillväxtprocent som avses i 1 mom. 1 punkten. Det särskilda tillägget räknas ut på basis av arbetsinkomsterna i Finland.

65 §

Pensionstillväxt för oavlönad tid

Pensionen tillväxer med 1,5 procent på grundval av den inkomst som ligger till grund för en i 74 § avsedd förmån som arbetstagaren under ettvarit kalenderår erhållit för oavlönad tid.

66 §

Fastställande av pension för återstående tid

När invalidpensionen fastställs berättigar tiden från ingången av det kalenderår under vilket arbetstagaren har blivit arbetsoförmögen till utgången av den kalendermånad under vilken arbetstagaren fyller 63 år till pension (*återstående tid*). En förutsättning för erhållande av pension för återstående tid är att arbetstagaren under de tio kalenderår som föregick det år under vilket arbetsoförmågan började har haft sammanlagt minst 12 566,70 euro i arbetsinkomster enligt arbetspensionslagarna.

Av den i 76 § avsedda inkomst som pensionen för återstående tid grundar sig på utgör pensionen för återstående tid

1) 1,5 procent per år till den del pensionen omfattar återstående tid fram till utgången av den månad under vilken arbetstagaren fyller 50 år,

2) 1,3 procent per år till den del den återstående tiden omfattar tiden från ingången av den kalendermånad efter den under vilken arbetstagaren fyller 50 år fram till utgången av den kalendermånad under vilken arbetstagaren fyller 63 år.

67 §

Pensionstillväxt för arbete som utförs under tiden med pension

Pensionen tillväxer med 1,5 procent på grundval av de pensionsgrundande årsinkomster som pensionstagaren har under en tid för vilken han eller hon enligt arbetspensionslagarna har fått invalidpension eller ålderspension eller motsvarande pension från utlandet.

68 §

Pensionstillväxt för tid med invalidpension som upphört

Om en arbetstagare som har fått invalidpension senare beviljas pension på nya grunder på basis av ålder eller arbetsoförmåga, räknas så

som till pension berättigande tid även den tid under vilken arbetstagaren fick invalidpension. När pensionen för denna tid räknas ut används som grund den inkomst för återstående tid som hänför sig till den invalidpension som upphört.

På basis av 1 mom. tillväxer pensionen från och med ingången av det år under vilket arbetsförmågan började till utgången av den månad under vilken invalidpensionen upphörde på grundval av den inkomst som pensionen för återstående tid grundar sig på och som hänför sig till invalidpensionen med

1) 1,5 procent per år till den del pensionen omfattar tiden fram till utgången av den månad under vilken arbetstagaren fyller 50 år,

2) 1,3 procent per år till den del pensionen omfattar tiden från ingången av kalendermånaden efter den under vilken arbetstagaren fyller 50 år fram till utgången av den kalendermånad under vilken arbetstagaren fyller 63 år.

Har arbetstagaren utöver invalidpension enligt denna lag fått invalidpension enligt någon annan arbetspensionslag, utgör den inkomst för återstående tid som omfattas av denna lag och som hänför sig till den invalidpension som upphört samma relativa andel av de inkomster för återstående tid som hänför sig till de invalidpensioner som arbetstagaren erhållit som den andel arbetsinkomsterna enligt denna lag utgör av summan av inkomsterna enligt arbetspensionslagarna under den granskningstid som avses i 76 och 78 §.

Har arbetstagaren fått invalidpension utan grund, räknas vid beräkningen av ny pension inte denna tid med pension såsom till pension berättigande tid.

69 §

Pensionstillväxt på grundval av deltidsarbete och för tid med deltidspension

På grundval av inkomster av deltidsarbete som utförs vid sidan av deltidspension samt på grundval av inkomster som ligger till grund för i 74 § avsedda förmåner för oavlönad tid under tiden för deltidsarbete tillväxer pensionen i enlighet med 64 och 65 §.

För tid med deltidspension tillväxer ålderspensionen med 0,75 procent per år av det i 17 § 1 mom. avsedda inkomstbortfall på basis av vilket arbetstagarens deltidspension för första gången har räknats ut.

När invalidpensionen räknas ut på basis av en arbetsförmåga som börjat under tid med deltidspension, tillväxer pensionen för tiden med deltidspension med 1,5 procent av inkomstbortfallet. Räknas även pension för återstående tid med i pension som tjänas in på grundval av deltidsarbete som utförs vid sidan av deltidspension när invalidpensionen fastställs, skall pensionen för återstående tid räknas ut enligt tillväxtprocentsatserna i 66 § också i fråga om inkomstbortfallet.

Arbetsinkomster och förmåner som berättigar till pension

70 §

Arbetsinkomster som berättigar till pension

Vid fastställandet av den arbetsinkomst som utgör grund för pensionen beaktas lön, resultatpremie eller något annat vederlag som har betalats eller avtalats att betalas som ersättning för arbete. Ett sådant vederlag anses som arbetsinkomst på grundval av vilken pension intjänas även då det betalas till arbetstagaren av ett konkursbo, av en sådan myndighet som enligt lönegarantilagen (866/1998) ansvarar för lönegarantin eller av någon annan betalare (*ställföreträdande betalare*) i stället för av arbetsgivaren.

Till den arbetsinkomst som utgör grund för pensionen räknas också för arbetet utgående vederlag som har avtalats att delvis eller helt gottgöras i form av

1) betjäningssavgifter eller gåvor av allmänheten, som beaktas till samma belopp som vid den senaste verkställda beskattningen, om inte annan tillförlitlig utredning om deras belopp presenteras,

2) dagpenning som betalas av en sjukkasse enligt lagen om försäkringskassor och som arbetstagaren erhåller i stället för lön som betalas

med stöd av lag, kollektivavtal eller något annat avtal, eller av

3) stöd för privat vård av barn enligt lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn (1128/1996), eller något motsvarande annat stöd som betalas av staten eller kommunen.

Som sådant vederlag för arbete som avses i 1 mom. betraktas bland annat inte

1) en personalförmån som tillhandahållits av arbetsgivaren,

2) en ränteförmån för ett lån som erhållits på grundval av ett anställningsförhållande,

3) en förmån som innefattar rätten att på grundval av ett anställningsförhållande teckna aktier eller andelar i en sammanslutning till ett lägre pris än det gängse, om förmånen kan utnyttjas av en majoritet av de anställda,

4) en i 66 § i inkomstskattelagen (1535/1992) avsedd förmån som uppkommer genom användning av en anställningsoption, eller en prestation som är baserad på ett anställningsförhållande och som fastställs enligt förändringen av värdet på bolagets aktier,

5) en premie som ges i form av sådana aktier i arbetsgivarbolaget eller ett annat bolag som hör till samma koncern eller en liknande ekonomisk sammanslutning som arbetsgivarbolaget och som noteras på en fondbörs som övervakas av myndigheterna eller i form av en placeringsdeposition eller på annat motsvarande sätt, eller helt eller delvis i form av pengar i stället för aktier, förutsatt att värdet på en sådan förmån som fås i form av en premie beror på hur värdet av aktierna utvecklas under en period på minst ett år efter att premien utlovats,

6) dagpenning eller någon annan ersättning för kostnader för arbetsresor,

7) lön för väntetid enligt 2 kap. 14 § 1 mom. i arbetsavtalslagen,

8) ersättning eller något annat skadestånd som betalas med anledning av att ett arbetsavtal upphävts,

9) i personalfondslagen (814/1989) avsedda vinstpremieandelar som har överförts till en per-

sonalfond eller lyfts kontant, eller en fondandel som har lyfts ur personalfonden,

10) poster som med stöd av bolagsstämmans beslut betalas till en arbetstagare i form av vinstutdelning eller som kontant vinstpremie, förutsatt att den kontanta vinstpremien betalas till hela personalen och att syftet inte är att med hjälp av den ersätta det lönesystem som fastställts i ett kollektivavtal eller arbetsavtal, och att grunderna för beräkning av den kontanta vinstpremien överensstämmer med 2 § 2 mom. i personalfondslagen och att bolagets fria kapital är större än det sammanlagda beloppet av den kontanta vinstpremie och den utdelning som skall betalas till aktieägarna och vilka fastställs vid bolagsstämman, och inte heller

11) en vinstandel eller utdelning som en delägare i ett bolag har lyft.

I de situationer som avses i 3 mom. 10 punkten förutsätts dessutom att ett avtal som är bindande för arbetsgivaren inte har ingåtts beträffande betalningen av vinstpremie och att ägarna vid bolagsstämman efter räkenskapsperiodens utgång fattar ett bindande beslut om utbetalning av kontant vinstpremie och att vinstpremierna betalas därefter. En tilläggsförutsättning är att ärendet behandlas i enlighet med lagen om samarbete inom företag (725/1978) eller på något annat motsvarande sätt.

En arbetstagare som får betjäningavgifter av allmänheten skall meddela arbetsgivaren det betjäningavgiftsbelopp som ligger till grund för skatten.

71 §

Hänförande av arbetsinkomst

Den pensionsgrundande arbetsinkomsten betraktas som inkomst för det kalenderår under vilket den betalats (*betalningsprincipen*). Om det att arbetsinkomsten betraktas som inkomst för det år den betalats snedvrider pensionsbeloppet, kan arbetsinkomsten betraktas som inkomst för det kalenderår under vilket den tjänades in.

72 §

Arbetsinkomster som berättigar till pension vid arbete utomlands (försäkringslön)

När en arbetstagare från Finland sänds utomlands för att arbeta eller när arbetstagaren anställs utomlands så att han eller hon omfattas av tillämpningsområdet för denna lag, betraktas den lön som skulle betalas för motsvarande arbete i Finland, med avvikelse från vad som bestäms i 70 §, som den arbetsinkomst som utgör grund för pensionen. Om motsvarande arbete inte finns i Finland, betraktas den lön som annars kan anses motsvara nämnda arbete som arbetsinkomst.

73 §

Avdrag för arbetstagarens arbetspensionsförsäkringsavgift från årsinkomsten

När den pensionsgrundande arbetsinkomsten fastställs avdras från arbetsinkomsten för ettvarit år ett belopp som motsvarar den arbetspensionsförsäkringsavgift som avses i 153 § och som fastställts för arbetstagarna för året i fråga.

74 §

Oavlönad tid som berättigar till pension

Oavlönad tid berättigar till pension, om arbetstagaren före ingången av pensionsfallsåret har haft minst 12 566,70 euro i arbetsinkomster som är försäkrade enligt arbetspensionslagarna.

Till pension berättigar inkomst som ligger till grund för en förmån för oavlönad tid på det sätt som avses i 3 mom. och som arbetstagaren har erhållit från ingången av kalendermånaden efter den under vilken 18 års ålder uppnåtts till utgången av det år som föregår pensionsfallet. När ålderspension räknas ut beaktas dock inkomst som ligger till grund för en förmån som arbetstagaren erhållit fram till utgången av månaden för ålderspensionsfallet.

De inkomster som ligger till grund för förmåner för oavlönad tid betraktas som inkomster under det kalenderår till vilket förmånstiden hän-

för sig. De inkomster som ligger till grund för förmånerna berättigar till pension enligt följande:

1) 117 procent av sådan arbetsinkomst enligt sjukförsäkringslagen som ligger till grund för moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning för den tid för vilken förmånen har betalats till arbetstagaren och 17 procent för den tid för vilken förmånen har betalats till arbetsgivaren,

2) 75 procent av den inkomst som ligger till grund för alterneringsersättning enligt lagen om alterneringsledighet,

3) 75 procent av den inkomst som ligger till grund för inkomstrelaterad dagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa till den del dagpenning har erhållits till utgången av den månad under vilken 63 års ålder uppnåtts,

4) 65 procent av den inkomst som ligger till grund för förtjänststöd enligt lagen om offentlig arbetskraftsservice,

5) 65 procent av den inkomst som ligger till grund för den utbildningsdagpenning som avses i 10 kap. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa,

6) 65 procent av den inkomst som ligger till grund för vuxenutbildningsstöd enligt lagen om vuxenutbildningsstöd,

7) 65 procent av den arbetsinkomst som ligger till grund för rehabiliteringspenning enligt arbetspensionslagarna eller lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner, eller för ersättning för förlorad inkomst som beviljats enligt bestämmelserna om rehabilitering inom ramen för olycksfallsförsäkring eller trafikförsäkring, för den tid för vilken förmånen har betalats till arbetstagaren, dock inte om rehabiliteringspenningen har utbetalats som ett tillägg till pension,

8) 65 procent av sådan arbetsinkomst som ligger till grund för sjukdagpenning och specialvårdspenning och som avses i sjukförsäkringslagen, för den tid för vilken förmånen har betalats till arbetstagaren,

9) 65 procent av den arbetsinkomst som ligger till grund för ersättning för förlorad inkomst som beviljats enligt bestämmelserna om olycksfallsförsäkring, trafikförsäkring eller försäkring

för olycksfall i militärtjänst, för den tid för vilken dagpenning har betalats till arbetstagaren, dock inte till den del pension i enlighet med 8 punkten intjänas av samma orsak.

Har en förmån som avses i 3 mom. 1 punkten på grund av att förvärvsinkomster saknas eller att de har varit låga betalats till ett belopp som motsvarar minimidagpenning, anses som den inkomst som ligger till grund för förmånen 523,61 euro i månaden. Har förmånen på grund av återgång till arbetet betalats till ett belopp som motsvarar minimidagpenning, anses som den inkomst som ligger till grund för förmånen beloppet av den minimidagpenning som betalats till arbetstagaren.

På grundval av inkomst som ligger till grund för en förmån intjänas inte pension för den tid för vilken arbetstagaren har erhållit annan pension enligt arbetspensionslagarna än deltidspension eller familjepension.

75 §

Arbetstagares pensionsutdrag och kontroll av det

Till en i Finland bosatt arbetstagare i åldern 18—67 år sänds årligen ett pensionsutdrag varav framgår

1) de arbetsinkomster som berättigar till pension enligt arbetspensionslagarna för den privata sektorn, särskilt för varje arbetsgivare,

2) de inkomster som ligger till grund för förmåner som betalats för oavlönad tid och som berättigar till pension, särskilt för varje förmånslag,

3) grunden och den tid för vilken pension intjänas enligt lagen om pensionsersättning som skall betalas av statens medel för tiden för vård av barn under tre år eller för tiden för studier, och

4) beloppet av den pension som intjänats fram till utgången av året före det år under vilket utdraget skickades.

Pensionsutdraget innehåller de uppgifter som avses i 1 mom. 1—3 punkten för fem kalenderår

före det år under vilket informationen skickades. Utdraget sänds till arbetstagaren av den pensionsanstalt där arbetstagarens anställningsförhållande är försäkrat vid utgången av kalenderåret före det år under vilket utdraget skickades eller senast därförinnan.

Om arbetstagaren konstaterar en brist eller ett fel i de uppgifter som avses i 1 mom. 1—3 punkten, skall den pensionsanstalt som skickat utdraget på arbetstagarens yrkande reda ut uppgifternas riktighet. Arbetstagaren skall vid behov uppvisa en sådan utredning om grunderna för sitt yrkande som skäligen kan förutsättas av honom eller henne. Pensionsanstalten är inte skyldig att reda ut dessa uppgifter retroaktivt för längre tid än de fem kalenderår som avses i 2 mom.

Om arbetstagaren ostridigt visar att han eller hon före de fem år som nämns ovan har haft sådana inkomster eller förmåner som avses i 1 mom. 1—3 punkten och som berättigar till pension samt som inte på rätt sätt beaktats som pensionberättigande, beaktar pensionsanstalten uppgifterna retroaktivt. Ostridigt påvisade arbetsinkomster beaktas som inkomster för utbetalningsåret och inkomster som ligger till grund för förmåner för oavlönad tid, tid för vård av barn under tre år samt studietid beaktas som inkomster för de år till vilka förmånstiden, vårdtiden eller studierna hänför sig.

Har arbetstagaren inte arbetsinkomster som försäkrats enligt arbetspensionslagarna för den privata sektorn och som berättigar till pension, skall Pensionsskyddscentralen sända informationen om de förmåner som avses i 1 mom. 2 och 3 punkten och vid behov reda ut uppgifternas riktighet på det sätt som avses i 3 och 4 mom.

Arbetstagaren har rätt att få ett beslut om de uppgifter som avses i 3 och 4 mom. och som påverkar pensionsrätten. Beslutet ges av den pensionsanstalt som skickat utdraget eller, i det fall som avses i 5 mom., av Pensionsskyddscentralen. Om uppgifterna enligt 3 och 4 mom. hänför sig till ett tillämpningsärende enligt 10 § som behandlas av Pensionsskyddscentralen, ger Pensionsskyddscentralen även beslut om de uppgifter som avses i 3 och 4 mom.

Återstående tid

76 §

Inkomst som pension för återstående tid grundar sig på

Den inkomst som pension för återstående tid grundar sig på (*inkomst för återstående tid*) bestäms på grundval av de arbetsinkomster enligt arbetspensionslagarna och de till grund för i 74 § avsedda förmåner för oavlönad tid liggande inkomster vilka arbetstagaren har erhållit under de fem kalenderår som föregick det år under vilket arbetsförmågan började (*granskningstid*). Inkomsten för återstående tid är per månad summan av dessa under granskningstiden erhållna arbetsinkomster, inkomster som ligger till grund för förmåner för oavlönad tid och inkomster som avses i 4 mom., dividerad med sextio.

När inkomsten för återstående tid bestäms beaktas

1) inkomst som ligger till grund för moderskaps-, särskild moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning till det belopp som nämns i 74 § 3 mom., och

2) andra inkomster som ligger till grund för i 74 § avsedda förmåner för oavlönad tid till 100 procent.

Har en förmån som avses i 1 mom. på grund av att förvärvsinkomster saknas eller att de har varit låga betalats till ett belopp som motsvarar minimidagpenning, beaktas 523,61 euro i månaden när inkomsten för återstående tid bestäms. Har förmånen på grund av återgång till arbetet betalats till ett belopp som motsvarar minimidagpenning, beaktas den minimidagpenning som har betalats till arbetstagaren när inkomsten för återstående tid bestäms.

När inkomsten för återstående tid bestäms beaktas såsom inkomst 1 047,22 euro för varje hel månad för vilken arbetstagaren under granskningstiden har fått

1) grunddagpenning, arbetsmarknadsstöd eller utbildningsdagpenning till ett belopp som motsvarar grunddagpenningen enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa, eller

2) utbildningsstöd enligt lagen om offentlig arbetskraftsservice såsom grundstöd.

Den dagpenning som avses i sjukförsäkringslagen beaktas på det sätt som avses i 4 mom., om den har beviljats till samma belopp som den grunddagpenning som avses i lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

Har arbetstagaren under granskningstiden inte några arbetsinkomster som berättigar till pension, räknas pensionsdelen för återstående tid inte heller till pensionen på basis av inkomster som ligger till grund för i 74 § avsedda förmåner för oavlönad tid eller inkomster som avses i 4 mom.

77 §

Hur tid för vård av barn inverkar på pension för återstående tid

Är en arbetstagares arbetsinkomster under den granskningstid som avses i 76 § 1 mom. mindre än den stabiliserade inkomstnivån på grund av vård av barn under tre år och leder detta till att pensionen enligt arbetspensionslagarna sjunker med minst 20 procent, används på ansökan av arbetstagaren såsom arbetsinkomst enligt 76 § 1 mom. den arbetsinkomst som vårdtiden inte har minskat. Härvid beaktas dock arbetsinkomster som erhållits under de högst tio senaste åren.

78 §

Fastställande av pension för återstående tid på grundval av inkomst under mindre än fem år

Har en arbetstagare till pension berättigande arbetsinkomster, inkomster som ligger till grund för en förmån för oavlönad tid eller inkomster för återstående tid enligt 76 § endast under det år under vilket arbetsförmågan började eller året innan, beaktas vid fastställandet av inkomsten för återstående tid även inkomsterna under det år då arbetsförmågan började fram till utgången av den månad under vilken arbetstagaren har blivit arbetsförmögen.

Har arbetstagaren blivit arbetsoförmögen före utgången av det kalenderår under vilket han eller hon fyller 23 år, är granskningstiden tiden mellan ingången av månaden efter uppnådd 18 års ålder och utgången av den månad under vilken arbetsoförmågan började. Härvid är inkomsten för återstående tid per månad summan av de inkomster för återstående tid som avses i 76 § och som erhållits under granskningstiden, dividerad med det antal månader som ingår i samma period, dock med högst 60.

79 §

Andel enligt denna lag av inkomster för återstående tid

Beaktas återstående tid i en arbetstagares pension på basis av flera olika arbetspensionslagar, utgör den inkomst för återstående tid som omfattas av denna lag en lika stor andel av summan av inkomsterna för återstående tid som den andel arbetsinkomsterna enligt denna lag utgör av summan av inkomsterna enligt arbetspensionslagarna under den granskningstid som avses i 76 eller 78 §.

Andra omständigheter som inverkar på invalidpensionens belopp

80 §

Pension på tidigare grunder

Beviljas en arbetstagare som fått rehabiliteringspenning enligt denna lag invalidpension på grund av arbetsoförmåga som har börjat innan två år har förflutit från det att rehabiliteringspenningensperioden löpte ut, fastställs pensionen på de grunder enligt vilka den skulle ha fastställts om arbetsoförmågan hade börjat vid ingången av rehabiliteringspenningensperioden.

Om en arbetstagare som har fått invalidpension senare beviljas invalidpension på grund av sådan ny arbetsoförmåga som har börjat innan två år har förflutit från det att den tidigare invalidpensionen upphörde, fastställs den nya invalidpensionen enligt samma grunder som den tidi-

gare beviljade invalidpensionen. Förfarandet är detsamma också senare, om den nya invalidpensionen beviljas en arbetstagare, som erhållit invalidpension, med anledning av samma sjukdom, lyte eller skada som legat till grund för den tidigare invalidpensionen.

Om en arbetstagare som har fått invalidpension beviljas ålderspension som börjar innan två år har förflutit från det att invalidpensionen upphörde, fastställs ålderspensionen enligt samma grunder som den ovan nämnda invalidpensionen.

81 §

Engångsförhöjning av invalidpension

En engångsförhöjning läggs till arbetstagarens invalidpension från ingången av det kalenderår fram till vilket det har gått fem kalenderår sedan pensionen började. Förhöjningen läggs inte till, om arbetstagaren vid ingången av året för förhöjningen har fyllt 55 år. Engångsförhöjning läggs inte till rehabiliteringstillägg.

Engångsförhöjningen räknas ut på basis av det sammanlagda beloppet av de pensioner som beviljats arbetstagaren enligt arbetspensionslagarna för den privata sektorn. Förhöjningen bestäms enligt arbetstagarens ålder vid ingången av året för förhöjningen. Förhöjningsprocenten är 21, om arbetstagaren vid ingången av året för förhöjningen är 24—26 år. Förhöjningsprocenten sjunker för varje levnadsår med 0,7 procentenheter.

Livslängdskoefficient

82 §

Anpassning av pensionskyddet till den allmänna förändringen i livslängden

Pensionskyddet anpassas till förändringen i den förväntade medellivslängden genom att pensionen, när ålderspensionen börjar, omvandlas med den livslängdskoefficient som fastställts för det år under vilket arbetstagaren fyllde 62 år.

När en invalidpension ändras till ålderspension vid 63 års ålder, justeras pensionen med den livslängdkoefficient som fastställts för det år under vilket arbetstagaren fyllde 62 år.

83 §

Fastställande av livslängdkoefficienten

Social- och hälsovårdsministeriet utfärdar årligen genom förordning bestämmelser om den livslängdkoefficient som avses i 82 § senast en månad före ingången av det kalenderår från och med vilket den tillämpas. Livslängdkoefficienten bestäms så att kapitalvärdet för den pension som omvandlats med koefficienten beräknat enligt Statistikcentralens tillgängliga dödlighetsstatistik för vart och ett av de fem senaste åren är detsamma som kapitalvärdet för den icke-omvandlade pensionen 2009 beräknad enligt dödlighetsstatistiken för 2003—2007. När kapitalvärdet räknas ut används en räntesats på två procent.

Fastställande av familjepension

84 §

Grund för familjepension

Familjepensionen fastställs på basis av den ålderspension eller fulla invalidpension enligt denna lag som förmånslåtare fick vid sin död. När ålderspension är grund för familjepensionen, beaktas ålderspensionen utan den omvandling med livslängdkoefficienten som avses i 82 §. Pension som förmånslåtare tjänat in under sin tid med pension läggs till den förmånslåtarens pension som räknas ut som grund för familjepensionen.

Om förmånslåtare vid sin död inte fick sådan pension som nämns i 1 mom., uträknas som grund för familjepensionen den pension som förmånslåtare skulle ha fått om han eller hon på sin dödsdag hade blivit arbetsoförmögen i den mån som berättigar till full invalidpension.

Om förmånslåtare vid sin död fick invalidpension i vilken en i 81 § avsedd engångsför-

höjning inte ingick, ökas förmånslåtarens invalidpension, som uträknas som grund för familjepensionen, med en engångsförhöjning från ingången av det kalenderår fram till vilket förmånslåtarens invalidpension och på basis av den beviljad familjepension tillsammans har fortgått fem kalenderår. Om förmånslåtare inte erhöll pension vid sin död, läggs engångsförhöjningen till förmånslåtarens invalidpension, som räknas ut som grund för familjepensionen, från ingången av det kalenderår fram till vilket familjepensionen har fortgått fem kalenderår. Engångsförhöjningsprocenten bestäms på det sätt som avses i 81 § 2 mom. enligt hur gammal förmånslåtare skulle vara vid tidpunkten för förhöjningen.

85 §

Efterlevande makes och tidigare makes pension

Av grunden för familjepensionen utgör efterlevandepensionen, om inte något annat följer av 88—93 §

1) 6/12, om förmånstagare är den efterlevande maken ensam eller den efterlevande maken och ett barn,

2) 5/12, om förmånstagare är den efterlevande maken och två barn,

3) 3/12, om förmånstagare är den efterlevande maken och tre barn, samt

4) 2/12, om förmånstagare är den efterlevande maken och fyra eller flera barn.

Storleken av familjepensionen för en tidigare make till förmånslåtare fastställs så att dess andel av den efterlevandepension som har räknats ut enligt 1 mom. blir lika stor som vad 60 procent av det underhållsbidrag som förmånslåtare har betalat till sin tidigare make utgör av förmånslåtarens pension enligt 84 §. Är också en efterlevande make förmånstagare, uppgår det sammanlagda beloppet av tidigare makars familjepensioner till högst hälften av efterlevandepensionen. Det sammanlagda beloppet dras av från efterlevandepensionen och fördelas mellan de tidigare makarna i samma förhållande som underhållsbidragen.

86 §

Barnpensionens belopp

Av grunden för familjepensionen utgör barnpensionernas sammanlagda belopp, om inte något annat följer av 92 eller 93 §

- 1) 4/12, om det finns ett barn,
- 2) 7/12, om barnen är två,
- 3) 9/12, om barnen är tre, samt
- 4) 10/12, om barnen är fyra eller flera.

Det sammanlagda beloppet av barnpensionen fördelas jämnt mellan de barn som är förmånstagare.

87 §

Justering av familjepension

Familjepensionens belopp och dess fördelning mellan förmånstagarna justeras om antalet förmånstagare ändras. Justeringen görs från ingången av kalendermånaden efter förändringen.

Familjepensionens belopp justeras också, då en engångsförhöjning i enlighet med 84 § 3 mom. läggs till den invalidpension som ligger till grund för familjepensionen. Härvid justeras familjepensionen vid samma tidpunkt som den då engångsförhöjningen läggs till.

88 §

Minskning av efterlevandepension

Pensioner som den efterlevande maken erhållit på basis av förvärvsarbete och som grundar sig på arbetspensionslagarna och därmed jämförbara lagar minskar efterlevandepensionen. När efterlevandepensionen minskas beaktas de pensioner som den efterlevande maken erhållit, utan att från dem dras av de primära förmåner som avses i 92 och 93 §, och delinvalidpension som den efterlevande maken erhållit beaktas till ett belopp som motsvarar full invalidpension. När efterlevandepensionen minskas beaktas dessutom en förmån som motsvarar ovan nämnda pension och som betalas eller borde betalas till den efterlevande maken från utlandet eller på basis av anställning vid en institution inom

Europeiska gemenskaperna eller vid en internationell organisation.

Om den efterlevande maken inte får sådan pension som avses i 1 mom., betraktas som den efterlevande makens arbetspension dock den kalkylerade pension som denne skulle ha beviljats om han eller hon på förmånslåtarens dödsdag hade blivit arbetsoförmögen i den mån som berättigar till full invalidpension (*efterlevande makes kalkylerade pension*). Om den efterlevande maken har arbetat utomlands eller varit anställd av en institution inom Europeiska gemenskaperna eller av en internationell organisation, betraktas som den efterlevande makens arbetspension den kalkylerade pension som den efterlevande maken skulle ha beviljats om hans eller hennes arbete som räknas till den försäkringstid som grundar sig på en anställning utomlands, vid en institution inom Europeiska gemenskaperna eller vid en internationell organisation hade omfattats av denna lag.

Ger pensionsanstalten beloppet av den efterlevande makens kalkylerade pension till den pensionsanstalt som sköter verkställigheten av arbetspensionslagarna för den offentliga sektorn för fastställande av efterlevandepensionen enligt arbetspensionslagarna för den offentliga sektorn, har den efterlevande maken på begäran rätt att av pensionsanstalten få ett beslut om beloppet av den kalkylerade pensionen.

89 §

Tidpunkt för minskning av efterlevandepension

Efterlevandepensionen minskas från ingången av den sjunde kalendermånaden efter förmånslåtarens död. Har den efterlevande maken vid förmånslåtarens död fyllt 65 år eller får han eller hon i 88 § 1 mom. nämnd pension, minskas efterlevandepensionen dock från ingången av kalendermånaden efter förmånslåtarens död.

Om ett eller flera barn, som har rätt till barnpension efter förmånslåtaren, vid förmånslåtarens död bodde i samma hushåll som denne och den efterlevande maken, minskas efterlevandepensionen inte förrän det yngsta barnet fyller 18 år. Som den efterlevande makens kalkylera-

de pension betraktas då den invalidpension som denne skulle ha beviljats om han eller hon när det yngsta barnet fyller 18 år hade blivit arbetsförmögen i den mån som berättigar till full invalidpension.

90 §

Grund för minskning av efterlevandepension samt belopp

Efterlevandepensionen minskas, om den efterlevande makens i 88 § avsedda arbetspensioner överstiger grunden för minskningen av pensionen. Minskningen av pensionen är 50 procent av skillnaden mellan de arbetspensioner som avses i 88 § och grunden för minskningen av pensionen. Grunden för minskningen av pensionen är

1) 649,69 euro per månad, om förmånslåtarens enligt 84 § beräknade pension och andra arbetspensioner tillsammans överstiger nämnda belopp,

2) det sammanlagda beloppet av förmånslåtarens enligt 84 § beräknade pension och andra arbetspensioner, om det sammanlagda beloppet av dessa arbetspensioner överstiger 324,77 euro men inte 649,69 euro,

3) 324,77 euro, om det sammanlagda beloppet av de arbetspensioner som nämns i 1 mom. är högst 324,77 euro.

När grunden för minskningen av pensionen fastställs beaktas en förmån som motsvarar de i 1 mom. 1 och 2 punkten nämnda arbetspensionerna och som betalas från utlandet eller på basis av en anställning vid en institution inom Europeiska gemenskaperna eller vid en internationell organisation på det sätt som föreskrivs i 88 § 1 och 2 mom.

Har den efterlevande maken rätt att utöver efterlevandepension enligt denna lag få efterlevandepension enligt någon annan arbetspensionslag, avdras från efterlevandepensionen enligt denna lag ett belopp som utgör en lika stor del av den ovan avsedda minskningen som efterlevandepensionen enligt denna lag utgör av alla efter-

levandepensionerna enligt arbetspensionslagarna.

När efterlevandepensionen minskas omvandlas efterlevandepensionen med den livslängds-koefficient enligt 82 § som har fastställts för det år då efterlevandepensionen minskas.

91 §

Minskning av efterlevandepension i särskilda fall

När efterlevandepensionen minskas beaktas på ansökan av den efterlevande maken i stället för arbetspensionerna den efterlevande makens genomsnittliga förvärvsinkomster och på dem grundade förmåner samt delinvalidpension, om

1) den efterlevande maken inte får arbetspension på grundval av eget arbete eller om den efterlevande maken får delinvalidpension,

2) den efterlevande maken har ansökt om detta inom fem år efter förmånslåtarens död eller då efterlevandepensionen minskas för första gången, och

3) de nämnda förvärvsinkomsterna och på dem grundade förmåner samt delinvalidpensionen, då 60 procent av förvärvsinkomsterna beaktas, tillsammans är minst 25 procent mindre än den pension som i enlighet med 88 § har fastställts för den efterlevande maken.

Den genomsnittliga förvärvsinkomst som avses i 1 mom. räknas ut på grundval av den efterlevande makens inkomster under sex månader före ansökan, och minskningen av pensionen på det sätt som avses i 1 mom. görs tidigast från ingången av denna retroaktiva period.

Efterlevandepensionen justeras, om det i den efterlevande makens förhållanden sker en sådan förändring att villkoren i 1 mom. inte längre uppfylls. Dessutom justeras efterlevandepensionen, om den efterlevande maken beviljas pension enligt arbetspensionslagarna i någon annan form än deltidspension.

När efterlevandepensionen justeras används samma grund för minskning av pensionen som då efterlevandepensionen minskades för första gången.

5 kap.

Primära förmåner som dras av från pension

92 §

Förmåner som dras av från pension

Från pension enligt denna lag avdras en primär förmån som arbetstagaren erhållit och från familjepension en familjepension eller ersättning som motsvarar en primär förmån. Primära förmåner är

- 1) dagpenning eller olycksfallspension som grundar sig på lagen om olycksfallsförsäkring,
- 2) ersättning för inkomstbortfall på grund av egen skada eller pension som beviljats med stöd av trafikförsäkringslagen,
- 3) ersättning för inkomstbortfall beviljad med stöd av lagen om rehabilitering som ersätts enligt lagen om olycksfallsförsäkring,
- 4) ersättning för inkomstbortfall beviljad med stöd av lagen om rehabilitering som ersätts enligt lagen om trafikförsäkring,
- 5) livränta beviljad med stöd av lagen om skada, ådragen i militärtjänst (404/1948), och
- 6) dagpenning eller olycksfallspension beviljad med stöd av lagen om olycksfall i militärtjänst.

Om en arbetstagare har rätt till en i 1 mom. nämnd förmån, betalas i pension enligt denna lag av skillnaden mellan det sammanlagda beloppet av alla arbetspensioner och den förmån som nämns i 1 mom. en lika stor del som pensionen enligt denna lag utgör av samtliga arbetspensioner.

93 §

Avdrag för förmån från utlandet

Som primär förmån betraktas även en sådan förmån från en annan stat som motsvarar en förmån som avses i 92 § 1 mom.

Om när arbetstagarens pension bestäms återstående tid skall beaktas enligt pensionslagstiftningen i två eller flera EU- eller EES-länder eller länder med vilka en överenskommelse om social

trygghet ingåtts, förhindras överlappande återstående tid genom att återstående tid beviljas på basis av denna lag i samma förhållande som förhållandet mellan arbetstagarens försäkringstid enligt arbetspensionslagarna och försäkringstiden i alla länder som beviljar återstående tid.

94 §

Inverkan på pensionsbeloppet av ändringar av en primär förmån

Beviljas pensionstagaren en primär förmån eller ändras beloppet av en primär förmån eller en pension enligt denna lag av annan orsak än på grund av en indexjustering, justeras pensionens belopp. Pensionsbeloppet justeras också, om från pension som avses i denna lag har avdragits en primär förmån och pensionstagaren beviljas annan arbetspension. Från delinvalidpension avdras dock inte dagpenning eller ersättning för inkomstbortfall enligt lagen om olycksfallsförsäkring, lagen om trafikförsäkring eller lagen om olycksfall i militärtjänst, om den har beviljats på grund av ett olycksfall eller en trafikskada som inträffat under tiden med delinvalidpension.

Familjepensionens belopp justeras, om pensionstagaren beviljas familjepension som motsvarar en primär förmån eller familjepension enligt arbetspensionslagarna och från familjepension enligt denna lag har avdragits en primär förmån.

Pensionen justeras från den tidpunkt då en förmån som avses i 1 mom. beviljas eller från den tidpunkt då beloppet av förmånen eller en pension enligt denna lag ändras. Om pensionsstagaren beviljas en i 93 § 1 mom. avsedd förmån från utlandet eller en sådan förmåns belopp ändras, justeras pensionsbeloppet från ingången av kalendermånaden efter den under vilken pensionsanstalten får kännedom om att en dylik förmån beviljas eller ändras.

Pensionsbeloppet justeras inte, om den primära förmånen beviljas eller dess belopp ändras för högst fyra månader från det att förmånen började eller ändrades.

95 §

Regressrätt

Pension enligt denna lag kan beviljas utan avdrag till dess beloppet av den primära förmånen är slutligt fastställt. Pensionstagarens rätt till den primära förmånen övergår på pensionsanstalten till den del förmånen hade minskat pensionen.

6 kap.

Beaktande av förändringar i löne- och prisnivån

96 §

Justering av inkomstgränser, belopp och årsinkomster med en lönekoeficient

De inkomstgränser, belopp och gränobelopp som anges i denna lag justeras årligen vid ingången av januari med en koeficient (*lönekoeficient*), i vilken vägningskoefficienten för förändringar i lönenivån utgör 0,8 och vägningskoefficienten för förändringar i prisnivån 0,2.

Vid beräkningen av en pension justeras årsinkomsterna med lönekoeficienten till nivån under det år då pensionen börjar.

Inkomstgränserna, beloppen och gränobeloppen enligt denna lag motsvarar värdet 1 (1,000) år 2004 för den lönekoeficient som avses i 1 mom.

97 §

Fastställande av lönekoeficienten

Som grund för lönekoeficienten används Statistikcentralens beräkningar av de årliga förändringarna i förtjänstnivå- och konsumentprisindexen under det föregående kalenderårets tredje kvartal. När lönekoeficienten fastställs minskas förändringen i lönenivån med ett belopp som motsvarar förändringen i början av det föregående kalenderåret i den i första meningen i 153 § avsedda arbetstagarens arbetspensionsförsäkringsavgift.

98 §

Indexjustering av pensionerna

En löpande pension justeras årligen från ingången av januari med ett indextal (*arbetspensionsindex*), i vilket vägningskoefficienten för förändringen i lönenivån är 0,2 och vägningskoefficienten för förändringen i prisnivån är 0,8.

99 §

Fastställande av arbetspensionsindex

Som grund för arbetspensionsindexet används Statistikcentralens beräkningar av de årliga förändringarna i förtjänstnivå- och konsumentprisindexen under det föregående kalenderårets tredje kvartal. När indexet fastställs minskas förändringen i lönenivån med ett belopp som motsvarar förändringen i början av det föregående kalenderåret i den i första meningen i 153 § avsedda arbetstagarens arbetspensionsförsäkringsavgift.

100 §

Hur lönekoeficienten och arbetspensionsindexet utfärdas

Social- och hälsovårdsministeriet utfärdar genom förordning bestämmelser om lönekoeficienten och arbetspensionsindexet för ettvarit kalenderår senast två månader före ingången av det kalenderår från och med vilket de tillämpas.

7 kap.

Ansökan om pension och beslut

101 §

Pensionsansökan

Pension skall sökas hos pensionsanstalten på en blankett som Pensionsskyddscentralen fastställer för detta ändamål. Till ansökan skall fogas den utredning som behövs för att pensionsärendet skall kunna avgöras.

Närmare bestämmelser om de blanketter och intyg som behövs för ansökan om pension utfärdas genom förordning av statsrådet.

102 §

Utredning av hälsotillståndet hos den som ansöker om invalidpension

Den som ansöker om invalidpension skall tillställa pensionsanstalten ett läkarutlåtande om sitt hälsotillstånd. Utlåtandet skall innehålla en vård- eller rehabiliteringsplan. Pensionsanstalten kan dock godkänna också ett läkarutlåtande av annat slag eller en motsvarande utredning. Pensionsanstalten kan också på egen bekostnad inhämta ett läkarutlåtande, om sökanden vårdas på sjukhus eller om det finns något annat särskilt skäl därtill.

Den som ansöker om invalidpension är, om han eller hon åläggs därtill av pensionsanstalten, skyldig att för utredning av nedsättningen i arbetsförmågan låta undersöka sig hos en av pensionsanstalten namngiven legitimerad läkare eller på en rehabiliteringsanstalt eller en undersökningsinrättning som anvisas av pensionsanstalten. Om sökanden utan godtagbart skäl vägrar låta sig undersökas, får pensionsansökan avgöras med stöd av sådan utredning som pensionsanstalten har tillgång till.

Pensionsanstalten är skyldig att ersätta den som ansöker om invalidpension för skäligena kostnader för den undersökning som avses i 2 mom. och för eventuella resor.

103 §

Ansökan om pension på en arbetstagares vägnar

Om en arbetstagare på grund av ålder, skada, sjukdom eller av någon annan orsak är oförmögen att själv ansöka om pension eller att i övrigt sköta sina pensionsärenden och saknar en intressebevakare, kan en av pensionsanstalten godkänd nära anhörig till arbetstagaren eller en person som har skött arbetstagaren på arbetstagarens vägnar ansöka om pension och även i övrigt

föra arbetstagarens talan i ärenden som gäller pension enligt denna lag.

104 §

Anhängiggörande av pensionsansökan

En pensionsansökan anses vara gjord den dag den inkommit till en pensionsanstalt som avses i en lag som nämns i 3 § eller till Pensionsskyddscentralen eller till ett ombud som en pensionsanstalt eller Pensionskyddscentralen har bemyndigat för ändamålet.

105 §

Beslutsfattande och delgivning av beslut

Rätten till pension enligt denna lag och pensionsbeloppet avgörs genom beslut av pensionsanstalten. Den behöriga pensionsanstalten skall avgöra pensionsansökan utan dröjsmål efter att den har fått nödvändiga utredningar.

Pensionsanstalten och Pensionskyddscentralen delger sitt beslut genom att sända det per brev till mottagaren under den adress som han eller hon uppgivit.

Närmare bestämmelser om maskinellt under-tecknande av pensionsanstaltens och Pensionskyddscentralens beslut utfärdas genom förordning av statsrådet.

106 §

Arbete enbart i branscher som omfattas av arbetspensionslagarna för den privata sektorn

En arbetstagares pensionsansökan handläggs och avgörs av den pensionsanstalt där det för arbetstagaren ordnats pensionsskydd vid tidpunkten för pensionsfallet eller därförinnan senast. Denna pensionsanstalt (*pensionsanstalt inom den privata sektorn*) sköter också utbetalningen av pension enligt andra arbetspensionslagar för den privata sektorn och pensionsanstaltens övriga uppgifter i anslutning till pensionen. Dessutom fattar denna pensionsanstalt beslut om pensioner som intjänats på grundval av i 74 § avsedd oavlönad tid och förmåner som intjänats på

basis av lagen om pensionsersättning som skall betalas av statens medel för tiden för vård av barn under tre år eller för tiden för studier.

Om återstående tid beaktas när pensionen fastställs, sköts de uppgifter som avses i 1 mom. av den pensionsanstalt där pensionsskyddet för arbetstagaren ordnats vid utgången av kalenderåret före pensionsfallsåret eller senast därefter.

107 §

Arbete i branscher som omfattas av arbetspensionslagarna för både den privata och den offentliga sektorn

Om en arbetstagare har omfattats av pensionskydd såväl enligt en arbetspensionslag för den privata sektorn som enligt en lag som avses i 3 § 2 mom. 1, 2, 3 eller 5 punkten och om pensionskydd vid tidpunkten för pensionsfallet eller senast därefter ordnats för honom eller henne i en pensionsanstalt inom den privata sektorn, skall denna pensionsanstalt (*sista pensionsanstalt*)

1) ge en beslutssammanställning som upptar pensionsanstaltens beslut enligt 106 § samt beslut av de pensionsanstalter (*pensionsanstalt inom den offentliga sektorn*) som sköter pensionsskyddet enligt ovan nämnda arbetspensionslagar för den offentliga sektorn och motsvarande familjepensionsskydd, och

2) betala de pensioner som avses i beslutssammanställningen samt sköta övriga uppgifter i anslutning till pensionerna.

Om för arbetstagaren vid tidpunkten för pensionsfallet eller senast därefter ordnats pensionsskydd i en pensionsanstalt inom den offentliga sektorn, skall den i egenskap av sista pensionsanstalt sköta de uppgifter som avses i 1 mom. även i fråga om pensionsskyddet enligt pensionslagarna för den privata sektorn.

Om återstående tid beaktas när pensionen fastställs, sköts de uppgifter som avses i 1 mom. i egenskap av sista pensionsanstalt av den pensionsanstalt inom den privata eller offentliga sektorn där pensionsskyddet för arbetstagaren

ordnats vid utgången av kalenderåret före pensionsfallsåret eller senast därefter.

Vad som i 1, 2 och 3 mom. bestäms om sista pensionsanstalt tillämpas inte på invalidpension, om pensionsskyddet för arbetstagaren vid utgången av kalenderåret före pensionsfallsåret eller senast därefter ordnats i en pensionsanstalt inom den offentliga sektorn och arbetstagaren har inkomster enligt denna lag och enligt lagen om sjömanspensioner till ett belopp av sammanlagt minst 12 566,70 euro under de två sista kalenderåren före pensionsfallsåret.

Om deltidspension beviljas samtidigt såväl enligt en pensionslag för den privata sektorn som enligt en pensionslag för den offentliga sektorn, beviljas pensionen separat av pensionsanstalten inom den privata sektorn och pensionsanstalterna inom den offentliga sektorn.

108 §

Förhandlingsskyldighet

En pensionsanstalt inom den offentliga sektorn som är sista pensionsanstalt skall före sitt beslut begära att pensionsanstalten inom den privata sektorn ger en bedömning av arbetstagarens arbetsförmåga, om pensionens belopp från pensionsanstalten inom den privata sektorn överstiger 688,02 euro per månad och pensionsanstalten inom den offentliga sektorn i egenskap av sista pensionsanstalt avgör arbetstagarens rätt till invalidpension med stöd av

1) 9 § 1 mom. a- eller b-punkten i lagen om statens pensioner,

2) 24 § 1 mom. 1 punkten i lagen om kommunala pensioner,

3) de bestämmelser i pensionslagen för evangelisk-lutherska kyrkan som motsvarar de bestämmelser som nämns i 1 punkten, eller

4) de bestämmelser i 13 § i lagen om Folkpensionsanstalten som motsvarar de bestämmelser som nämns i 1 punkten.

Om pensionsanstalten inom den privata sektorn och den sista pensionsanstalten då är av olika åsikt om bedömningen av arbetstagarens arbetsförmåga, avgör de pensionsärendet separat.

109 §

Utbetalande pensionsanstalt såsom sista pensionsanstalt

En pensionsanstalt inom den privata eller den offentliga sektorn som betalar ålders-, invalid- eller deltidspension till en pensionstagare betraktas som sista pensionsanstalt även när pensionstagaren beviljas ålderspension. En pensionsanstalt som betalar deltidspension eller invalidpension till en pensionstagare betraktas som sista pensionsanstalt också när pensionstagaren beviljas invalidpension, om inte något annat följer av 107 § 4 mom.

Om en arbetstagare som får deltidspension från en pensionsanstalt inom den privata sektorn har ett deltidsarbete som försäkrats i en annan pensionsanstalt inom den privata sektorn än den som betalar ut deltidspensionen, handläggs invalidpensionsärendet av den pensionsanstalt i vilken deltidsarbetet är försäkrat.

110 §

Möjlighet till överenskommelse

Pensionsanstalterna kan komma överens om att arrangemanget med sista pensionsanstalt iakttas också i de situationer som avses i 107 § 4 eller 5 mom. eller i andra situationer i vilka det enligt lagens bestämmelser inte skall iakttas. Den som ansöker om pension skall då underrättas om vilken pensionsanstalt som sköter pensionsärendet.

111 §

Pensionsskyddscentralens beslutanderätt och närmare bestämmelser

Om det är oklart vilken pensionsanstalt som är behörig att handlägga en pensionsansökan, avgörs ärendet av Pensionsskyddscentralen på begäran av en pensionsanstalt. Ändring får inte sökas i Pensionsskyddscentralens beslut i ett sådant ärende.

Har arbetstagaren inte arbete som omfattas av arbetspensionslagarna avgör Pensionsskyddscentralen pensionsansökan.

Närmare bestämmelser om hur den behöriga pensionsanstalten enligt 106, 107 och 109 § bestäms utfärdas genom förordning av statsrådet.

8 kap.

Utbetalning av pension, dröjsmålsförhöjning och återkrav

112 §

Utbetalning av pension

Pensionen betalas till pensionstagaren, om inte något annat bestäms i detta kapitel.

Pensionen betalas månatligen så att pensionen på den dag som anges i pensionsbeslutet står att lyftas från ett av pensionstagaren uppgivet konto i ett penninginstitut som är verksamt i Finland. Pensionen kan även betalas till pensionstagarens konto utomlands.

113 §

Inledande, upphörande, avbrytande och indragning av utbetalning

Pension betalas, om inte något annat följer av bestämmelserna i 3 kap., från ingången av kalendermånaden efter den under vilken rätten till pension uppkommit. Pension utbetalas till utgången av den kalendermånad under vilken rätten till pension har upphört.

Om pensionsanstalten har skäl att misstänka att pensionstagaren inte längre uppfyller villkoren för erhållande av pension, kan pensionsanstalten avbryta utbetalningen av pensionen. En förutsättning är att pensionsanstalten har begärt en utredning av pensionstagaren om omständigheter i anslutning till pensionens belopp eller pensionsrätten, men pensionstagaren inte företar någon sådan utredning inom en skälig tid som pensionsanstalten anger.

Kan någon utredning om pensionstagarens död inte läggas fram, men är det sannolikt att han

eller hon har avlidit genom drunkning, genom någon annan olycka eller av någon annan därmed jämförbar orsak, kan pensionsanstalten dra in pensionen från den dag då pensionstagaren försvunnit.

114 §

Pension som engångsbelopp

Om beloppet av en ålderspension, familjepension eller full invalidpension före avdraget för en primär förmån enligt 92—94 § understiger 20 euro per månad, kan pensionsanstalten betala ut pensionen som ett engångsbelopp.

Om beloppet av den pension som avses i 1 mom. är minst 20 euro, men högst 50 euro per månad, kan pensionsanstalten betala ut pensionen som ett engångsbelopp, om pensionstagaren har underrättats om att pensionen betalas ut som ett engångsbelopp och om pensionstagaren inte har motsatt sig detta inom en skälig tid som pensionsanstalten anger.

Engångsbeloppet av invalidpension som beviljats tills vidare innehåller även den ålderspension som skall beviljas därefter.

När invalidpension betalas som ett engångsbelopp, betalas den retroaktiva pensionen inte till sjukförsäkringsfonden.

När pension betalas enligt arrangemanget med sista pensionsanstalt med en beslutssammanställning som avses i 107 §, avses med det pensionsbelopp som åsyftas i 1 och 2 mom. det sammanlagda beloppet av de pensioner som ingår i beslutssammanställningen.

Social- och hälsovårdsministeriet utfärdar genom förordning bestämmelser om koefficienterna för engångsbelopp, vilka skall fastställas enligt försäkringsmatematiska grunder.

115 §

Dröjsmålsförhöjning

Försenas utbetalningen av pension som avses i denna lag, skall pensionsanstalten betala den

försenade pensionen förhöjd för dröjsmålstiden. Förhöjningen per år följer den räntefot som avses i 4 § 1 mom. i räntelagen (633/1982). Skyldigheten att betala pensionen förhöjd gäller även sådana pensioner som pensionsanstalten betalar i egenskap av sista pensionsanstalt enligt 107 §.

Skyldigheten att betala pensionen förhöjd enligt 1 mom. gäller inte den del av pensionen som betalas ut till en annan försäkrings- eller pensionsanstalt som bedriver lagstadgad försäkringsverksamhet eller till Folkpensionsanstalten eller en arbetslöshetskassa på grund av dessas regressanspråk.

Dröjsmålsförhöjning som understiger 5,39 euro betalas inte.

116 §

Tid för vilken dröjsmålsförhöjning beräknas

Förhöjning av pension räknas ut för varje dag av dröjsmålstiden, dock inte för tiden innan tre månader förflutit från utgången av den kalendermånad under vilken arbetstagaren hos pensionsanstalten framställt sina anspråk samt en sådan utredning om pensionens grund som skäligen kan krävas av honom eller henne med beaktande även av pensionsanstaltens möjligheter att inhämta utredning. Dröjsmålsförhöjningen räknas från förfallodagen för en sådan pensionspost som senare skall betalas med stöd av samma beslut.

Försenas utbetalningen av pension av en orsak som beror på pensionstagaren, är pensionsanstalten inte skyldig att betala pensionen förhöjd för längre tid än från den dag pensionsanstalten har fått kännedom om att hindret inte längre föreligger.

Om utbetalningen av pensionen fördröjs till följd av en bestämmelse i lag eller avbrott i betalningsrörelsen eller något annat liknande allmänt hinder, är pensionsanstalten inte skyldig att betala pensionen förhöjd för den dröjsmålstid som ett dylikt hinder orsakat.

117 §

Betalning av pension och rehabiliteringsförmån till arbetsgivaren eller sjukkassan

Har en pensionsanstalt beviljat en arbetstagarare invalidpension retroaktivt och har arbetsgivaren för samma tid till honom eller henne betalat lön för sjukdomstiden, betalas pensionen för denna tid på ansökan till arbetsgivaren till högst det belopp som utbetalats i lön för samma tid. Den kompletteringsdagpenning som betalas av en sjukkassa som avses i lagen om försäkringskassor motsvarar lön som arbetsgivaren betalar, och pensionen betalas på ansökan till sjukkassan på samma sätt som till arbetsgivaren.

Har en arbetstagarare i stället för invalidpension beviljats ålderspension retroaktivt på det sätt som avses i 52 § 3 mom. från ingången av månaden efter den under vilken 63 års ålder uppnåddes och har arbetsgivaren för samma tid till honom eller henne betalat lön för sjukdomstiden, betalas pensionen för denna tid med arbetsoförmåga på ansökan till arbetsgivaren högst till det belopp som betalats i lön för samma tid.

Har en pensionsanstalt beviljat en arbetstagarare invalidpension retroaktivt eller ålderspension i de fall som avses i 2 mom. och har arbetsgivaren för samma tid till honom eller henne betalat lön för uppsägningstid i stället för lön för sjukdomstid, betalas pensionen för denna tid på ansökan till arbetsgivaren till högst det belopp som betalats i lön för samma tid.

Betalar arbetsgivaren lön till en arbetstagarare för samma tid som den för vilken arbetstagararen får rehabiliteringspenning eller invalidpension och därtill anslutet rehabiliteringstillägg, betalas rehabiliteringspenningen eller invalidpensionen och därtill anslutet rehabiliteringstillägg för denna tid på ansökan till arbetsgivaren till högst det belopp som betalats i lön för samma tid.

Pensionen, rehabiliteringspenningen eller rehabiliteringstillägget betalas inte till arbetsgivaren eller sjukkassan till den del betalning med stöd av 118 § skall ske till sjukförsäkringsfonden och inte heller när arbetsgivaren eller sjuk-

kassan med stöd av någon annan lag har fått ersättning för lön som de betalat.

118 §

Betalning av pension och rehabiliteringsförmån till sjukförsäkringsfonden

Om en arbetstagarare har fått dagpenning enligt sjukförsäkringslagen för samma tid som den för vilken han eller hon beviljas ålderspension, betalas ålderspensionen till sjukförsäkringsfonden till den del pensionen motsvarar beloppet av den sjukdagpenning som har betalats för samma tid.

Beviljas full invalidpension retroaktivt efter den primärtid som avses i 41 § 1 mom. och har för samma tid betalats dagpenning enligt sjukförsäkringslagen, betalas invalidpensionen till sjukförsäkringsfonden till den del pensionen motsvarar beloppet av den dagpenning enligt sjukförsäkringslagen som har betalats för samma tid.

Beviljas rehabiliteringspenning eller rehabiliteringstillägg retroaktivt för samma tid som den för vilken arbetstagararen har fått dagpenning enligt sjukförsäkringslagen, betalas rehabiliteringspenningen och rehabiliteringstillägget till sjukförsäkringsfonden till den del de motsvarar beloppet av den dagpenning enligt sjukförsäkringslagen som betalats för samma tid.

119 §

Betalning av pension till kommunen eller ett organ enligt socialvårdslagen

Har en arbetstagarare fått utkomststöd enligt 23 § i lagen om utkomststöd (1412/1997) i förskott, skall pensionsanstalten betala för samma tid retroaktivt utgående pension eller del därav som ersättning för redan utbetalt utkomststöd till det organ som avses i 6 § 1 mom. i socialvårdslagen (710/1982) på dess yrkande.

Om kommunen eller samkommunen har ordnat vård eller omvårdnad på institution eller familjevård för en pensionsberättigad, skall pensionsanstalten på yrkande av kommunen eller samkommunen till kommunen eller samkommunen betala den pension som den pensionsberättigade har rätt till för tiden i vård eller omvårdnad på institution eller i familjevård, för att användas på det sätt som föreskrivs i 14 § i lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården (734/1992).

120 §

Betalning av pension till Folkpensionsanstalten eller en arbetslöshetskassa

Om en arbetstagare tillfälligt har fått pension som utbetalats av Folkpensionsanstalten enligt 70 § i folkpensionslagen eller ovan nämnda pension och bostadsbidrag enligt 1 § i lagen om bostadsbidrag för pensionstagare (591/1978) för samma tid för vilken arbetstagaren med anledning av ändringssökande beviljas pension enligt denna lag retroaktivt, skall pensionsanstalten betala den retroaktiva pensionen till Folkpensionsanstalten på dess yrkande till den del pensionen motsvarar beloppet av den förmån som Folkpensionsanstalten betalat till ett för stort belopp för samma tid.

Pensionsanstalten kan betala en pension som den beviljat retroaktivt till Folkpensionsanstalten på det sätt som avses i 1 mom. även då pensionsanstalten

1) fortsätter utbetala rehabiliteringsstöd som beviljats med anledning av ändringssökande,

2) beviljar förmånstagaren familjepension enligt denna lag,

3) i enlighet med 139 § rättar sitt tidigare beslut,

4) i övrigt justerar beloppet av en beviljad pension, eller

5) efter ett beslut om rättelse beviljar fortsatt rehabiliteringsstöd.

Pension betalas dock inte till Folkpensionsanstalten för att ersätta bostadsbidrag som betalats till ett för stort belopp, om samtidigt inte betalas retroaktiv pension för ersättande av den

pension som Folkpensionsanstalten betalat till ett för stort belopp.

Har en arbetstagare fått arbetslöshetsdagpenning, arbetsmarknadsstöd eller utbildningsdagpenning enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa eller utbildningsstöd enligt lagen om offentlig arbetskraftsservice för samma tid för vilken personen beviljas pension retroaktivt, skall pensionsanstalten på yrkande av arbetslöshetskassan eller Folkpensionsanstalten betala den retroaktiva pensionen till arbetslöshetskassan eller Folkpensionsanstalten till den del pensionen motsvarar beloppet av den arbetslöshetsdagpenning, det arbetsmarknadsstöd, det utbildningsstöd eller den utbildningsdagpenning som har betalats för samma tid.

Har en arbetstagare fått studiepenning, vuxenstudiepenning eller bostadstillägg enligt lagen om studiestöd (65/1994) för samma tid för vilken honom eller henne retroaktivt beviljas annan pension än delinvalidpension, skall pensionsanstalten på yrkande av Folkpensionsanstalten betala den retroaktiva pensionen till Folkpensionsanstalten till den del pensionen motsvarar beloppet av studiestöd som har betalats för samma tid.

121 §

Tidsfrist för framställande av betalningsyrkande

I de fall som avses i 117—120 § betalas pensionen till sjukförsäkringsfonden, arbetsgivaren, sjukkassan, kommunen, samkommunen, ett organ inom socialvården, Folkpensionsanstalten eller arbetslöshetskassan endast under förutsättning att yrkandet om betalning har framställts hos pensionsanstalten minst två veckor före den dag då pensionen skall utbetalas.

122 §

Betalning av pension till ett organ enligt socialvårdslagen på basis av samtycke

Pensionsanstalten kan med pensionstagarens samtycke besluta att pension enligt denna lag skall betalas till ett i 6 § 1 mom. i socialvårds-

lagen avsett organ i den kommun där pensionsstagaren är bosatt för att användas till vård av pensionstagaren och av en sådan person vars uppehälle pensionstagaren enligt 2 § i lagen om utkomststöd är skyldig att dra försorg om. En förutsättning är att betalning av pensionen till pensionstagaren själv inte kan anses ändamålsenligt på grund av hans eller hennes livsstil, sjukdom eller någon annan särskild orsak och en intressebevakare inte har förordnats för honom eller henne.

En framställning om betalning av pensionen till ett organ som avses i socialvårdslagen kan göras av pensionstagaren, dennes make, någon annan anhörig, den som huvudsakligen sköter honom eller henne eller vederbörande organ i kommunen.

Pension får inte i strid med pensionstagarens samtycke användas för något annat ändamål än för omvårdnaden under den månad för vilken pensionen utbetalats.

123 §

Utbetalningsordning för pension

Om pension skall betalas till någon annan än pensionstagaren själv på basis av denna eller någon annan lag, och två eller flera myndigheter, kommuner, anstalter eller organ eller andra instanser har rätt till den, betalas pensionen i följande ordning:

- 1) till sjukförsäkringsfonden enligt 118 §,
- 2) som obetalda försäkringspremier till pensionsanstalten enligt 12 § 6 mom. i lagen om pension för företagare eller till lantbruksföretagarnas pensionsanstalt enligt 12 § 5 mom. i lagen om pension för lantbruksföretagare,
- 3) till pensionsanstalten som återkrav av pension som betalats utan grund enligt 126 §,
- 4) till arbetsgivaren eller sjukkassan enligt 117 §,
- 5) till en arbetslöshetskassa eller Folkpensionsanstalten enligt 120 § 2 mom.,
- 6) till Folkpensionsanstalten enligt 120 § 1 mom.,
- 7) till ett organ som avses i socialvårdslagen enligt 119 § 1 mom.,

8) till en kommun eller en samkommun enligt 119 § 2 mom.,

9) till Folkpensionsanstalten enligt 120 § 3 mom.,

10) till Patientförsäkringscentralen enligt 9 § i patientskadelagen (585/1986),

11) en betalning utan grund till en anstalt i ett EU- eller EES-land och till Schweiz enligt artikel 111.1 i rådets förordning (EEG) nr 574/72 gällande tillämpningen av EG:s förordning om social trygghet,

12) till en utökningsmyndighet enligt 4 kap. 7 § i utökningslagen (37/1895),

13) en betalning utan grund av annan förmån än pension till en anstalt i ett EU- eller EES-land och till Schweiz enligt artikel 111.2 och 111.3 i rådets förordning (EEG) nr 574/72 gällande tillämpningen av EG:s förordning om social trygghet,

14) en betalning utan grund av pension och annan förmån till en anstalt i ett land som ingått en överenskommelse om social trygghet enligt bestämmelserna i en överenskommelse om social trygghet, samt

15) till ett organ som avses i socialvårdslagen enligt 122 §.

124 §

Överföring eller pantsättning av pension

Pension får inte överföras på någon annan. Ett avtal som avser pantsättning av pension är ogiltigt.

Kostnadsersättning som betalas enligt denna lag får inte mätas ut.

125 §

Preskription av pension

Rätten att få pension preskriberas fem år efter den dag då pensionen borde ha utbetalats, om inte preskriptionen avbrutits innan dess. Från avbrytandet av preskriptionstiden börjar en ny fem år lång preskriptionstid löpa. Preskriptionen avbryts på det sätt som föreskrivs i 10 eller 11 § i lagen om preskription av skulder

(728/2003). Preskriptionstiden kan förlängas på det sätt som föreskrivs i 11 § 3 mom. i lagen om preskription av skulder.

126 §

Återkrav av pension som betalats utan grund

Om pension har betalats till ett större belopp än vad mottagaren har rätt till, skall pensionsanstalten återkräva den pension som betalats utan grund.

Pensionsanstalten kan helt eller delvis avstå från att återkräva en pension som betalats utan grund, om detta anses skäligt och betalningen av pensionen inte kan anses ha berott på pensionsstagarens eller dennes företrädares svikliga förfarande. Pensionsanstalten kan avstå från att återkräva en pension som betalats utan grund även då det belopp som skall återkrävas är ringa.

Bestämmelserna i 1 och 2 mom. tillämpas också när en pensionsanstalt i egenskap av pensionsanstalt inom den privata sektorn eller sådan sista pensionsanstalt som avses i 107 § utan grund har betalat ut pension enligt pensionslagarna för den privata sektorn. Om den sista pensionsanstalten utan grund har betalat ut pension enligt pensionslagarna för den offentliga sektorn, fattas återkravsbeslutet av vederbörande pensionsanstalt inom den offentliga sektorn enligt vad som föreskrivs i den lag som gäller den. Den sista pensionsanstalten ger en beslutssammansättning över de pensioner som skall återkrävas och återkräver beloppet.

Beslut om återkrav av en pension som betalats utan grund skall fattas inom fem år räknat från den dag pensionen betalades ut. En fordran som fastställts genom beslut om återkrav preskriberas fem år efter det att beslutet gavs, om inte preskriptionen avbrutits innan dess. Preskriptionen av en fordran som fastställts genom beslut om återkrav avbryts på det sätt som föreskrivs i 10 eller 11 § i lagen om preskription av skulder. Från avbrytandet av preskriptionstiden börjar en ny fem år lång preskriptionstid löpa. Preskriptionstiden på fem år kan förlängas på det sätt som föreskrivs i 11 § 3 mom. i lagen om preskription av skulder.

127 §

Kvittning av pension som betalats utan grund

En pensionsanstalt kan också återkräva pension som den betalat utan grund genom kvittning mot framtida pensionsposter. Från den pensionspost som i varje enskilt fall skall utbetalas får dock inte utan pensionstagarens medgivande dras av mer än en sjättedel av den del av pensionsposten som återstår då på denna verkställts förskottsinnehållning enligt lagen om förskottsuppbörd (1118/1996) eller uppburits källskatt med stöd av lagen om beskattning av begränsat skattskyldig för inkomst (627/1978).

Om den sista pensionsanstalt som avses i 107 § sköter återkravet genom kvittning, skall såsom den pensionspost som avses i 1 mom. betraktas det sammanlagda beloppet av de pensionsposter som den sista pensionsanstalten skall betala.

9 kap.

Ändringssökande

128 §

Sökande av ändring

För sökande av ändring finns besvärsnämnden för arbetspensionsärenden och försäkringsdomstolen. Bestämmelser om besvärsnämnden för arbetspensionsärenden och nämndens medlemmar finns i lagen om besvärsnämnden för arbetspensionsärenden (677/2005) och bestämmelser om försäkringsdomstolen i lagen om försäkringsdomstolen (132/2003). På framställning av social- och hälsovårdsministeriet förordnar statsrådet för högst fem år i sänder till besvärsnämnden för arbetspensionsärenden medlemmar som är insatta i förhållandena inom arbetslivet och på arbetsmarknaden, av vilka minst fyra skall förordnas på förslag av arbetsgivarförningarnas mest representativa centralorganisationer och minst fyra på förslag av arbetstagarernas och tjänstemännens fackförningars mest representativa centralorganisationer.

En part får genom besvär söka ändring hos besvärsnämnden för arbetspensionsärenden i ett beslut som en pensionsanstalt eller Pensionskyddscentralen givit med stöd av denna lag, så som föreskrivs i denna lag och i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

En part får genom besvär söka ändring hos försäkringsdomstolen i ett beslut som besvärsnämnden för arbetspensionsärenden givit i ett besvärssak, så som föreskrivs i denna lag och i förvaltningsprocesslagen.

Ändring i Pensionskyddscentralens beslut enligt 111 § 1 mom. om vilken pensionsanstalt som är behörig att handlägga en pensionsansökan får inte sökas genom besvär.

129 §

Sökande av ändring i den sista pensionsanstaltens beslutssammanställning och i det sammanfattande meddelandet om EU-besluten

På en beslutssammanställning som en pensionsanstalt givit i egenskap av sista pensionsanstalt enligt 107 § tillämpas vad som i detta kapitel föreskrivs om beslut. Om en pensionsanstalts beslut ingår i den beslutssammanställning som en pensionsanstalt inom den offentliga sektorn enligt 107 § 2 mom. har givit i egenskap av sista pensionsanstalt, söks ändring i beslutssammanställningen och behandlas besvärssak enligt vad som bestäms i pensionslagarna för den offentliga sektorn.

En part som har varit försäkrad i två eller flera EU-länder och som är missnöjd med en pensionsanstalts beslut enligt denna lag, får söka ändring i beslutet efter att ha fått det sammanfattande meddelande med alla EU-länders beslut som avses i artikel 48 i rådets förordning (EEG) nr 574/72 gällande tillämpningen av EG:s förordning om social trygghet. Ändring i en pensionsanstalts beslut om förutsättningarna för erhållande av invalidpension söks dock enligt vad som föreskrivs i denna lag.

130 §

Tid för sökande av ändring

Tiden för sökande av ändring är 30 dagar från den dag då parten har fått del av pensionsanstaltens, Pensionskyddscentralens eller besvärsnämndens för arbetspensionsärenden beslut. En part anses ha fått del av beslutet den sjunde dagen efter den dag då beslutet postades under den adress som parten har uppgett, om det inte visas något annat i samband med sökandet av ändring.

131 §

Grundbesvär över debitering

En part får anföra grundbesvär över en debitering, stöd av denna lag fastställts av en pensionsanstalt eller Pensionskyddscentralen eller att en innehållning av arbetstagarens arbetspensionsförsäkringsavgift som arbetsgivaren verkställt på basis av 152 eller 154 § strider mot lag eller avtal. Grundbesvär skall anföras skriftligen hos besvärsnämnden för arbetspensionsärenden senast inom två år från ingången av året efter det år under vilket fordran fastställdes eller debiterades.

Om grundbesvär anföras med anledning av utmätning, gäller dessutom vad som i lagen om indrivning av skatter och avgifter i utskökningsväg (367/1961) bestäms om grundbesvär.

132 §

Inlämnande av besvärsskrift

En part skall lämna in besvärsskriften inom tiden för sökande av ändring till den pensionsanstalt som meddelat det överklagade beslutet. Om ändring söks i Pensionskyddscentralens beslut skall besvärsskriften lämnas in till Pensionskyddscentralen. En besvärsskrift som gäller ett beslut som meddelats av besvärsnämnden för arbetspensionsärenden skall lämnas till den pensionsanstalt som meddelat beslut i ärendet eller till Pensionskyddscentralen.

133 §

Rättelse av beslut i samband med sökande av ändring

Den pensionsanstalt som meddelat det överklagade beslutet eller Pensionsskyddscentralen undersöker om den själv kan rätta beslutet. Om pensionsanstalten eller Pensionsskyddscentralen till alla delar godkänner de yrkanden som framställs i besvärsskriften, skall den ge ett rättelsebeslut i ärendet. Ändring i rättelsebeslutet får sökas på det sätt som föreskrivs i detta kapitel.

Den pensionsanstalt som har givit en beslutsammanställning i egenskap av sista pensionsanstalt skall innan ärendet behandlas begära ett utlåtande av respektive pensionsanstalt inom den offentliga sektorn till den del besvären gäller pensionsskydd som sköts av pensionsanstalten inom den offentliga sektorn. Gäller besvären enbart bedömning av arbetsförmågan begärs dock inte något utlåtande.

Om samtliga pensionsanstalter vilkas beslut besvären gäller godkänner ändringssökandens yrkanden, ger den sista pensionsanstalten en ny, rättad beslutsammanställning. Den sista pensionsanstalten ger en ny, rättad beslutsammanställning även då besvären över beslutsammanställningen gäller enbart bedömning av arbetsförmågan och pensionsanstalten inom den privata sektorn i egenskap av sista pensionsanstalt godkänner de yrkanden som framställts i den besvärsskrift som tillställts den. I en på detta sätt rättad beslutsammanställning får ändring sökas enligt detta kapitel.

Om en pensionsanstalt, den sista pensionsanstalten eller Pensionsskyddscentralen endast delvis rättar sitt tidigare beslut, skall den meddela ett interimistiskt beslut i ärendet. I det interimistiska beslutet får ändring inte sökas.

134 §

Överföring av besvär till besvärinstans

Godkänner pensionsanstalten eller Pensionsskyddscentralen inte ändringssökandens yrkan-

den till alla delar, skall pensionsanstalten eller Pensionsskyddscentralen inom 30 dagar från besvärstidens utgång sända besvärsskriften jämte sitt utlåtande om besvären till besvärsnämnden för arbetspensionsärenden. Gäller besvären ett beslut som meddelats av besvärsnämnden för arbetspensionsärenden, skall pensionsanstalten eller Pensionsskyddscentralen sända besvärsskriften jämte sitt utlåtande till försäkringsdomstolen inom den nämnda tiden.

Godkänner pensionsanstalten eller Pensionsskyddscentralen de yrkanden som framställts i besvärsskriften helt eller delvis efter det att besvärsskriften har inlämnats till besvärinstansen, kan pensionsanstalten eller Pensionsskyddscentralen meddela ett interimistiskt beslut i ärendet. Besvärinstansen skall utan dröjsmål underrättas om det interimistiska beslutet. I det interimistiska beslutet får ändring inte sökas.

Pensionsanstalten eller Pensionsskyddscentralen kan avvika från den tidsfrist som avses i 1 mom., om inhämtandet av tilläggsutredning som krävs med anledning av besvären förutsätter detta. Ändringssökanden skall då utan dröjsmål underrättas om inhämtande av tilläggsutredning. Besvärsskriften och utlåtandet skall dock sändas till besvärinstansen senast 60 dagar från besvärstidens utgång.

Har den pensionsanstalt som gett en beslutsammanställning i egenskap av sista pensionsanstalt begärt ett i 133 § 2 mom. avsett utlåtande av en pensionsanstalt inom den offentliga sektorn och rättar den inte sitt beslut i enlighet med ändringssökandens yrkande, skall pensionsanstalten inom 60 dagar från besvärstidens utgång tillställa den besvärinstans som avses i 1 mom. besvärsskriften samt de utlåtanden som givits med anledning av den.

135 §

Besvär som inkommit efter besvärstidens utgång

Har besvär som anförs hos besvärsnämnden för arbetspensionsärenden eller försäkringsdomstolen kommit till pensionsanstalten eller Pensionsskyddscentralen eller besvärsnämnden för arbetspensionsärenden eller försäkrings-

domstolen efter utgången av den tid som bestäms i 130 eller 131 §, kan besvären ändå tas upp till behandling, om det finns vägande orsaker till förseningen.

136 §

Verkställighet av beslut

En pensionsanstalts och Pensionsskyddscentralens beslut skall, trots att ändring har sökts, iaktas till dess ärendet har avgjorts genom ett lagakraftvunnet beslut.

Ett lagakraftvunnet beslut av en pensionsanstalt, Pensionsskyddscentralen och besvärsnämnden för arbetspensionsärenden får verkställas såsom en lagakraftvunnen dom i tvistemål.

137 §

Rättelse av skriv- eller räknefel

Pensionsanstalten eller Pensionsskyddscentralen skall rätta uppenbara skriv- eller räknefel eller andra jämförbara klara fel i sitt beslut. Ett fel får dock inte rättas, om rättelsen leder till ett resultat som är oskäligt för en part.

138 §

Rättelse av sakfel

Pensionsanstalten eller Pensionsskyddscentralen kan undanröja sitt felaktiga beslut och avgöra ärendet på nytt, om pensionsanstaltens eller Pensionsskyddscentralens beslut grundar sig på klart oriktig eller bristfällig utredning eller på uppenbart oriktig tillämpning av lag, eller om det har skett ett fel i förfarandet då beslutet fattades.

Pensionsanstalten eller Pensionsskyddscentralen får inte ändra sitt beslut eller undanröja det till en parts nackdel, om inte parten samtycker till detta.

139 §

Rättelse av ett lagakraftvunnet beslut på basis av ny utredning

Pensionsanstalten skall pröva ett ärende som avgjorts genom ett lagakraftvunnet beslut på nytt, om ny utredning framkommer i ärendet. Pensionsanstalten kan då utan hinder av det tidigare lagakraftvunna beslutet bevilja en förvägrad pension eller justera en redan beviljad pension till ett större belopp. Även besvärsnämnden för arbetspensionsärenden och försäkringsdomstolen kan tillämpa motsvarande förfarande när de behandlar ärenden som gäller ändringssökande. Ändring i ett dylikt beslut kan sökas på det sätt som föreskrivs 128—130 §.

140 §

Undanröjande av ett lagakraftvunnet beslut

Om ett lagakraftvunnet beslut som en pensionsanstalt gett med stöd av denna lag grundar sig på oriktig eller bristfällig utredning eller är uppenbart lagstridigt, kan besvärsnämnden för arbetspensionsärenden på yrkande av parten eller pensionsanstalten undanröja beslutet och förordna ny behandling av ärendet. Detsamma gäller på yrkande av parten eller Pensionsskyddscentralen i fråga om ett lagakraftvunnet beslut som Pensionsskyddscentralen meddelat med stöd av denna lag. Ansökan om undanröjande av ett beslut skall göras inom fem år från det att beslutet har vunnit laga kraft. Av särskilt vägande skäl kan ett beslut undanröjas på ansökan som gjorts även efter utgången av den föreskrivna tiden. Besvärsnämnden för arbetspensionsärenden skall ge parterna tillfälle att bli hörda innan ärendet avgörs.

Om ett lagakraftvunnet beslut som besvärsnämnden för arbetspensionsärenden gett med stöd av denna lag grundar sig på oriktig eller bristfällig utredning eller är uppenbart lagstridigt, kan försäkringsdomstolen på yrkande av parten eller pensionsanstalten undanröja beslutet och förordna ny behandling av ärendet. För-

säkringsdomstolen skall ge parterna tillfälle att bli hörda innan ärendet avgörs.

Om pensionsanstalten yrkar att ett beslut skall undanröjas, kan den ställa in utbetalningen av pensionen eller betala denna enligt sitt yrkande till dess ärendet har avgjorts på nytt.

III AVDELNINGEN

BESTÄMMELSER OM ORDNANDE AV FÖRSÄKRING OCH FÖRDELNING AV KOSTNADER

10 kap.

Ordnande av pensionsskydd och bestämmelser om arbetspensionsförsäkringsavgifterna

Ordnande av pensionsskydd

141 §

Arbetsgivarens skyldighet att ordna pensionsskydd för arbetstagarna

En arbetsgivare skall för sin arbetstagare som avses i 4, 5 och 7 § under den månad som följer efter löneutbetalningen ordna pensionsskydd, om arbetsgivaren till arbetstagaren har betalat minst 41,89 euro per månad i sådan arbetsinkomst som avses i 70 eller 72 §.

Arbetsgivaren skall ordna sin arbetstagares pensionsskydd

- 1) i ett arbetspensionsförsäkringsbolag,
- 2) i en pensionskassa genom att på det sätt som avses i lagen om försäkringskassor bilda en pensionskassa eller genom att bli delägare i en sådan pensionskassa till vars verksamhetssektor arbetsgivaren hör, eller
- 3) i en pensionsstiftelse genom att på det sätt som avses i lagen om pensionsstiftelser grunda en pensionsstiftelse eller genom att ansluta sig till en sådan sam pensionsstiftelse, till vilken arbetsgivaren i enlighet med lagen om pensionsstiftelser kan höra.

Arbetsgivaren kan ordna sina arbetstagares pensionsskydd i två eller flera pensionsanstalter, förutsatt att de arbetstagargrupper som hör till respektive arrangemang är tillräckligt klart definierade.

142 §

Ordnande av pensionsskydd genom tecknande av försäkring i ett arbetspensionsförsäkringsbolag

När arbetsgivaren ordnar sina arbetstagares pensionsskydd genom att teckna försäkring i ett arbetspensionsförsäkringsbolag, skall arbetsgivaren under den månad som följer efter löneutbetalningen lämna en försäkringsansökan till det arbetspensionsförsäkringsbolag som han valt. Genom godkännande av försäkringsansökan uppstår ett försäkringsavtal mellan arbetspensionsförsäkringsbolaget och arbetsgivaren. Närmare föreskrifter om verkställigheten av försäkringen meddelas i de av social- och hälsovårdsministeriet fastställda försäkringsvillkoren.

143 §

Givande och avslutande av försäkring

Ett arbetspensionsförsäkringsbolag skall ge och upprätthålla en försäkring som sökts hos bolaget. Ett arbetspensionsförsäkringsbolag kan dock avsluta en försäkring utan särskilt uppsägningsförfarande, om arbetsgivaren inte före utgången av januari månad har meddelat att han under det föregående kalenderåret har betalat ut i denna lag avsedd lön. I dessa fall skall arbetspensionsförsäkringsbolaget försäkra sig om att arbetsgivaren inte längre är försäkringsskyldig.

Arbetsgivaren avslutar en försäkring genom att på det sätt som närmare föreskrivs i försäkringsvillkoren säga upp den skriftligen senast tre månader före den dag då försäkringen upphör. Uppsägning av en försäkring befriar inte arbetsgivaren från försäkringsskyldigheten enligt denna lag.

144 §

Anmälningar som krävs för skötseln av en försäkring

En arbetsgivare som har ingått ett försäkringsavtal skall inom den tid som anges i avtalet, på det sätt som närmare bestäms genom förordning av statsrådet, till arbetspensionsförsäkringsbolaget anmäla sina identifieringsuppgifter samt namnen, personbeteckningarna och löneuppgifterna för sina anställda i ett anställningsförhållande enligt denna lag.

Anmälningsskyldigheten gäller också arbetsgivare som har ordnat sina anställdas pensionskydd i en pensionskassa eller pensionsstiftelse.

145 §

Rättelse av uppgifter om när ett anställningsförhållande har börjat eller slutat

I fråga om en registeransvarigs skyldighet att rätta oriktiga uppgifter gäller personuppgiftslagen (523/1999).

146 §

Arbetsgivarens skyldighet att månatligen lämna anmälningar och betala försäkringsavgifter

Om en arbetsgivare har försummat sin skyldighet att lämna anmälningar och betala försäkringsavgifter enligt denna lag, en förordning av statsrådet eller ett försäkringsavtal, kan arbetspensionsförsäkringsbolaget förplikta den arbetsgivare som har ingått försäkringsavtalet att lämna de uppgifter som avses i 144 § och att månatligen betala arbetspensionsförsäkringsavgift i enlighet med de anmälda uppgifterna. Detsamma gäller situationer där en arbetsgivare har ordnat sina anställdas pensionskydd i en pensionskassa eller pensionsstiftelse.

147 §

Tillfällig arbetsgivare

En arbetsgivare

- 1) som inte fortlöpande har anställda, och
- 2) vars löner till visstidsanställda för sex månader understiger sammanlagt 6 000 euro, kan ordna sina anställdas pensionskydd i ett arbetspensionsförsäkringsbolag utan att göra en försäkringsansökan; i detta fall skall arbetsgivaren till det arbetspensionsförsäkringsbolag som han valt anmäla sina identifieringsuppgifter och namnen, personbeteckningarna och löneuppgifterna för sina anställda samt på grundval av den anmälda lönen betala arbetspensionsförsäkringsavgift senast den 20 dagen i den månad som följer efter lönebetalningsmånaden (*tillfällig arbetsgivare*).

Närmare bestämmelser om tillfälliga arbetsgivares anmälningsskyldighet enligt 1 mom. och om betalning av arbetspensionsförsäkringsavgiften utfärdas genom förordning av statsrådet.

148 §

Information om pensionsanstalten

Arbetsgivaren skall informera arbetstagarna om i vilken pensionsanstalt arbetsgivaren har ordnat i denna lag föreskrivet pensionskydd för sina anställda.

149 §

Befriande av en utländsk arbetsgivare från försäkringsskyldigheten

Pensionsskyddscentralen kan på ansökan befria en utländsk arbetsgivare från skyldigheten att ordna i denna lag avsett pensionskydd för en arbetstagare som den utländska arbetsgivaren sänder till Finland för att arbeta. En förutsättning för befrielsen är att arbetsgivaren är skyldig att för sin utsända arbetstagare ordna skäligt pensionskydd i en annan stat för den tid arbetstagaren arbetar i Finland. Vid skälighetsbedömningen beaktas pensionsskyddets innehåll, såsom kommande pensionsförmåner och nivån på

dem samt bevarandet av pensionsrätten och pensionernas värde. Arbetsgivaren skall lägga fram utredning om dessa omständigheter. Befrielse beviljas för högst två år i sänder.

150 §

Försäkran av arbetstagare som arbetar utomlands

En finsk arbetsgivare skall enligt denna lag försäkra arbetstagare som avses i 5 § 1 och 2 mom. Om arbetsgivaren emellertid visar att pensionsskyddet för den kategori arbetstagare som avses i 5 § 2 mom. har ordnats på annat sätt så att pensionsskyddet i dess helhet kan anses motsvara pensionsskyddet enligt denna lag, kan Pensionsskyddscentralen på ansökan befria arbetsgivaren från skyldigheten att försäkra arbetstagarna i den ovan nämnda kategorin för den tid anställningsförhållandet utomlands har fortgått längre tid än två år. Befrielse beviljas tidigast från ingången av det kalenderår under vilket befrielse söks.

En finsk arbetsgivare kan ordna pensionskydd enligt denna lag för en arbetstagare som sänds från Finland (*utstationerad arbetstagare*) för anställning

1) hos ett koncernföretag som ingår i samma ekonomiska helhet som det finska företaget, trots att anställningsförhållandet med den finska arbetsgivaren inte kvarstår,

2) hos något annat företag där det finska företaget har bestämmanderätt, trots att anställningsförhållandet med den finska arbetsgivaren inte kvarstår, eller

3) i ett land som tillämpar EG:s förordning om social trygghet eller en överenskommelse om social trygghet också när arbetstagarens anställningsförhållande med den utsändande finska arbetsgivaren kvarstår och arbetstagarens pensionsskydd till följd av förordningen eller överenskommelsen skall ordnas i arbetslandet.

En finsk arbetsgivare kan ordna pensionskydd enligt denna lag också för en utomlands anställd arbetstagare (*lokalt anställd arbetstagare*), om den anställda har ett anställningsförhållande med

1) den finska arbetsgivaren,

2) ett koncernföretag som ingår i samma ekonomiska helhet som det finska företaget, eller

3) ett företag där det finska företaget har bestämmanderätt.

Arbetstagaren skall omfattas av den finska lagstiftningen om social trygghet när arbetet enligt 2 eller 3 mom. inleds.

Arbetsgivaren kan ordna pensionsskydd enligt 2 eller 3 mom. för den anställda, trots att pensionsskyddet för denne är obligatoriskt ordnad i ett land som tillämpar EG:s förordning om social trygghet eller en överenskommelse om social trygghet.

När arbetsgivaren ordnar pensionsskydd enligt 1 mom. efter utgången av tvåårstiden eller pensionsskydd enligt 2, 3 eller 5 mom., kan den arbetsinkomst som ligger till grund för pensionen bestämmas till ett lägre belopp än vad den annars vore enligt denna lag, förutsatt att för arbetstagaren har ordnats annat pensionsskydd för samma arbete.

151 §

Arbetsgivarens rätt att få ett beslut om den arbetsinkomst som ligger till grund för försäkringen

På ansökan av arbetsgivaren skall pensionsanstalten meddela ett beslut om huruvida den lön som betalas till arbetstagaren eller ett annat vederlag är sådan arbetsinkomst på basis av vilken arbetsgivaren skall ordna pensionsskydd enligt denna lag. Beslutet meddelas av den pensionsanstalt där arbetsgivaren har ordnat eller avser att ordna sina anställdas pensionsskydd enligt denna lag.

Arbetspensionsförsäkringsavgifterna

152 §

Arbetspensionsförsäkringsavgiften

Den arbetspensionsförsäkringsavgift som tas ut för finansiering av pensionskyddet enligt denna lag består av arbetsgivarens avgift och arbetstagarens avgift.

Arbetsgivaren innehåller i samband med löneutbetalningen på den lön han betalar ut (*arbetsinkomst*) arbetstagarnas arbetspensionsförsäkringsavgift samt betalar arbetspensionsförsäkringsavgiften i dess helhet till den pensionsanstalt hos vilken arbetsgivaren har ordnat sina anställda pensionsskydd enligt denna lag. Arbetsgivaren svarar inför pensionsanstalten också för den andel som avser arbetstagarnas arbetspensionsförsäkringsavgift. Närmare bestämmelser om innehållande av arbetstagarnas arbetspensionsförsäkringsavgift utfärdas genom förordning av statsrådet.

Arbetstagarens arbetspensionsförsäkringsavgift innehålls också på kompletteringsdagpenning som beviljas av en i lagen om försäkringskassor avsedd sjukkasse och på lön som betalas av en annan ställföreträdande betalare.

Den arbetsinkomst som ligger till grund för arbetspensionsförsäkringsavgiften bestäms på basis av 70 och 72 §.

När arbetspensionsförsäkringen har ordnats

1) i ett arbetspensionsförsäkringsbolag bestäms arbetspensionsförsäkringsavgiften enligt beräkningsgrunderna i 166 §,

2) i en pensionskassa bestäms arbetspensionsförsäkringsavgiften enligt beräkningsgrunderna i 166 § och enligt pensionskassans stadgar, eller

3) i en pensionsstiftelse bestäms arbetspensionsförsäkringsavgiften, det vill säga stiftelsens understödsavgift enligt lagen om pensionsstiftelser och pensionsstiftelsens stadgar.

153 §

Beloppet av arbetstagarens arbetspensionsförsäkringsavgift

Arbetstagarens arbetspensionsförsäkringsavgift är tre procent ökat med hälften av det procenttal med vilket den genomsnittliga arbetspensionsförsäkringsavgiften för en försäkring enligt denna lag i procent av lönen överskrider talet 18,2. Den genomsnittliga arbetspensionsförsäkringsavgiften beräknas med beaktande av de nedsättningar av avgiften som avses i 169 § 3 mom., men utan den avgiftshöjning som gäller 53 år fyllda arbetstagare. Arbetstagarens arbetspensionsförsäkringsavgift är från ingången av månaden efter den under vilken 53 års ålder uppnåtts den ovan avsedda avgiften multiplicerad med talet 19/15.

Social- och hälsovårdsministeriet utfärdar genom förordning bestämmelser om de procentsatser för arbetstagarens arbetspensionsförsäkringsavgift som skall tillämpas det följande kalenderåret.

154 §

Retroaktiv innehållning av arbetstagarens arbetspensionsförsäkringsavgift

Om arbetstagarens arbetspensionsförsäkringsavgift på grund av ett uppenbart fel inte har innehållits i samband med en löneutbetalning, kan arbetsgivaren innehålla avgiften i samband med högst de två därpå följande löneutbetalningarna.

Har till en arbetstagare i samband med löneutbetalningen inte betalats tillräcklig penninglön för innehållning av arbetstagarens arbetspensionsförsäkringsavgift och intjänar arbetstagaren dock pensionskydd, kan arbetsgivaren innehålla nämnda avgift inom ett år i samband med följande löneutbetalningar.

155 §

Befrielse från betalning av retroaktiv arbetspensionsförsäkringsavgift

Skall en arbetsgivare på grund av att rättspraxis förändrats eller av något annat därmed jämförbart särskilt skäl ordna försäkring enligt denna lag retroaktivt för en arbetstagarare, vars anställningsförhållande inte tidigare har ansetts omfattas av denna lag, kan Pensionsmyndigheten på ansökan av arbetsgivaren helt eller delvis befria denna från skyldigheten att betala arbetspensionsförsäkringsavgift för tiden innan nämnda skäl framkom.

156 §

Delägarers eller bolagsmäns ansvar för arbetspensionsförsäkringsavgifter

Om arbetsgivaren är ett samfund eller en sammanslutning, för vars förpliktelser en delägare eller bolagsman svarar såsom för egen skuld, ansvarar delägaren eller bolagsmannen också för samfundets eller sammanslutningens arbetspensionsförsäkringsavgifter.

157 §

Konkursbons ansvar för arbetspensionsförsäkringsavgifter

Om en arbetsgivare som har tagit en i denna lag avsedd försäkring försätts i konkurs, övergår arbetsgivarens rättigheter och skyldigheter enligt denna försäkring på konkursboet från den dag då konkursen började. Konkursboet betalar arbetspensionsförsäkringsavgifterna för konkurs tiden.

158 §

Preskription av arbetspensionsförsäkringsavgifter

En pensionsanstalt skall fastställa en arbetspensionsförsäkringsavgift som baserar sig på denna lag inom fem år från den förfallodag för

en avgift som anges i försäkringsvillkoren eller stadgarna eller, när det är fråga om en tillfällig arbetsgivare som har ordnat pensionsskyddet i enlighet med 147 §, från ingången av året efter det under vilket lönen utbetalades.

Har en arbetstagarers arbetsinkomst på det sätt som avses i 75 § 3 mom. med stöd av arbetstagarrens utredning eller av annan anledning utökats retroaktivt med till pension berättigande arbetsinkomster som är mer än fem år gamla, skall pensionsanstalten på basis av dessa arbetsinkomster fastställa arbetspensionsförsäkringsavgiften inom tio år från den dag då denna avgift för anställningsförhållandet i fråga enligt försäkringsvillkoren hade förfallit till betalning. En tillfällig arbetsgivares arbetspensionsförsäkringsavgift skall dock fastställas inom tio år från ingången av året efter det under vilket lönen utbetalades.

159 §

Utsökning av arbetspensionsförsäkringsavgifter

En arbetspensionsförsäkringsavgift som med stöd av denna lag fastställts av en pensionsanstalt och en förhöjd arbetspensionsförsäkringsavgift enligt 163 § och 186 § 5 mom. får jämte dröjsmålsränta utmätas utan dom eller beslut på det sätt som bestäms i lagen om indrivning av skatter och avgifter i utsköpningsväg.

160 §

Återbetalning av en arbetspensionsförsäkringsavgift som betalats utan grund

Har en arbetsgivare till pensionsanstalten anmält inkomster som understiger 41,89 euro per månad, intjänas pension för dessa inkomster utan hinder av vad som bestäms i 4 § 3 mom. 1 punkten.

På ansökan av arbetsgivaren återbetalas till denne sådana arbetspensionsförsäkringsavgifter som betalats för månadsinkomster som understiger 41,89 euro, dock inte för längre tid än för innevarande år och det omedelbart föregående kalenderåret. Arbetsgivaren skall härvid till

arbetstagaren återbetala arbetstagarens avgiftsandel. För inkomster som legat till grund för återbetalda arbetspensionsförsäkringsavgifter intjänas inte pension.

161 §

Återbetalning när arbetstagarens arbetspensionsförsäkringsavgift har innehållits utan grund

Arbetsgivaren skall på arbetstagarens yrkande till arbetstagaren återbetala en arbetspensionsförsäkringsavgift som har innehållits utan grund eller den del av avgiften som överstiger arbetstagarens lagstadgade arbetspensionsförsäkringsavgift.

Till arbetstagaren återbetalas inte en arbetspensionsförsäkringsavgift som innehållits på månadsinkomster som understiger 41,89 euro, om arbetstagaren för dessa inkomster intjänar pension i enlighet med 160 §.

162 §

Preskription av återbetalning av arbetsgivares och arbetstagares arbetspensionsförsäkringsavgift som betalats utan grund

Återbetalningen av arbetsgivares och arbetstagares arbetspensionsförsäkringsavgift som betalats utan grund preskriberas fem år från den dag då arbetsgivarens avgift betalades eller arbetstagarens avgift innehölls, om preskriptionen inte avbrutits innan dess. Preskriptionen avbryts på det sätt som föreskrivs i 10 eller 11 § i lagen om preskription av skulder. Från avbrytandet av preskriptionstiden börjar en ny fem år lång preskriptionstid. Preskriptionstiden på fem år kan förlängas på det sätt som föreskrivs i 11 § 3 mom. i lagen om preskription av skulder.

163 §

Förhöjning på grund av försummelse

Pensionsanstalten kan på basis av uppskattning påföra en arbetsgivare en högst till det

dubbla beloppet förhöjd skälig arbetspensionsförsäkringsavgift, om arbetsgivaren försummar

1) att ordna i denna lag avsett pensionsskydd inom den tid som anges i 141 § 1 mom.,

2) att lämna de uppgifter som avses i 144 § 1 mom. eller 146 § inom den tid som anges i lagrummet i fråga, eller

3) att lämna de uppgifter som avses i 147 § inom den tid som anges i lagrummet.

Förhöjd försäkringsavgift för den tid under vilken i 1 mom. 1—3 punkten avsedd försummelse har ägt rum fastställs med hänsyn till hur länge försummelsen pågått, om försummelsen varit upprepad och andra med dem jämförliga faktorer med anknytning till bedömningen av försummelsens klandervärdhet. Pensionsanstalten skall på begäran meddela arbetsgivaren ett överklagbart beslut om den förhöjda försäkringsavgiften.

164 §

Dröjsmålsränta på arbetsgivares arbetspensionsförsäkringsavgift

Om en arbetsgivare har försummat att betala arbetspensionsförsäkringsavgiften inom den tid som föreskrivs i denna lag, försäkringsvillkoren eller en pensionskassas eller pensionsstiftelses stadgar, skall arbetsgivaren till pensionsanstalten för dröjsmålstiden betala dröjsmålsränta enligt den räntefot som avses i 4 § 1 mom. i räntelagen.

11 kap.

Villkoren och beräkningsgrunderna för en pensionsförsäkring

165 §

Villkoren för en pensionsförsäkring

Ett arbetspensionsförsäkringsbolag skall ansöka om social- och hälsovårdsministeriets fastställelse i fråga om de i 142 § avsedda villkoren för en pensionsförsäkring.

Pensionskassornas och pensionsstiftelsernas stadgar skall innehålla föreskrifter som är nödvändiga med tanke på verkställandet av pensionskyddet.

166 §

Grunderna för beräkning av försäkringsavgifter, ansvarsskuld och pensionsansvar

Ett arbetspensionsförsäkringsbolag och en pensionskassa skall ansöka om social- och hälsovårdsministeriets fastställelse för grunderna för beräkning av försäkringsavgifterna och ansvarsskulden.

Grunderna för beräkning av pensionsansvaret meddelas pensionsstiftelserna genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet.

167 §

Enhetlighet i fråga om villkor och beräkningsgrunder

Social- och hälsovårdsministeriet får inte utan särskilda skäl i pensionsförsäkringens villkor eller beräkningsgrunder fastställa skiljaktigheter som försvårar verkställigheten av denna lag eller skötseln av pensionsanstalternas gemensamma angelägenheter.

168 §

Uppgörande av beräkningsgrunder

Grunderna för beräkning av försäkringsavgifterna, ansvarsskulden och pensionsansvaret skall uppgöras i första hand med tanke på trygghandlet av arbetstagarnas och pensionstagarnas enligt denna lag försäkrade förmåner samt med beaktande av vad som i 174—182 § bestäms om fördelningen av ansvaret och de övriga kostnaderna för pensionerna. För betalning av de i 178—181 § avsedda kostnaderna som skall bekostas gemensamt kan ett system med fondering på förhand tillämpas.

169 §

Beräkningsgrunderna för försäkringsavgifter som betalas till arbetspensionsförsäkringsbolag

Av beräkningsgrunderna för de försäkringsavgifter som betalas till ett arbetspensionsförsäkringsbolag skall framgå hur försäkringsavgifterna beräknas och hur avgiften är preciserad i delar som tas ut för olika kostnadslag. Beräkningsgrunderna kan uppgöras så att arbetsgivarens faktiska utgift för invalidpensions- och rehabiliteringspenningersättning beaktas vid fastställandet av försäkringsavgiften.

Vid fastställandet av storleken av arbetspensionsförsäkringsbolagens försäkringsavgifter beaktas årligen respektive arbetspensionsförsäkringsbolags andel av de i 178—181 § nämnda kostnaderna som skall bekostas gemensamt.

Om arbetspensionsförsäkringen har ordnats i ett arbetspensionsförsäkringsbolag, har arbetsgivaren rätt till en andel av det överskott som försäkringsrörelsen eventuellt inbringar. Beräkningsgrunderna för de nedsättningar av försäkringsavgiften eller andra motsvarande förmåner som överskottet föranleder skall uppgöras så att det sammanlagda beloppet av överskottet och sättet hur detta uppkommit beaktas i skälig utsträckning. Nedsättningen av försäkringsavgifterna och de andra motsvarande förmånerna får inte äventyra uppfyllandet av solvenskraven i enlighet med 7 kap. i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag.

Bestämmelserna i 3 mom. gäller inte sådana tillfälliga arbetsgivare som har ordnat sina anställdas pensionskydd på det sätt som avses i 147 §.

170 §

Ändring av grunderna för beräkning av ansvarsskulden

Om grunderna för beräkning av ansvarsskulden eller pensionsansvaret till följd av kraven i 168 § ändras så att beloppet av det ansvar som föranleds av pensioner och intjänad pensionsrätt ökar, fogas de härav föranledda kostnaderna till

de i 179 § avsedda kostnaderna som arbetspensionsanstalterna svarar för gemensamt.

Om grunderna för beräkning av ansvarsskulden eller pensionsansvaret ändras så att beloppet av det ansvar som föranleds av pensioner och intjänad pensionsrätt minskar, används de frigjorda medlen för kostnader som avses i 179 §.

171 §

Komplettering av ålderspensionsansvaret med en avsättningskoefficient för pensionsansvaret

För utökande av fonderingen kompletteras årligen de fonderade delarna av ålderspensionerna med ett belopp som beräknas med hjälp av den avsättningskoefficient för pensionsansvaret som ingår i beräkningsgrunderna enligt 166 §. Avsättningskoefficienten skall fastställas med hänsyn till de krav som trygghandlet av pensionerna och pensionsanstalternas solvens medför.

172 §

Pensionsanstalternas samarbete i beredningen av försäkringsvillkor och beräkningsgrunder

För att uppnå det mål som föreskrivs i 167 § skall pensionsanstalterna samarbeta i beredningen av försäkringsvillkor, modellstadgar och beräkningsgrunder.

12 kap.

Fördelningen av kostnader mellan pensionsanstalterna

173 §

Pensionsanstalternas ömsesidiga ansvar för pensioner och rehabiliteringskostnader

Varje pensionsanstalt svarar för den del av i denna lag avsedda pensioner och rehabiliteringspenningar som i enlighet med 174—177 § har fonderats i pensionsanstalten i fråga. Till övriga delar svarar pensionsanstalterna tillsammans för kostnaderna för pensionerna.

174 §

Pensionsanstalternas ansvar för ålderspensionen

Varje pensionsanstalt svarar för

1) den del av en arbetstagares och pensionstagares ålderspension som grundar sig på arbetstagarens arbete före det år under vilket han eller hon fyller 55 år och som motsvarar en pensions-tillväxt på en halv procent per år med 65 år som pensionsålder och beräknad enligt de av social- och hälsovårdsministeriet fastställda eller givna beräkningsgrunderna; i pensionsanstaltens ansvar ingår dock inte förhöjningar till följd av i 96 § avsedd justering av årsinkomsterna med löne-koefficienten eller i 98 § avsedd indexjustering av löpande pensioner och inte heller ändringar på grund av livslängds-koefficienten,

2) det belopp som i enlighet med 171 § och de av social- och hälsovårdsministeriet fastställda eller givna beräkningsgrunderna har överförts till den del som pensionsanstalten svarar för, och

3) det belopp som separat för utökande av den fonderade delen har överförts till den ålderspensionsdel som pensionsanstalten svarar för.

175 §

Pensionsanstalternas ansvar för invalidpensionen

För kostnaderna för sådan invalidpension i fråga om vilken den försäkrades sammanlagda arbetsinkomster enligt denna lag och lagen om sjömanspensioner under de två sista kalenderåren av den granskningstid som avses i 76 § uppgår till minst 12 566,70 euro svarar respektive pensionsanstalt, till vars verksamhetskrets den försäkrade hörde under nämnda kalenderår, i samma förhållande som de i respektive pensionsanstalt försäkrade, av denna lag omfattade arbetsinkomsternas andel utgör av det sammanlagda beloppet av motsvarande arbetsinkomster enligt de pensionslagar som nämns i 3 § och arbets- och förvärvsinkomsterna enligt 74 § och 76 § 2 mom. under de nämnda kalenderåren.

En pensionsanstalt svarar inte för invalidpensionen till den del de i pensionsanstalten försäkrade arbetsinkomsterna som omfattas av denna lag beträffande en i 147 § i denna lag avsedd tillfällig arbetsgivare eller en annan arbetsgivare i fråga om samma försäkring understiger 2 094,45 euro under de nämnda två kalenderåren.

Till den ovan i 1 mom. avsedda pensionen räknas också en i 3 a § 4 mom. i lagen om sjömanspensioner avsedd pensionsdel som erhålls med stöd av nämnda lag.

Pensionsanstaltens ansvar omfattar dock inte

- 1) rehabiliteringstillägg enligt 30 §,
- 2) pensionsdel som intjänats för sådan oavlönad tid som avses i 74 §,
- 3) förhöjning till följd av sådan indexjustering enligt 98 § som gjorts efter pensionens början, och inte heller
- 4) engångsförhöjning av invalidpension enligt 81 §.

176 §

Pensionsanstalternas ansvar för rehabiliteringspenningen och övriga rehabiliteringskostnader

Varje pensionsanstalts ansvar för rehabiliteringspenningen är lika stort som ansvaret enligt 175 § för en sådan invalidpension som den försäkrade skulle ha rätt till om han eller hon vid den tidpunkt som avses i 28 § hade blivit arbetsoförmögen på ett sätt som berättigar till invalidpension.

För andra rehabiliteringskostnader än de som orsakas av rehabiliteringsstödet och rehabiliteringspenningen svarar enbart den pensionsanstalt som sörjer för rehabiliteringen.

177 §

Pensionsanstalternas ansvar för registrerad tilläggsförmån

För en sådan registrerad tilläggsförmån enligt lagen om pension för arbetstagare (395/1961) som avses i 32 § 5 mom. i lagen om införande av

lagen om pension för arbetstagare (/) svarar pensionsanstalten till den del förmånen motsvarar det som enligt av social- och hälsovårdsministeriet fastställda eller givna beräkningsgrunder skall erläggas till pensionsanstalten i försäkringsavgifter eller beräknas utgöra pensionsanstaltens pensionsansvar.

178 §

Pensionsanstalternas ansvar för pensionsdel som intjänats för oavlönad tid

För den pensionsdel som intjänats på grundval av ovan i 74 § avsedd oavlönad tid svarar, i förhållande till de i respektive pensionsanstalt försäkrade arbetsinkomsterna, de pensionsanstalter gemensamt som sköter pensionsskyddet enligt de lagar som nämns i 3 § 1 och 2 mom. De grunder för pensionsanstalternas eventuella förskott och slutliga avgifter som Pensionsskyddscentralens ansökan gäller samt tidpunkterna för betalning av dem ingår i de ansvarsfördelningsgrunder som nämns i 183 § 2 mom.

179 §

Pensionsanstalternas ansvar för förmåner som skall bekostas gemensamt

Pensionsanstalterna, inklusive sjömanspensionskassan, svarar gemensamt för följande kostnader till den del dessa inte bekostas av någon annan:

- 1) övriga än de ovan i 174 och 175 § avsedda ålderspensionerna och invalidpensionerna, med undantag för belopp enligt 3 a § 2 mom. 2 punkten i lagen om sjömanspensioner,
- 2) de delar av pensionerna och rehabiliteringspenningen som överstiger de i 174—177 § angivna beloppen; kostnaderna för rehabiliteringspenningen anses då helt och hållet bli bestämda utifrån den pensionslag enligt vilken rehabiliteringspenningen beviljats,
- 3) familjepension,
- 4) deltidspension,
- 5) rehabiliteringstillägg,

6) i 170 § avsedda kostnader på grund av ändringar i beräkningsgrunderna för ansvarsskulden och pensionsansvaret,

7) kostnader på grund av överföringar som avses i 174 § 1 mom. 2 och 3 punkten,

8) underskott som uppstår till följd av att en arbetsgivare med stöd av 155 § har befriats från försäkringsavgift, samt

9) i 3 a § 2 mom. 3 punkten i lagen om sjömanspensioner avsedda andelar i kostnaderna för pensionsskyddet enligt nämnda lag.

De i 1 mom. uppräknade kostnaderna, med undantag för kostnaderna för rehabiliteringspension, omfattar inte pensionsdelar som avses i 178 §.

Pensionsanstalternas andel av de i 1 mom. 1 punkten avsedda kostnaderna för ålderspensionerna bestäms i förhållande till de medel som är avsedda för utgifter som bekostas gemensamt. Pensionsanstalternas andel av de övriga kostnaderna bestäms i förhållande till de i respektive pensionsanstalt försäkrade arbetsinkomsterna. Vid bestämmandet av en pensionsanstalts andel av nämnda kostnader beaktas även överföringsavgiften enligt lagen om överföringsavgift då statens ämbetsverk, inrättningar och affärsverk ombildas till aktiebolag (1341/1992).

Genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet utfärdas närmare bestämmelser om fördelningen av de i 1 mom. nämnda kostnaderna mellan pensionsanstalterna. De storheter som behövs för fördelningen av kostnader som skall bekostas gemensamt definieras i

1) arbetspensionsförsäkringsbolagens beräkningsgrunder, som avses i 166 §,

2) beräkningsgrunder som social- och hälsovårdsministeriet genom förordning meddelar pensionskassorna, samt

3) pensionsstiftelsernas beräkningsgrunder, som avses i 166 §.

180 §

Ansvaret för Pensionsskyddscentralens kostnader

För Pensionsskyddscentralens kostnader svarar pensionsanstalterna gemensamt i förhållande till de i respektive pensionsanstalt försäkrade arbetsinkomsterna. För ersättande av Pensionsskyddscentralens kostnader skall pensionsanstalterna betala förskott och en slutlig avgift, vilkas storlek och betalningstidpunkt anges närmare i de ansvarsfördelningsgrunder som nämns i 183 § 2 mom.

Vid fastställandet av den avgift som tas ut för täckande av Pensionsskyddscentralens årliga kostnader skall Pensionsskyddscentralens övriga avkastning beaktas. När avgiften fastställs skall det säkerställas att Pensionsskyddscentralens medel förslår till att täcka de utgifter som Pensionsskyddscentralens uppgifter och verksamhet medför och till att upprätthålla tillräcklig likviditet.

181 §

Ansvaret till följd av en pensionsanstalts konkurs

Om pension, rehabiliteringsförmån, förhöjning till följd av indexförhöjning enligt 98 § eller registrerad tilläggsförmån som avses i 32 § 5 mom. i lagen om införande av lagen om pension för arbetstagare helt eller delvis inte längre är tryggad på grund av en pensionsanstalts konkurs, svarar pensionsanstalterna gemensamt för dessa i förhållande till de i respektive pensionsanstalt försäkrade arbetsinkomsterna. Närmare bestämmelser om pensionsanstalternas ansvar utfärdas genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet.

Pensionsanstalterna svarar härvid gemensamt även för det utjämningsbelopp som avses i 14 § 3 mom. i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag och 79 § 3 mom. i lagen om försäkringskassor upp till ett minimibelopp som bestäms enligt de av social- och hälsovårdsministeriet fastställda beräkningsgrunderna.

182 §

Arbetslöshetsförsäkringsfondens avgift

Den arbetslöshetsförsäkringsfond som avses i lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner (555/1998) betalar till Pensionsskyddscentralen en avgift med vilken ansvaret och kostnaderna för beaktande av arbetslöshets- och utbildningsperioder täcks i fråga om

1) i denna lag avsedda pensionsanstalter som sköter arbetstagares pensionsförsäkring,

2) den i lagen om sjömanspensioner avsedda sjömanspensionskassan,

3) den i lagen om kommunala pensioner avsedda kommunala pensionsanstalten,

4) kyrkans centralfond, som sköter pensionskyddet enligt pensionslagen för evangelisk-lutherska kyrkan och lagen om familjepensioner inom den evangelisk-lutherska kyrkan,

5) Folkpensionsanstalten till den del den sköter sådant pensionskydd som avses i 13 § i lagen om Folkpensionsanstalten,

6) den pensionsanstalt som sköter pensionskyddet enligt den pensionsstadga som givits med stöd av 11 § 2 mom. 6 punkten i lagen om Finlands Bank, och

7) kyrkosamfundets centralfond, som sköter pensionskyddet enligt de pensionsbestämmelser som grundar sig på lagen om ortodoxa kyrkosamfundet.

Arbetslöshetsförsäkringsfondens avgift fastställs så att den enligt uppskattning motsvarar det belopp som skulle erhållas om det för de arbets- och förvärvsinkomster som utgör grund för de förmåner som avses i 74 § 3 mom. 2—6 punkten skulle betalas en avgift som motsvarar den genomsnittliga försäkringsavgiften enligt denna lag. I den genomsnittliga försäkringsavgiften beaktas härvid inte den förhöjda pensionsavgiften för arbetstagare som har fyllt 53 år.

Arbetslöshetsförsäkringsfonden skall årligen betala avgiften till Pensionsskyddscentralen inom den tid som anges i ansvarsfördelningsgrunderna. De medel som erhållits i avgift gottgör Pensionsskyddscentralen de i 1 mom. nämnda pensionsanstalterna i förhållande till de i respektive pensionsanstalt försäkrade arbetsin-

komsterna. De medel som Pensionsskyddscentralen har erhållit i avgift gottgör den först de i 1 mom. 3—7 punkten nämnda pensionsanstalterna och därefter avdras Pensionsskyddscentralens kostnadsandel från avgiften. Den återstående delen av avgiften gottgörs de i 1 mom. 1 och 2 punkten nämnda pensionsanstalterna. Närmare bestämmelser om gottgörelse av avgiften ingår i de ansvarsfördelningsgrunder som avses i 183 § 2 mom.

Den i 2 mom. avsedda avgift som arbetslöshetsförsäkringsfonden skall betala fastställs genom beslut av social- och hälsovårdsministeriet på framställning av Pensionsskyddscentralen. Social- och hälsovårdsministeriet kan också på gemensam framställning av Pensionsskyddscentralen och arbetslöshetsförsäkringsfonden fastställa att förskott skall betalas på ovan nämnda avgift.

183 §

Utredning av kostnader

Pensionsskyddscentralen utreder kalenderårsvis hur det ömsesidiga ansvaret mellan de pensionsanstalter som ombesörjer verkställigheten av lagarna enligt 3 § beträffande det föregående kalenderåret fördelar sig i fråga om de kostnader som avses i 174—181 § och den avgift för arbetslöshetsförsäkringsfonden som avses i 182 § med beaktande av vad pensionsanstalterna inom den privata sektorn och den offentliga sektorn i egenskap av sådan sista pensionsanstalt som avses i 107 och 109 § har betalat i pension eller annan sådan förmån som en annan pensionsanstalt skall ansvara för.

På basis av utredningen fastställer Pensionsskyddscentralen gottgörelse till en pensionsanstalt för de kostnader för vilka någon annan pensionsanstalt eller pensionsanstalterna gemensamt svarar, eller för den i 182 § avsedda avgiften, samt fastställer för pensionsanstalterna en avgift för de kostnader som respektive pensionsanstalt skall svara för. Gottgörelsen och avgiften jämte ränta, samt eventuellt förskott på den, bestäms i enlighet med de ansvarsfördelningsgrunder som social- och hälsovårdsminis-

teriet fastställer på framställning av Pensionskyddscentralen; förfarandet gäller dock inte utredningen av kostnader mellan pensionsanstalterna inom den privata och den offentliga sektorn, eftersom vid denna utredning iakttas Pensionsskyddscentralens och den offentliga sektorns pensionsanstalters avtal om utredning av kostnaderna. I ansvarsfördelningsgrunderna bestäms också hur ett eventuellt överskott eller underskott som uppkommit i samband med förrättandet av ansvarsfördelningen skall beaktas för Pensionsskyddscentralens del.

Pensionsanstalterna skall i enlighet med vad som anges i grunderna eller ett avtal lämna Pensionsskyddscentralen de uppgifter som behövs för utredningarna enligt 1 mom. Uppgifterna skall lämnas i den form och inom den tid som Pensionsskyddscentralen bestämmer. Om en pensionsanstalt försummar sin anmälningsskyldighet, uppskattar Pensionsskyddscentralen kostnadsandelen för pensionsanstalten i fråga. Pensionsskyddscentralen justerar kostnadsandelen i samband med följande utredning.

Uppstår det meningsskiljaktigheter om kostnadsfördelningen mellan pensionsanstalterna inom den privata sektorn, avgörs ärendet av Pensionsskyddscentralen.

184 §

Beslut om kostnadsfördelning

Pensionsskyddscentralen meddelar pensionsanstalterna inom den privata sektorn ett beslut om fördelningen av de kostnader som avses i 183 §. Ändring i beslutet får sökas på det sätt som föreskrivs i 9 kap.

185 §

Pensionsanstalternas rätt att komma överens om kostnadsfördelningen

Pensionsanstalterna kan i enskilda fall eller för att underlätta verkställigheten komma överens om att kostnadsfördelningen görs på annat sätt än enligt bestämmelserna i detta kapitel. I

sådana fall skall principerna i detta kapitel följas.

13 kap.

Tillsynen över ordnandet av försäkring

186 §

Den allmänna tillsynen över ordnandet av försäkring samt tvångsförsäkring

Pensionsskyddscentralen övervakar att arbetsgivarna fullgör sin skyldighet att ordna försäkring enligt denna lag.

Har en arbetsgivare försummat sin i 141 eller 142 § föreskrivna skyldighet att ordna pensionskydd för sina arbetstagare, skall Pensionsskyddscentralen uppmana arbetsgivaren att rätta till försummelsen. Rättar arbetsgivaren inte till försummelsen inom en tid som Pensionsskyddscentralen föreskriver, tar Pensionsskyddscentralen pensionsförsäkringen på arbetsgivarens bekostnad i en pensionsanstalt som Pensionsskyddscentralen väljer (*tvångsförsäkring*).

Om en arbetsgivare som har ordnat sina arbetstagares pensionskydd i två eller flera pensionsanstalter, har försummat att ordna pensionskydd för en del av sina anställda och trots uppmaning inte rättar till försummelsen inom en av Pensionsskyddscentralen föreskriven tid, kan Pensionsskyddscentralen bestämma till vilken pensionsordning de oförsäkrade arbetstagarna skall anslutas.

Har en tillfällig arbetsgivare försummat sina i 141 eller 147 § föreskrivna skyldigheter, väljer Pensionsskyddscentralen pensionsanstalt för arbetsgivaren. Denna pensionsanstalt fastställer försäkringsavgiften och tar ut avgiften hos arbetsgivaren.

När Pensionsskyddscentralen har tagit en i 2—4 mom. avsedd försäkring i en pensionsanstalt, har denna pensionsanstalt rätt att av arbetsgivaren för tiden för försummelsen ta ut en försäkringsavgift förhöjd till högst det dubbla beloppet. Förhöjd försäkringsavgift fastställs med hänsyn till hur länge försummelsen pågått, om försummelsen varit upprepad och andra med

dem jämförliga faktorer med anknytning till bedömningen av försummelsens klandervärdhet. Pensionsanstalten skall på begäran lämna arbetsgivaren ett överklagbart beslut om den förhöjda försäkringsavgiften.

187 §

Pensionsanstalternas skyldighet att utöva tillsyn

Varje pensionsanstalt övervakar att en arbetsgivare som har ordnat pensionskydd i pensionsanstalten i fråga, fullgör sina anmälnings- och försäkringsskyldigheter enligt denna lag.

Pensionsanstalterna och Pensionsskyddscentralen kan komma överens om den närmare verkställigheten av tillsynen enligt 1 mom. och 186 § 1 mom.

188 §

Pensionsanstalternas och Pensionsskyddscentralens inspektionsrätt

Pensionsanstalterna och Pensionsskyddscentralen har rätt att företa en inspektion i arbetsgivarens lokaler och att vidta andra tillsynsåtgärder för att utreda om arbetsgivaren har fullgjort sina skyldigheter enligt denna lag. Den arbetsgivare som inspektionen gäller skall vid inspektionen förete sin lönebokföring, sin arbetstidsbokföring samt, oberoende av framställnings- eller lagringsform, allt annat material som kan inverka på den inspekterades skyldighet att ta försäkring enligt denna lag.

Pensionsskyddscentralen och pensionsanstalterna har rätt att få handräckning av polisen och andra myndigheter för att kunna företa inspektioner.

I arbetsgivarens bostad får en inspektion företas endast om det finns motiverad anledning att

misstänka att arbetsgivaren har försummat sin försäkringsskyldighet enligt denna lag och inspektionen är nödvändig för att få klarhet i saken. Bara polisen eller skattemyndigheten får företa en inspektion i arbetsgivarens bostad.

189 §

Kringgående och missbruk av skyldigheten att ordna pensionskydd

Om en rättshandling

1) för att skyldigheten att ordna pensionskydd skall kunna kringgå,

2) för att en arbetspensionsförsäkringsavgift skall kunna undvikas,

3) för att pensionskydd utan grund skall kunna ordnas, eller

4) av något annat liknande skäl

har getts ett sådant innehåll som inte motsvarar sakens faktiska natur eller syfte skall, när denna skyldighet att ordna pensionskydd avgörs eller när arbetspensionsförsäkringsavgiften fastställs eller när ett pensionsärende behandlas, förfaras enligt sakens faktiska natur och syfte.

Om det uppenbara syftet med arrangemanget i ett företag har varit att kringgå bestämmelserna om arbetsgivarens ansvar för invalidpension, har pensionsanstalten rätt att fastställa försäkringsavgiften enligt situationen före arrangemanget i fråga.

190 §

Arbetspensionsförsäkringsavgiftsbedrägeri

Bestämmelser om arbetspensionsförsäkringsavgiftsbedrägeri och grovt arbetspensionsförsäkringsavgiftsbedrägeri finns i 29 kap. 4 a och 4 b § i strafflagen (39/1889).

IV AVDELNINGEN

192 §

SÄRSKILDA BESTÄMMELSER*Uppgifter om en arbetsgivares ekonomiska ställning*

14 kap.

Utlämnande, erhållande och hemlighållande av uppgifter

191 §

Tillämpliga bestämmelser

Lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999; nedan *offentlighetslagen*) tillämpas på offentligheten i fråga om pensionsanstalternas och Pensionsskyddscentralens handlingar och verksamhet till den del pensionsanstalterna och Pensionsskyddscentralen utövar i 4 § 2 mom. i offentlighetslagen avsedd offentlig makt, om inte något annat bestäms i denna eller i någon annan lag.

Också när det inte är fråga om utövande av offentlig makt enligt 4 § 2 mom. i offentlighetslagen, tillämpas i pensionsanstalterna och Pensionsskyddscentralen i ärenden som hänför sig till verkställigheten av denna lag offentlighetslagen när det gäller

- 1) handlingssekretess,
- 2) tystnadsplikt,
- 3) förbud mot utnyttjande,
- 4) sekretessbelagda handlingar enligt 22—24 § i offentlighetslagen, samt
- 5) straffbestämmelser enligt 35 § i offentlighetslagen.

Vid tillämpning av 2 mom. gäller beträffande utlämnande av uppgifter vad som i 7 kap. i offentlighetslagen bestäms om undantag från och upphörande av sekretess.

Vid verkställigheten av denna lag tillämpas inte bestämmelserna om tystnadsplikt och utlämnande av uppgifter enligt 18 kap. 6, 6 b och 6 c § i lagen om försäkringsbolag (1062/1979), 132, 132 a och 132 c § i lagen om pensionsstiftelser och inte heller 165, 165 a och 165 c § i lagen om försäkringskassor.

Utöver det som i 24 § 1 mom. 20 punkten i offentlighetslagen bestäms om hemlighållande av uppgifter som gäller näringsidkare, är också sådana handlingar och uppgifter sekretessbelagda som grundar sig på verkställigheten av denna lag och som gäller en arbetsgivares ekonomiska ställning.

Utän hinder av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter har pensionsanstalterna och Pensionsskyddscentralen för tillsynen över och verkställigheten av ordnandet av försäkring enligt denna lag rätt att lämna ut uppgifter om en arbetsgivares försummelser av fordran som grundar sig på en försäkring enligt denna lag till andra pensionsanstalter som sköter ärenden enligt arbetspensionslagarna för den privata sektorn och till Pensionsskyddscentralen.

193 §

Arbetstagarnas och de pensionssökandes rätt att få uppgifter

Pensionsanstalterna och Pensionsskyddscentralen skall på en arbetstagares begäran till honom eller henne lämna ut de uppgifter som pensionsanstalten eller Pensionsskyddscentralen har om arbetstagarens rätt till pension. Angående en parts rätt att få information, rätt att ta del av en handling som gäller parten själv samt rätt att kontrollera sådana uppgifter om sig själv som införts i ett register gäller i övrigt det som bestäms i offentlighetslagen och personuppgiftslagen.

Pensionsanstalten skall genom en pensionsansökningsblankett eller på annat motsvarande sätt på förhand informera en pensionssökande om varifrån uppgifter om honom eller henne kommer att inhämtas och vart uppgifterna i regel kan lämnas ut.

194 §

Arbetsgivarnas rätt att få uppgifter

Utan hinder av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter har en arbetsgivare rätt att för sin bokföring, sin löneadministration och för att kunna kontrollera företagets arbetspensionsförsäkringsavgifter av pensionsanstalterna få nödvändiga uppgifter om pensioner som beviljats enligt denna lag och sådana andra uppgifter som behövs för ovan nämnda ändamål.

195 §

Arbetsgivarnas skyldighet att lämna uppgifter

Om det för avgörandet av ett anhängigt försäkrings-, pensions- eller rehabiliteringsärende eller av annan orsak vid verkställigheten av uppgifter enligt denna lag eller lagen om Pensionskyddscentralen behövs uppgifter om arbetstagarens arbete och arbetsförhållanden eller om andra motsvarande omständigheter, är arbetsgivaren skyldig att lämna dessa uppgifter till pensionsanstalterna, Pensionskyddscentralen och en besvärinstans som avses i denna lag.

När arbetsgivaren ombeds att lämna uppgifter som behövs för behandlingen av arbetstagarens pensions- eller rehabiliteringsärende, får till arbetsgivaren utan arbetstagarens samtycke lämnas endast de sekretessbelagda uppgifter om arbetstagaren som är nödvändiga för att specificera de uppgifter som arbetsgivaren ombeds lämna.

196 §

Pensionstagarens utredning om omständigheter i anslutning till pensionens belopp och pensionsrätten

Oberoende av pensionstagarens underrättelseskyldighet kan pensionsanstalten kräva en utredning av pensionstagaren angående omständigheter som påverkar pensionens belopp och pensionsrätten, om det finns skäl att misstänka att förändringar har skett i dessa omständigheter.

197 §

Uppgifter om inkomster som ligger till grund för sådana till pension berättigande förmåner som utbetalas för oavlönad tid

Den som betalat ut en sådan till pension berättigande förmån för oavlönad tid som avses i 74 § är skyldig att före utgången av februari månad under det år som följer efter året då förmånen utbetalades, eller inom någon annan tidsfrist som Pensionskyddscentralen meddelar, till Pensionskyddscentralen lämna uppgifter om den som mottagit förmånen, om tidpunkten för den utbetalda förmånen och om den inkomst som legat till grund för den utbetalda förmånen.

198 §

Rätt att få uppgifter för avgörande av ärenden och för verkställighet av lagstadgade uppgifter

Pensionsanstalterna, Pensionskyddscentralen och en besvärinstans enligt denna lag har rätt att utan hinder av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter

1) av en arbetsgivare, en försäkrings- och pensionsanstalt som verkställer lagstadgad försäkring och av myndigheter och andra instanser på vilka offentlighetslagen tillämpas få de uppgifter som är nödvändiga för avgörandet av ett anhängigt försäkrings-, pensions- eller förmånsärende eller som annars är nödvändiga vid verkställigheten av uppgifter som föreskrivs i denna lag eller i lagen om Pensionskyddscentralen, i EG:s förordning om social trygghet eller dess tillämpningsförordning eller i en överenskommelse om social trygghet,

2) av läkare och andra yrkesutbildade personer som avses i lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården och av sådana verksamhetsenheter för hälso- och sjukvården som avses i 2 § 4 punkten i lagen om patientens ställning och rättigheter (785/1992) samt av den som verkställer rehabilitering och av andra verksamhetsenheter för hälso- och sjukvården, socialserviceproducenter eller vårdinrättningar på

begäran få av dessa uppgjorda utlåtanden och övriga uppgifter om den pensionsökandes journalhandlingar, rehabilitering, hälsotillstånd, vård och arbetsförmåga som behövs för att verkställa de uppgifter som avses ovan i 1 punkten, om sökanden inte själv lämnar dessa uppgifter.

199 §

Pensionskyddscentralens rätt att få uppgifter för utövande av tillsyn

Utän hinder av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter har Pensionskyddscentralen rätt att av en arbetsgivare, av en försäkrings- och pensionsanstalt som verkställer lagstadgad försäkring, av myndigheter och av andra instanser på vilka offentlighetslagen tillämpas få de uppgifter som är nödvändiga för fullgörandet av den tillsynsskyldighet som föreskrivs i 186 § 1 mom. Pensionskyddscentralen har dessutom rätt att för nämnda ändamål av skattemyndigheterna i form av massinformation få namn, företags- och organisationsnummer eller arbetsgivares personbeteckningar, kontaktuppgifter och årsanmälningar eller motsvarande uppgifter samt bransch beträffande de arbetsgivare som betalat lön eller annat vederlag till arbetstagare, samt även uppgifter om vederlag för arbete och därtill anslutna arbetsgivarprestationer som arbetsgivarna har betalat.

Pensionskyddscentralen har rätt att få de i 1 mom. avsedda uppgifterna, även om Pensionskyddscentralen inte i sin begäran om uppgifter har preciserat de arbetsgivare som i form av massinformation blir föremål för tillsynsförfarande och även om tillsynsförfarandet ännu inte är anhängigt. Pensionskyddscentralen har vidare rätt att få ovan nämnda massinformation, även om beskattningen inte ännu har fastställts. För verkställigheten av ett tillsynsuppdrag har Pensionskyddscentralen rätt att samköra och behandla i 1 mom. avsedda personuppgifter. Samkörd uppgifter får förvaras fem år men längst

tills tillsynsförfarandet avslutats. Samkörd uppgifter får inte vidareutlämnas.

Uppgifter som avses i denna paragraf får sökas med hjälp av teknisk anslutning utan samtycke av den vars intressen tystnadsplikten är avsedd att skydda.

200 §

Pensionsanstalternas rätt att få uppgifter för utövande av tillsyn

Utän hinder av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter har en pensionsanstalt rätt att av de övriga pensionsanstalter som sköter uppgifter i enlighet med arbetspensionslagarna och av Pensionskyddscentralen få de uppgifter som är nödvändiga för den i 187—189 § avsedda tillsynen.

201 §

Uppgifter för beräkning av avsättningskoefficienten för pensionsansvaret

Utän hinder av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter har Pensionskyddscentralen rätt att inom den tid och i den form som den bestämmer av pensionsanstalterna få de uppgifter om respektive pensionsanstalts ansvarsskuld och verksamhetskapital som behövs för beräkningen av avsättningskoefficienten för pensionsansvaret.

202 §

Avgiftsfrihet

Pensionsanstalterna, Pensionskyddscentralen och en besvärinstans enligt denna lag har rätt att avgiftsfritt få de uppgifter som de enligt denna lag har rätt att få. Om uppgifterna behövs i en viss form och detta förorsakar den som lämnar ut uppgifterna betydande merkostnader, skall kostnaderna dock ersättas.

203 §

Utlämnande av uppgifter inom en försäkringsgrupp

Utan hinder av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter har ett arbetspensionsförsäkringsbolag och dess ombud rätt att till ett annat företag som hör till samma i 14 b kap. i lagen om försäkringsbolag avsedda försäkringsgrupp eller i 18 kap. 6 b § 2 mom. i lagen om försäkringsbolag avsedda ekonomiska sammanslutning lämna ut sådana uppgifter som omfattas av tystnadsplikten som är nödvändiga för skötseln av uppgifterna enligt denna lag.

Utan hinder av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter kan ett arbetspensionsförsäkringsbolag till ett annat företag som avses i 1 mom. lämna ut de uppgifter som behövs för kundbetjäning, skötseln av kundförhållanden och annan kundhantering. Sådana uppgifter är arbetsgivarens eller företagarens namn, personbeteckning, företags- och organisationsnummer eller kundbeteckning, uppgifter som behövs för kontakter, uppgifter om företagets ägandeförhållanden och försäkringsarrangemang och lönesumma samt sådana uppgifter i anslutning till kundhanteringen som jämföras med dessa uppgifter.

Vad som i denna lag bestäms om skyldigheten att iaktta sekretess och brott mot den gäller också dem som har fått en sekretessbelagd uppgift på grundval av denna paragraf.

204 §

Utlämnande av uppgifter för frivilligt gruppstilläggspensionsskydd

Utöver det som bestäms i offentlighetslagen har pensionsanstalterna och Pensionsskyddscentralen rätt att, utan hinder av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter, till ett livförsäkrings-

bolag, en pensionskassa eller en pensionsstiftelse lämna ut arbetstagarnas namn- och adressuppgifter, personbeteckningar, uppgifter om pensionernas belopp och de faktorer som påverkar pensionens belopp samt övriga nödvändiga uppgifter för ändamål som nämns nedan

1) för den löpande skötseln av oregistrerat frivilligt gruppstilläggspensionsskydd i anslutning till pensionsskydd enligt denna lag,

2) för avtalande om villkoren för nytt gruppstilläggspensionsskydd, om det tidigare tilläggspensionsskyddet avslutas på arbetsgivarens initiativ och ersätts med motsvarande nytt tilläggspensionsskydd; den som ger den nya tilläggspensionsförsäkringen skall härvid förete Pensionsskyddscentralen en utredning om att det nya tilläggspensionsskyddet innebär att ett tidigare tilläggspensionsskydd ersätts med ett nytt,

3) för fastställande av det nya tilläggspensionsskyddets slutliga innehåll; en förutsättning är dock att livförsäkringsbolaget, pensionskassan eller pensionsstiftelsen har sett till att de arbetstagare som omfattas av tilläggspensionsordningen, efter att försäkringsavtalet eller pensionsordningen godkänts, har fått behövlig utredning om livförsäkringsbolagets, pensionskassans eller pensionsstiftelsens möjlighet att få de nödvändiga uppgifterna och att arbetstagaren inte uttryckligen har av sagt sig tilläggspensionsordningen eller förbjudit utlämnande av uppgifter.

I samband med att någon som ordnar det nya tilläggspensionsskyddet söks har pensionsanstalterna och Pensionsskyddscentralen rätt att, utöver det som bestäms i offentlighetslagen och utan hinder av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter, till ett livförsäkringsbolag, en pensionskassa eller en pensionsstiftelse för fastställande av tilläggspensionsskyddet och kostnaderna för det lämna ut uppgifter om arbetstagarnas anställningsförhållanden, pensionsrätt, ålders- och könsfördelning och om de faktorer som påverkar pensionens belopp.

205 §

Utlämnande av uppgifter för utredning av brott och missbruk

Utan hinder av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter har pensionsanstalterna och Pensionskyddscentralen för utredande av brott och missbruk rätt att lämna ut på verkställigheten av denna lag baserade uppgifter till ett ministerium, skatteförvaltningen och sådana anstalter eller sammanslutningar som sköter det lagstadgade socialskyddssystemet och som administrerar socialskyddsformåner som påverkas av en pension enligt denna lag.

Följande uppgifter kan lämnas ut i fråga om personer som får eller har fått pension enligt denna lag:

- 1) personbeteckning och övriga identifieringsuppgifter,
- 2) uppgifter om utbetalda förmåner,
- 3) uppgifter om arbetsgivaren, samt
- 4) andra härmed jämförbara uppgifter som är nödvändiga för samkörning av personuppgifter för utredande av brott och missbruk som riktar sig mot socialskyddet samt för andra övervakningsåtgärder av engångsnatur.

Pensionsanstalterna och Pensionskyddscentralen har i 1 mom. avsedd rätt att även till polis- och åklagarmyndigheterna lämna ut uppgifter som nämns i 2 mom. till den del dessa är nödvändiga för utredande av brott och väckande av åtal.

I situationer som avses i denna paragraf får dock inte lämnas ut uppgifter om en arbetstagares hälsotillstånd och inte heller uppgifter som avser att beskriva grunderna för en persons behov av socialvård.

206 §

Utlämnande av uppgifter till myndigheter och registeransvariga som bedriver kreditupplysningsverksamhet

Utöver det som bestäms i offentlighetslagen har pensionsanstalterna och Pensionskyddscentralen rätt att, utan hinder av sekre-

tessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter, lämna ut uppgifter som grundar sig på verkställigheten av denna lag enligt följande:

1) till vederbörande myndighet och organ får lämnas ut uppgifter som är nödvändiga för verkställigheten av uppgifter enligt EG:s förordning om social trygghet eller en överenskommelse om social trygghet,

2) till skatteförvaltningen får lämnas ut de uppgifter som den behöver för fullgörandet av den övervakningsskyldighet som föreskrivs i lagen om förskottsuppbörd, om det finns skäl att misstänka att arbetsgivaren inte har fullgjort sin innehållningsskyldighet,

3) till en registeransvarig som bedriver kreditupplysningsverksamhet får lämnas ut sådana uppgifter om en enligt denna lag utsökningsskyldig arbetspensionsförsäkringsavgiftsfordran hos arbetsgivaren som den registeransvarige enligt lag har rätt att föra in i kreditupplysningsregistret.

207 §

Utlämnande av uppgifter för arbetstagarnas grupplivförsäkring

Arbetstagarnas grupplivförsäkringspool, som med fullmakt av livförsäkrings- och olycksfallsförsäkringsbolagen sköter ersättningsverksamheten i fråga om arbetstagarnas grupplivförsäkring, och lantbruksföretagarnas pensionsanstalt har rätt att, utan hinder av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter, av Pensionskyddscentralen få namn, personbeteckning och dödsdatum för avlidna arbetstagare som haft ett anställningsförhållande som omfattas av denna lag samt arbetstagarnas förmånstagares namn och personbeteckningar samt övriga motsvarande uppgifter som behövs när det avgörs huruvida förutsättningarna för beviljande av ett försäkringsbelopp från grupplivförsäkringen uppfylls.

Också Statskontoret och den kommunala pensionsanstalten har rätt att, utan hinder av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar

som gäller erhållande av uppgifter, av Pensions-
skyddscentralen få de i 1 mom. avsedda upp-
gifterna för behandling av ekonomiskt stöd mot-
svarande grupplivförsäkring.

208 §

Vidareutlämnande av uppgifter

Utöver det som bestäms i offentlighetslagen har pensionsanstalterna och Pensions-
skyddscentralen rätt att, utan hinder av sekre-
tessbestämmelserna och andra begränsningar
som gäller erhållande av uppgifter, lämna ut
uppgifter om pension, pensionsrätt eller för-
säkring som erhållits från en pensionsanstalt
som sköter verkställigheten av arbetspensionsla-
garna för den offentliga sektorn till
Folkpensionsanstalten eller en annan sådan mot-
tagare som har rätt att få dessa uppgifter med
stöd av lag.

Pensionskyddscentralen har i 1 mom. nämnd
rätt att lämna ut uppgifter som den med stöd av
195 § har fått av en arbetsgivare samt uppgifter
som den med stöd av 198 § har fått av en arbets-
givare, en försäkrings- och pensionsanstalt som
verkställer lagstadgad försäkring, skattemyndig-
heter och andra myndigheter samt andra instans-
er som hör till tillämpningsområdet för offent-
lighetslagen, till sådana pensionsanstalter som
sköter verkställigheten av arbetspensionslagarna
för den offentliga sektorn och som med stöd
av lag har rätt att få dessa uppgifter av dem som
lämnat nämnda uppgifter eller av Pensions-
skyddscentralen.

En pensionsanstalt och Pensionskyddscent-
ralen skall före utlämnande av sådana uppgifter
som avses i 1 och 2 mom. komma överens med
de pensionsanstalter som sköter verkställighe-
ten av arbetspensionslagarna för den offentliga
sektorn om vad som kan vidareutlämnas ur de
uppgifter som avses ovan och till vem de kan vi-
dareutlämnas.

209 §

*Ansvaret beträffande den som vidareutlämnar
uppgifter*

Innan en pensionsanstalt eller Pensions-
skyddscentralen vidareutlämnar uppgifter skall
de försäkra sig om att den som tar emot uppgif-
terna har rätt enligt lag att få de utlämnade upp-
gifterna av den som ursprungligen har lämnat
uppgifterna.

En pensionsanstalt eller Pensionskyddscent-
ralen, som lämnar uppgifter vidare enligt de
grunder som föreskrivs i detta kapitel, ansvarar
för att innehållet i de uppgifter som lämnas ut
motsvarar de uppgifter som erhållits av den som
gav uppgifterna.

210 §

*Utlämnande av uppgifter med hjälp av teknisk
anslutning*

Pensionskyddscentralen och, med dess sam-
tycke, pensionsanstalterna har utöver det som i
29 § 3 mom. i offentlighetslagen bestäms om ut-
lämnande av uppgifter genom en teknisk an-
slutning, rätt att öppna en teknisk anslutning

1) för en sammanslutning eller anstalt som
verkställer lagstadgad socialförsäkring till såda-
na uppgifter i sina personregister som samman-
slutningen eller anstalten med stöd av denna el-
ler en annan lag har rätt att få för verkställighe-
ten av sina uppgifter,

2) för en myndighet som sköter verkställighe-
ten av uppgifter enligt EG:s förordning om so-
cial trygghet eller en överenskommelse om so-
cial trygghet till sådana uppgifter som myndig-
heten i enlighet med 206 § 1 mom. 1 punkten har
rätt att få,

3) för Folkpensionsanstalten och andra såda-
na mottagare av uppgifter som har rätt att av en
pensionsanstalt som sköter verkställigheten av
arbetspensionslagarna för den offentliga sektorn
få uppgifter om pension, pensionsrätt eller för-
säkring, till sådana uppgifter som avses i 208 §
1 mom., samt

4) för ett livförsäkringsbolag, en pensionskassa eller en pensionsstiftelse till sådana i 204 § avsedda uppgifter som behövs för skötseln eller ordnandet av gruppstilläggs-pensionsskydd.

Pensionsskyddscentralen har utöver det som bestäms i 1 mom. rätt att öppna en teknisk anslutning för arbetstagarnas grupplivförsäkringspool, lantbruksföretagarnas pensionsanstalt, Statskontoret eller den kommunala pensionsanstalten till uppgifter som avses i 207 § samt för pensionsanstalter som sköter verkställigheten av arbetspensionslagarna för den offentliga sektorn till uppgifter som avses i 208 § 2 mom.

För att med hjälp av en teknisk anslutning på det sätt som avses i 1 mom. 3 punkten lämna ut uppgifter som erhållits av pensionsanstalter som sköter verkställigheten av arbetspensionslagarna för den offentliga sektorn eller för att på det sätt som avses i 2 mom. lämna ut uppgifter till pensionsanstalter som sköter verkställigheten av arbetspensionslagarna för den offentliga sektorn krävs dock alltid en överenskommelse i enlighet med 208 § 3 mom.

Med hjälp av en teknisk anslutning som öppnats med stöd av denna paragraf får också sökas sekretessbelagda uppgifter utan samtycke av den vars intressen skyddas genom sekretessen.

Innan en teknisk anslutning öppnas skall den som begär uppgifter förete en utredning för den som öppnar anslutningen om att uppgifterna skyddas på behörigt sätt.

15 kap.

Vissa bestämmelser

211 §

Rådgivning till arbetstagare och arbetsgivare

Den pensionsanstalt hos vilken en arbetsgivare har ordnat sina anställdas pensionsskydd har det primära ansvaret för rådgivningen i ärenden som hör till denna lags tillämpningsområde.

212 §

Pensionsanstalternas samarbete

Pensionsanstalterna skall samarbeta i sammanställandet av statistikuppgifter och i andra frågor som hänför sig till verkställigheten och utvecklandet av arbetspensionslagarna.

213 §

Ersättning för särskilda tjänster

En pensionsanstalt kan av en arbetsgivare ta ut ersättning för särskilda tjänster som den tillhandahåller på arbetsgivarens begäran.

214 §

Beslut om beloppet av teoretisk pension

Om en arbetstagare har arbetat i två eller flera EU- eller EES-länder och arbetstagaren ansöker om folkpension, har han eller hon rätt att på begäran få ett beslut om beloppet av den teoretiska pension som pensionsanstalten meddelar Folkpensionsanstalten för beräkning av hans eller hennes folkpension.

215 §

Överföring av pensionsrätt till Europeiska gemenskaperna

En arbetstagare har rätt att överföra sin pensionsrätt enligt denna lag till Europeiska gemenskaperna så som bestäms i lagen om överföring av pensionsrätt mellan arbetspensionssystemet i Finland och Europeiska gemenskapernas pensionssystem (165/1999).

I fråga om pensionsrätt som överförs till Europeiska gemenskaperna eller som återförs därifrån tillämpas bestämmelserna i denna lag till den del lagen om överföring av pensionsrätt mellan arbetspensionssystemet i Finland och Europeiska gemenskapernas pensionssystem innehåller bestämmelser som avviker från bestämmelserna i denna lag.

216 §

Handräckning

Pensionsanstalterna och Pensionsskyddscentralen har rätt att på eget initiativ eller på begäran av den som saken gäller för utredning av ett ärende som är under behandling låta höra vittnen vid en tingsrätt.

217 §

Jäv

Anställda och styrelsemedlemmar i en pensionsanstalt och Pensionsskyddscentralen kan, utan hinder av 28 § 1 mom. 4 och 5 punkten i förvaltningslagen (434/2003), behandla sådana ärenden som gäller verkställigheten av denna lag och som avser en arbetsgivare som ordnat pensionskydd i pensionsanstalten, en arbetstagare anställd hos en sådan arbetsgivare eller en företagare.

218 §

Förvaring av handlingar

Pensionsanstalterna och Pensionsskyddscentralen skall förvara de handlingar som hänför sig till ordnandet av pensionskydd enligt denna lag eller till ett pensionsärende på det sätt som bestäms i arkivlagen (831/1994). Om arkivverket inte har förordnat att nämnda handlingar skall förvaras permanent, skall pensionsanstalterna eller Pensionsskyddscentralen förvara

1) försäkringsansökningar, försäkringsbrev, anmälningar om uppsägning av försäkring och andra jämförliga handlingar och uppgifter om en försäkrings giltighet och upphörande, pensionsansökningar, utlåtanden och ställningstaganden av läkare samt andra utlåtanden, undersökningsresultat, utredningar och andra med dem jämförliga handlingar och uppgifter om pensionstaga-

res hälsotillstånd, arbets- och funktionsförmåga och rehabiliteringsmöjligheter samt om betalda och förvägrade förmåner, uppgifter om inkomster som påverkar pension och familjepension samt pensionsanstaltens pensionsbeslut, i 100 år,

2) handlingar som gäller överklagande i 50 år, om de inte enligt 1 punkten skall förvaras en längre tid,

3) handlingar som gäller ägarförhållandena i arbetsgivares företagsverksamhet, uppgifter om arbetstagares löner som behövs för att fastställa försäkringsavgiften, arbetsgivares invalidpensionsstatistik, försäkringsavgiftskalkyler och försäkringsavgiftsgrunder, uppbörden av försäkringsavgifter, myndigheters och försäkringsanstalters meddelanden om förbud att betala ut förmåner, försäkringsanstalters regressrätt och skatteuppgifter som erhållits om försäkringstagare med anledning av överenskomna årliga arbetsinkomster, i 10 år,

4) övriga handlingar som gäller verksamhet enligt denna lag, i sex år.

Förvaringstiden för handlingar och uppgifter börjar när en försäkrings- eller pensionsansökan har inkommit till pensionsanstalten eller när ärendet anhängiggjorts på något annat sätt vid pensionsanstalten eller Pensionsskyddscentralen.

Genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet kan föreskrivas om metoder för lagring av handlingar och uppgifter genom vilka innehållet i handlingarna och uppgifterna bevaras på ett tillförlitligt sätt. Om inte något annat visas, skall handlingar och uppgifter som har lagrats på detta sätt anses motsvara originalen.

219 §

Ikraftträdande

Om ikraftträdandet av denna lag bestäms särskilt genom lag.

Lag

om införande av lagen om pension för arbetstagare

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Lagen om pension för arbetstagare (/) träder i kraft den 1 januari 2007. Den tillämpas från och med ikraftträdandet på arbete i sådana anställningsförhållanden som hör till lagens tillämpningsområde.

Lagen om pension för arbetstagare tillämpas också på sådan pension enligt lagen om pension för arbetstagare (395/1961), lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden (134/1962) och lagen om pension för konstnärer och särskilda grupper av arbetstagare (662/1985) som beviljats före den 1 januari 2007. Om de bestämmelser som gällde före den 1 januari 2005 dock har iakttagits vid bestämmande av pension som beviljats före den 1 januari 2007, iakttas vad som föreskrivs i ikraftträdandebestämmelserna i de lagar om ändring av lagen om pension för arbetstagare, lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden och lagen om pension för konstnärer och särskilda grupper av arbetstagare (634—636/2003 och 885/2004, 887/2004, 889/2004) som har trätt i kraft den 1 januari 2005 och i lagarna om ändring av ikraftträdandebestämmelserna i dessa lagar (886/2004, 888/2004 och 890/2004).

2 §

Genom denna lag upphävs följande lagar jämte ändringar:

- 1) lagen om pension för arbetstagare,
- 2) lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden,
- 3) lagen om pension för konstnärer och särskilda grupper av arbetstagare,
- 4) lagen om ombildning av en arbetspensionskassa till ett ömsesidigt arbetspensionsförsäkringsbolag (255/2003), och
- 5) lagen om fusion av pensionskassan enligt lagen om pension för konstnärer och särskilda

grupper av arbetstagare med arbetspensionsförsäkringsbolaget enligt lagen om ombildning av en arbetspensionskassa till ett ömsesidigt arbetspensionsförsäkringsbolag (14/2004).

Om det i någon annan lag, i en bestämmelse som utfärdats med stöd av någon annan lag eller i Europeiska gemenskapernas rättsakter hänvisas till lagen om pension för arbetstagare, lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden eller lagen om pension för konstnärer och särskilda grupper av arbetstagare, avser hänvisningen motsvarande bestämmelser i lagen om pension för arbetstagare, om inte något annat följer av lagen om pension för arbetstagare eller av denna lag.

3 §

I denna lag avses med pensionslagar för anställningsförhållanden lagen om pension för arbetstagare, lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden och lagen om pension för konstnärer och särskilda grupper av arbetstagare.

I denna lag avses med APL lagen av den 8 juli 1961 om pension för arbetstagare jämte ändringar.

4 §

En försäkring enligt APL anses ha ombildats till en försäkring enligt 142 § i lagen om pension för arbetstagare vid den sistnämnda lagens ikraftträdande.

Om de av arbetsgivaren försäkrade inkomsterna enligt lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden eller lagen om pension för konstnärer och särskilda grupper av arbetstagare år 2006 uppgår till minst 6 000 euro under en oavbruten tid av sex månader, anses det att de arbetstagare för vilka arbetsgivaren år 2006 hade bort anordna pensionsskydd enligt de

nämnda lagarna med stöd av 1 § i lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden eller 1 § i lagen om pension för konstnärer och särskilda grupper av arbetstagare, år 2007 omfattas av ett försäkringsavtal enligt lagen om pension för arbetstagare, i fråga om vilket försäkringsgivaren är Ömsesidiga Pensionsförsäkringsbolaget Etera (*Etera*).

På de försäkringar enligt lagen om pension för arbetstagare som avses i 1 och 2 mom. tillämpas försäkringsvillkoren enligt lagen om pension för arbetstagare. Under det år då lagen om pension för arbetstagare träder i kraft kan försäkringstagaren dock skriftligen säga upp en försäkring så att den upphör att gälla den sista juni, september eller december. Uppsägningen skall ske senast tre månader före dagen för försäkringens upphörande.

En koncession som statsrådet beviljat arbetspensionsförsäkringsbolag för bedrivande av verksamhet enligt pensionslagarna för anställningsförhållanden ombildas när lagen om pension för arbetstagare träder i kraft till en koncession för verksamhet enligt lagen om pension för arbetstagare för pensionslagarnas för anställningsförhållanden del. Den försäkringsverksamhet som omfattas av APL och som är förenlig med stadgarna för sådana försäkringskassor och pensionsstiftelser som avses i lagen om pension för arbetstagare ombildas då lagen om pension för arbetstagare har trätt i kraft till försäkringsverksamhet enligt lagen om pension för arbetstagare.

5 §

Social- och hälsovårdsministeriet fastställer för Ömsesidiga Pensionsförsäkringsbolaget Etera ett kompletteringsbelopp för utgifterna för invalidpension i syfte att utjämna dessa utgifter, som är högre för Etera än för andra arbetspensionsförsäkringsbolag.

Kompletteringsbeloppet utgör den andel varmed invalidpensionsdelen av Eteras utjämningsansvar underskrider en nivå som utgör 70 procent av genomsnittet av invalidpensionsdelarna av de andra arbetspensionsförsäkringsbolagens

utjämningsansvar, uträknat på de försäkrade lönerna.

Pensionsanstalterna är gemensamt ansvariga för det inbetalda kompletteringsbeloppet på det sätt som bestäms i 179 § 2 mom. i lagen om pension för arbetstagare.

Beträffande den fonderade del av ålderspension enligt lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden som har ackumulerats före denna lags ikraftträdande och senare kompletteringar av den uträknas Eteras ansvarsskuld den 31 december 2006 och därefter årligen på basis av den särskilda mortalitetsgrund som social- och hälsovårdsministeriet har fastställt och som grundar sig på mortaliteten inom försäkringsbeståndet i fråga. Skillnaden mellan de framtida och de påbörjade ansvarsskulder för ålderspension som enligt denna grund och de grunder som fastställts med stöd av 9 § 1 mom. i lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden uträknats per den 31 december 2006 överförs, till den del den inte har använts för annat ansvar som följer av lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden, till invalidpensionsdelen av Eteras utjämningsansvar. Social- och hälsovårdsministeriet fastställer för Etera beräkningsgrunder enligt vilka från den enligt 10 § 3 mom. i lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden uträknade ansvarsskulden per den 31 december 2006 avskiljs de olika beståndsdelarna i ansvarsskulden och den del som ingår i verksamhetskapitalet på så sätt att dessa beräkningsgrunder motsvarar det schema för beräkningsgrunden och den trygghetsmarginal som de andra arbetspensionsförsäkringsbolagen iakttar.

Om den särskilda mortalitetsgrund som avses i 4 mom. föranleder ett ansenligt överskott, skall detta användas till finansiering av förmåner som enligt 179 § i lagen om pension för arbetstagare skall bekostas gemensamt. Om den särskilda mortalitetsgrunden föranleder ett ansenligt underskott, svarar arbetspensionsanstalterna gemensamt för detta i enlighet med 179 § 2 mom. i lagen om pension för arbetstagare.

Vid fastställandet av grunderna för försäkringsavgiften enligt 168 § 1 mom. i lagen om

pension för arbetstagare beaktas invalidpensionsdelen av Eteras utjämningsansvar och det i 2 mom. avsedda kompletteringsbeloppet som en faktor som påverkar försäkringsavgiftens bebyggande karaktär.

Grunderna för beräkning av kompletteringsbeloppet fastställs enligt 168 § i lagen om pension för arbetstagare.

6 §

Avgifter som föranleds av korrigeringar i arbetspensionsförsäkring enligt pensionslagarna för anställningsförhållanden kan tas ut eller nedsättas endast när till pension berättigande inkomster enligt pensionslagarna för anställningsförhållanden ändras utgående från erhållen utredning efter att den slutliga försäkringsavgiften har fastställts. En avgift som skall tas ut eller nedsättas kan i sin helhet användas till kostnaderna för sådana förmåner enligt 179 § i lagen om pension för arbetstagare som skall bekostas gemensamt. Försäkringsavgifterna korrigeras bara för den tid för vilken pensionsanstalten ännu har rätt att ta ut försäkringsavgiften hos arbetsgivaren. I de beräkningsgrunder som social- och hälsovårdsministeriet fastställer eller utfärdar genom förordning bestäms om de avgiftskoefficienter som skall användas vid korrigeringen, avgiftsdiskonteringen och övriga motsvarande omständigheter.

7 §

Vad som i 37 och 107—111 § i lagen om pension för arbetstagare bestäms om arrangemanget med sista pensionsanstalt tillämpas inte när den som ansöker om pension får eller på basis av en ansökan som anhängiggjorts före den 1 januari 2004 har rätt att få pension som grundar sig på det egna arbetsavtals- eller tjänsteförhållandet eller den egna företagarkerksamheten eller pension enligt lagen om generationsväxlingspension för lantbruksföretagare (1317/1990), avträdelseeersättning enligt lagen om avträdelseeersättning för lantbruksföretagare (1330/1992) eller avträdelsestöd enligt lagen om avträdelsestöd för lantbruksföretagare (1293/1994), och

han eller hon ansöker om ny pension eller förlängning av en pension som beviljats tidigare. De nämnda bestämmelserna tillämpas inte heller när pension som beviljats på basis av en före den 1 januari 2004 anhängiggjord ansökan och som senare avbrutits börjar betalas ut på nytt. Om en förmånslåtare vid sin död fick en sådan pension på vilken bestämmelserna i första meningen i denna paragraf inte har tillämpats, tillämpas dessa bestämmelser inte heller på familjepension som beviljas efter honom eller henne.

8 §

Det pensionsutdrag som avses i 75 § i lagen om pension för arbetstagare sänds första gången till arbetstagaren senast 2008. Arbetstagaren har dock rätt att på begäran få uppgift om sina registrerade arbetsinkomster redan 2007.

Den tid av fem år som avses i 75 § 2 och 3 mom. i lagen om pension för arbetstagare tillämpas 2013 och därefter.

Det pensionsutdrag för arbetstagare som sänds ut 2008 innehåller uppgifter om de i 75 § 1 mom. 1—3 punkten i lagen om pension för arbetstagare avsedda arbetsinkomsterna och förmånerna under de tio kalenderår som föregår utsändandet av pensionsutdraget. År 2009 innehåller pensionsutdraget motsvarande uppgifter för de nio, år 2010 för de åtta, år 2011 för de sju och år 2012 för de sex år som föregår utsändandet av pensionsutdraget. I pensionsutdraget uppges dock de uppgifter som avses i 75 § 1 mom. 2 och 3 punkten i lagen om pension för arbetstagare inte för år som föregått 2005.

Om de av arbetstagaren ostridigt påvisade arbetsinkomsterna enligt 75 § 4 mom. i lagen om pension för arbetstagare har intjänats före 2005, bestäms pensionen för dessa inkomster i enlighet med de pensionslagar för anställningsförhållanden som gällde under intjäningsåret. Pensionen bestäms på samma sätt också i fråga om sådana av arbetstagaren ostridigt påvisade arbetsinkomster som har intjänats före 2006, om invalid-, arbetslöshets- eller familjepension för arbetstagaren skall bestämmas i enlighet med 26 § 2 mom. i denna lag.

9 §

Den preskriptionstid på fem år som avses i 75 § 3 och 4 mom., 125 § och 126 § 4 mom. samt i 158 och 162 § i lagen om pension för arbetstagare tillämpas från och med ingången av 2013. Åren 2007 och 2008 är den nämnda preskriptionstiden tio år, år 2009 nio år, år 2010 åtta år, år 2011 sju år och år 2012 sex år. När preskriptionstiderna räknas ut beaktas också tiden före lagens ikraftträdande. Försäkringspremie enligt lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden eller lagen om pension för konstnärer och särskilda grupper av arbetstagare påförs dock från och med ingången av 2007 inte retroaktivt för längre tid än den tid om fem kalenderår som anges i 10 § 4 mom. i lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden och i 8 § 1 mom. i lagen om pension för konstnärer och särskilda grupper av arbetstagare.

10 §

Engångsförhöjningen av invalidpensionen läggs till första gången den 1 januari 2010. Engångsförhöjningen läggs också till sådan invalidpension i fråga om vilken pensionsfallet har inträffat före den 1 januari 2006. Engångsförhöjningen läggs då till enligt den förhöjningsprocent som motsvarar arbetstagarens ålder vid ingången av 2010, förutsatt att minst fem kalenderår då har förflutit sedan invalidpension började.

När pensionsfallet i fråga om invalidpension har inträffat före den 1 januari 2006, läggs engångsförhöjningen till pension som samordnats enligt bestämmelserna i 8 och 8 a § i APL sådana de lydte före den 1 januari 2005. Om familjepension bestäms enligt de bestämmelser som gällde före denna lags ikraftträdande, läggs engångsförhöjningen till familjepension som samordnats enligt bestämmelserna i 8 och 8 a § i APL sådana de lydte före den 1 januari 2005.

11 §

Ålderspensioner som börjar 2010 eller därefter omvandlas med en i 82 § i lagen om pension för arbetstagare avsedd livslängdskoefficient.

Livslängdskoefficienten fastställs första gången för 2009.

12 §

På ansökningar om undanröjande av beslut som blir anhängiga den 1 januari 2007 eller därefter tillämpas 140 § i lagen om pension för arbetstagare.

13 §

Om pensionsfallet inträffar under åren 2006—2009, beaktas som arbetsinkomst för 2004 när inkomsten för återstående tid fastställs den till årsinkomst ändrade pensionslön på grundval av vilken pensionsdelen för återstående tid skulle ha beräknats om arbetstagaren hade blivit arbetsoförmögen den 31 december 2004, och arbetsinkomsterna för 2005 beaktas så som bestäms i 76—78 § i lagen om pension för arbetstagare. Härvid används som granskningstid på motsvarande sätt det antal år som skall beaktas som grund för inkomsten för återstående tid. Om pensionsfallet inträffar 2010, beaktas arbetsinkomsterna för 2005 så som bestäms i 68 och 76—78 § samt 80 § 1 och 2 mom. i lagen om pension för arbetstagare, och granskningstiden fastställs på motsvarande sätt på basis av åren 2005—2010. Vid bestämmandet av den inkomstförutsättning som avses i 25 § 1 mom. 2 punkten eller 25 § 2 mom. i lagen om pension för arbetstagare beaktas arbetsinkomsterna under de fem kalenderår som föregått ansökan om rehabilitering.

14 §

Pensionslönen i ett anställningsförhållande som upphört före 2005 eller som har avslutats enligt 4 mom. i ikraftträdandebestämmelsen i lagen om ändring av APL (634/2003) kan på ansökan av arbetstagaren justeras enligt prövning enligt 7 d § i APL sådan paragrafen lydte före den 1 januari 2005, och pensionslönen i ett anställningsförhållande som upphört före 1996 enligt 8 mom. i ikraftträdandebestämmelsen i lagen om ändring av APL (1482/1995). Justeringen förutsätter att arbetstagarens ansökan om justering

enligt prövning av pensionslönen inkommer till pensionsanstalten senast den 31 december 2011.

15 §

Om ett anställningsförhållande enligt APL som har börjat före den 1 januari 2005 och fortgått den 1 januari 2005 fortgår oavbrutet ända till pensionsfallet och detta inträffar före 2012, beräknas pensionen både enligt APL sådan den lydte före den 1 januari 2005 och enligt lagen om pension för arbetstagare. När pensionen bestäms anses anställningsförhållandet härvid inte ha avbrutits den 1 januari 2005. Vid beräkningen av pensionen tillämpas också 2, 5, 5 a, 6, 7, 7 c och 7 d § samt 9 § 2 mom. i APL sådana de lydte före den 1 januari 2005. Om den pension för anställningsförhållandet som beräknats enligt de APL-bestämmelser som gällde före 2005 är större än den pension som beräknas enligt lagen om pension för arbetstagare, läggs skillnaden till den pension som beräknats enligt lagen om pension för arbetstagare. Detta gäller dock varken deltidspension eller någon annan pension som efter deltidspension beviljas en person som är född före 1947.

Om arbetsgivaren i sin tjänst har arbetstagare på vilka 1 mom. tillämpas eller vilkas arbetslöshetspension i enlighet med 8 mom. i ikraftträdandebestämmelsen i lagen om ändring av APL (634/2003) bestäms enligt de bestämmelser som gällde före 2005, skall arbetsgivaren beträffande dessa arbetstagare meddela pensionsanstalten, utöver de uppgifter som anges i 144 § i lagen om pension för arbetstagare, när anställningsförhållandena har börjat respektive slutat. Pensionsanstalterna och Pensionsskyddscentralen övervakar att uppgifterna lämnas in och är korrekta.

16 §

Om en arbetstagare vars ansökan om utbetalning av pension till utlandet har avslagits enligt bestämmelserna i 9 a § i APL sådana de lydte före den 1 januari 2003 på nytt ansöker om utbetalning av pensionen till utlandet, betalas av pensionen till utlandet de belopp som har förfallit

till betalning efter att den nya ansökan inkommit.

17 §

Sker en sådan förändring i arbetsförmågan hos en arbetstagare som får delinvalidpension som börjat före den 1 januari 1982 och fortgått utan avbrott att han eller hon har rätt till full invalidpension och förändringen kan bedömas fortgå minst ett år, ändras delinvalidpensionen till full invalidpension från ingången av månaden efter förändringen.

18 §

Ett långvarigt arbetsoförmöget barn som får familjepension efter en förmånsåttare som har dött före den 1 juli 1990 har rätt att få familjepension så länge arbetsoförmågan fortgår utan avbrott. Fortsatt utbetalning av familjepension efter det att barnet fyllt 18 år förutsätter särskild ansökan.

Den rätt till tillägg till föräldralösa barn som en familjepensionstagare som får nämnda tillägg har bestäms enligt de pensionslagar för anställningsförhållanden som gäller innan lagen om pension för arbetstagare träder i kraft också när beloppet av familjepensionen skall justeras efter det att lagen om pension för arbetstagare har trätt i kraft.

19 §

Rätt till efterlevandepension har en efterlevande make som är född den 1 juli 1950 eller tidigare, så som bestäms i 2 mom. i ikraftträdandebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare (100/1990).

20 §

En efterlevandepension som indragits på grund av att den efterlevande maken ingått ett nytt äktenskap börjar på ansökan av den efterlevande maken betalas ut på nytt enligt 4 b § 2 mom. i APL sådant det lyder före denna lags ikraftträdande, om den efterlevande makens nya äktenskap upplöses innan lagen om pension för arbetstagare har trätt i kraft och ansökan om ny utbetalning inkommer till pensionsanstalten

inom sex månader från det att lagen om pension för arbetstagare har trätt i kraft.

21 §

Det villkor beträffande inkomster för återstående tid som utgör en förutsättning för yrkesriktad rehabilitering uppfylls när den återstående tiden har beaktats i arbetstagarens pension i enlighet med bestämmelserna i 6 a och 6 b § i APL sådana de lydte före den 1 januari 2005.

22 §

Om en arbetstagare har arbetat i Finland före den 1 januari 2005, räknas det särskilda tillägg till den teoretiska pensionen som avses i 64 § 3 mom. i lagen om pension för arbetstagare ut på basis av lönen i det anställningsförhållande på basis av vilket återstående tid eller motsvarande inkomst bör beaktas vid bestämmandet av pension som beviljas före den 1 januari 2005 med stöd av de pensionslagar för anställningsförhållanden som gällde före den 1 januari 2005.

23 §

På en pension i fråga om vilken pensionsfallet inträffar före den 1 januari 2007 tillämpas 8 § 6 mom. i APL sådant det lyder före den 1 januari 2007 också efter det att lagen om pension för arbetstagare har trätt i kraft.

Från pension enligt lagen om pension för arbetstagare avdras inte en sådan ersättning enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst (404/1948) som grundar sig på en skada som uppkommit under kriget åren 1939—1945.

24 §

Om en arbetstagare får pension enligt lagen om generationsväxlingspension för lantbruksföretagare, avträdelsetersättning enligt lagen om avträdelsetersättning för lantbruksföretagare eller avträdelsetöd enligt lagen om avträdelsetöd för lantbruksföretagare, intjänas i pension 1,5 procent per år för arbete som utförs under den tid pensionen, ersättningen eller stödet betalas.

Grundbeloppet av generationsväxlingspension, avträdelsetersättning och avträdelsetöd enligt 1 mom. beaktas

1) som pension som medför att pensionstagaren inte har rätt till deltidspension,

2) vid bestämmandet av efterlevandepension som pension som den efterlevande maken får på basis av förvärvsarbete, och

3) som pension som avses i 92 § 2 mom. i lagen om pension för arbetstagare.

25 §

Arbetsgivaren har rätt att få ett beslut om för vilken tid arbetsinkomsterna för en arbetstagare som är född före 1945 och arbetsinkomsterna för en arbetstagare i ett anställningsförhållande enligt APL som börjat före den 1 januari 2005 och fortgått den 1 januari 2005 skall försäkras enligt lagen om pension för arbetstagare. Beslutet meddelas av den pensionsanstalt där arbetsgivaren har ordnat pensionsskyddet för arbetstagaren.

26 §

En pension i fråga om vilken pensionsfallet har inträffat före 2005 bestäms enligt de pensionslagar för anställningsförhållanden som gällde före 2005, om inte något annat följer av ikraftträdandebestämmelserna i lagarna om ändring av de nämnda lagarna (885/2004, 887/2004 och 889/2004) och av lagarna om ändring av ikraftträdandebestämmelserna i nämnda lagar (886/2004, 888/2004 och 890/2004).

På sådan invalid-, arbetslöshets- och familjepension i fråga om vilken pensionsfallet inträffat 2005 tillämpas bestämmelserna i de pensionslagar för anställningsförhållanden som gällde till och med den 31 december 2004. Om arbetstagaren dock har fyllt 63 år innan arbetsoförmågan börjat, beviljas ålderspension motsvarande det intjänade beloppet i stället för invalidpension. Om arbetstagaren fyller 63 år före utgången av den primärtid som anges i 12 kap. 3 § i sjukförsäkringslagen (1224/2004), beräknas och beviljas pensionen, i stället för såsom invalidpension, i form av ålderspension från in-

gången av månaden efter den då 63 års ålder uppnåddes.

Om pensionsfallet i fråga om familjepension inträffar efter 2005, men familjepensionen bestäms på basis av förmånslåtarens sådan pension som samordnats enligt de pensionslagar för anställningsförhållanden som gällde före den 1 januari 2005, samordnas också familjepensionen i enlighet med de ovan nämnda lagarna. Vid uträkningen av samordningsgränsen avdras härvid dock varken grundbeloppet av barnpension eller grundbeloppet av efterlevandepension enligt familjepensionslagen (38/1969).

27 §

På deltidspension för en arbetstagare som är född före 1947 och på ålderspension som beviljas efter den tillämpas bestämmelserna i 4 § 2 mom., det inledande stycket i 4 f § 1 mom., 4 g § 2 mom. och 5 § 4 mom. i APL sådana de lydte den 31 december 2004, samt 5 § 6 mom. i APL sådant det lydte den 31 december 2002. En sådan arbetstagare har rätt till förtida ålderspension från ingången av månaden efter den under vilken han eller hon fyllt 60 år. Förtidsminskningen görs från 65 års ålder till pensioneringens början i enlighet med de koefficienter för förtida uttag som anges i 5 a § 2 mom. i APL sådant det lydte den 31 december 2004.

En arbetstagare som avses i 1 mom. har rätt till oreducerad ålderspension vid fyllda 63 år. Fortsätter arbetstagaren dock i deltidsarbete efter att ha fyllt 65 år, omvandlas deltidspensionen vid ingången av kalendermånaden efter den under vilken 65 års ålder uppnåtts till en lika stor ålderspension. I pension på grundval av arbetsinkomsterna intjänas då 1,5 procent per år under tiden mellan ingången av kalendermånaden efter den under vilken arbetstagaren fyller 65 år och utgången av den kalendermånad under vilken arbetstagaren fyller 68 år. Börjar ålderspensionen för deltidsarbetet senare än från ingången av månaden efter den under vilken 68 års ålder uppnåtts, höjs den uppskjutna pensionsdelen på det sätt som föreskrivs i 12 § 4 mom. i lagen om pension för arbetstagare. Vad som bestäms i denna paragraf tillämpas också när ny

pension beviljas efter en sådan deltidspension i fråga om vilken pensionsfallet har inträffat före den 1 januari 2005.

28 §

En långtidsarbetslös arbetstagare som är född före 1950 har rätt till arbetslöshetspension på det sätt som bestäms i de pensionslagar för anställningsförhållanden som gäller när lagen om pension för arbetstagare träder i kraft, i ikraftträdandebestämmelserna i lagarna om ändring av dem och i lagarna om ändring av de nämnda ikraftträdandebestämmelserna. Till övriga delar tillämpas på arbetslöshetspension och dem som får sådan bestämmelserna i 4 c §, 5 § 1 mom. 1 punkten, 5 § 3 mom. och 17 b § 3 mom. i APL sådana de lyder när lagen om pension för arbetstagare träder i kraft.

Utän hinder av vad som föreskrivs i 1 mom. bestäms en arbetstagares rätt till pension för återstående tid på samma sätt som den skulle bestämmas om pensionsfallet i fråga om arbetslöshetspensionen inträffade den 31 december 2006. Vid beräkningen av den lön som ligger till grund för pensionen för återstående tid beaktas då inkomsterna fram till den 31 december 2006.

29 §

Om en arbetstagare inte har något anställningsförhållande som lyder under lagen om pension för arbetstagare, svarar för den arbetslöshetspension som innefattar rätt till återstående tid den pensionsanstalt där den återstående tiden eller motsvarande inkomst med stöd av 28 § 1 mom. räknas in i den pension som bestäms på basis av det försäkrade anställningsförhållandet.

Har arbetstagaren arbetat i ett anställningsförhållande som lyder under lagen om pension för arbetstagare så att de för detta arbete erhållna arbetsinkomsterna uppgår till minst 20 000 euro, svarar pensionsanstalterna gemensamt för kostnaderna för en arbetslöshetspension som innefattar rätt till återstående tid eller motsvarande inkomst, på det sätt som bestäms i 179 § i lagen om pension för arbetstagare. Pensionsanstalterna svarar gemensamt också för kostnaderna för en sådan arbetslöshetspension som inte innefat-

tar rätt till återstående tid eller motsvarande inkomst.

Om arbetstagarens arbetsinkomster enligt lagen om pension för arbetstagare uppgår till mindre än 20 000 euro, svarar för kostnaderna för en arbetslöshetspension som innefattar rätt till återstående tid eller motsvarande inkomst den pensionsanstalt där den återstående tiden eller motsvarande inkomst med stöd av 28 § 2 mom. räknas in i den pension som bestäms på basis av det försäkrade anställningsförhållandet.

Beräkningsgrunderna för arbetslöshetspension, vilka ingår i de beräkningsgrunder som avses i 166 § i lagen om pension för arbetstagare, kan utarbetas så att arbetsgivarens faktiska utgifter för arbetslöshetspension beaktas när försäkringsavgiften fastställs.

30 §

En arbetstagare som enligt 18 och 19 mom. i ikraftträdandebestämmelsen i lagen om ändring av APL (634/2003) och enligt 20 mom. i ikraftträdandebestämmelsen i lagen om ändring av ikraftträdandebestämmelsen i den nämnda lagen (886/2004) har rätt att gå i ålderspension före han eller hon har fyllt 62 år har rätt att få ålderspension också enligt lagen om pension för arbetstagare före han eller hon fyllt 62 år. Närmare bestämmelser om omvandling av pensionen så att den motsvarar en lägre ålder än 62 år utfärdas genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet.

Om ålderspensionen börjar före det år då arbetstagaren fyller 62 år, omvandlas den genom en livslängdskoefficient som fastställts för det år under vilket ålderspensionen börjar. Då en invalidpension ändras till ålderspension före det år då arbetstagaren fyller 62 år, justeras pensionen på motsvarande sätt med en livslängdskoefficient som fastställts för det år då arbetstagarens pension ändras till ålderspension.

31 §

Utan hinder av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter har Pensionsskyddscentralen för uträkning av en pension som avses i 8 § 4 mom.

och 26—28 § rätt att få de uppgifter som är nödvändiga för fastställande av pensionsgrundande rätt till återstående tid enligt 6 a § i APL och för uträkning av arbetspensionstillägg enligt 7 f § i APL.

Den som beviljar eller betalar ut förmåner enligt 1 mom. skall på det sätt som Pensionsskyddscentralen bestämmer lämna uppgifterna till Pensionsskyddscentralen för varje kalenderår före utgången av maj det följande året eller före en annan med Pensionsskyddscentralen överenskommen tidpunkt.

32 §

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2007. Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

Lagens 5 § 4 mom. tillämpas från och med den 31 december 2006.

De belopp som anges i 4 § 2 mom. och 29 § 2 och 3 mom. motsvarar värdet ett (1,000) år 2004 för den lönekoeficient som avses i 96 § 1 mom. i lagen om pension för arbetstagare.

Det kompletteringsbelopp som avses i 5 § 2 mom. fastställs inte längre efter det att Eteras utgifter för invalidpension, uträknade som medeltalet för tre på varandra följande år, inte har överskridit de andra arbetspensionsförsäkringsbolagens genomsnittliga utgifter för invalidpension med 0,3 procentenheter, räknat på de försäkrade lönerna. Om invalidpensionsdelen av Eteras utjämningsansvar härvid överskrider den genomsnittliga invalidpensionsdelen av de andra arbetspensionsförsäkringsbolagens utjämningsansvar med mer än 30 procent, räknat på de försäkrade lönerna, används den överskjutande delen till finansiering av förmåner som enligt 179 § i lagen om pension för arbetstagare skall bekostas gemensamt. Det ovan nämnda medeltalet för utgiften för invalidpension under tre på varandra följande år uträknas första gången år 2014 som medeltalet för utgifterna för invalidpension under åren 2011—2013.

På tilläggspensionsskydd som en arbetsgivare har ordnat för sina arbetstagare innan denna lag har trätt i kraft tillämpas alltså vad som bestäms i 11 § i APL sådan denna paragraf lyder

före den 1 januari 2007 och i författningar på lägre nivå som utfärdats med stöd av den samt i ikraftträdandebestämmelserna i lagarna om ändring av APL (1482/1995, 1263/1999 och 634/2003).

På en pensionsordning med ett minimiskydd enligt APL där arbetsgivaren har inkluderat sig

själv enligt 1 § 3 mom. i APL, sådant momentet lyder i lagarna av den 8 juli 1961 (395/1961) och den 16 december 1966 (639/1966), tillämpas de villkor och grunder för fribrev beträffande arbetsgivares pensionsförsäkring som social- och hälsovårdsministeriet har fastställt den 28 december 2004.

Lag om Pensionsskyddscentralen

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Pensionsskyddscentralen

Pensionsskyddscentralen är ett samordnande organ för verkställigheten och utvecklingen av den privata sektorns arbetspensionsskydd, som avses i lagen om pension för arbetstagare (/), lagen om pension för företagare (468/1969), lagen om pension för lantbruksföretagare (467/1969) och lagen om sjömanspensioner (72/1956).

Pensionsskyddscentralen verkar även som ett samordnande organ för de arbetspensionsanstalter som ansvarar för verkställigheten av de arbetspensionslagar för den offentliga sektorn som nämns i 3 § 2 mom. i lagen om pension för arbetstagare, så som bestäms i denna lag eller någon annan lag.

2 §

Pensionsskyddscentralens uppgifter

Pensionsskyddscentralen skall

1) främja verkställigheten och utvecklingen av den privata sektorns arbetspensionsskydd genom att göra framställningar och utredningar samt ge myndigheterna utlåtanden i ärenden som gäller pensionsskyddet för arbetstagare inom

den privata sektorn och för företagare eller utvecklingen av detta pensionsskydd,

2) föra statistik och bedriva forskning inom sitt verksamhetsområde,

3) främja samarbetet mellan pensionsanstalterna i uppgifter som förutsätter samverkan mellan pensionsanstalterna och sköta uppgifter som hänför sig till pensionsanstalternas samverkan,

4) främja arbetspensionsanstalternas samarbete med övriga inrättningar och myndigheter,

5) ha hand om de register som behövs för de uppgifter som föreskrivits för den i lag och se till att den information som arbetspensionsanstalterna behöver för verksamheten enligt arbetspensionslagarna är tillgänglig,

6) för att säkerställa en enhetlig tillämpningspraxis ge pensionsanstalterna rekommendationer om tillämpningen av arbetspensionslagarna för den privata sektorn, förordningar som utfärdats med stöd av dessa och övriga föreskrifter, samt

7) informera och ge råd om arbetspensionerna, dock med beaktande av vad som bestäms i 211 § i lagen om pension för arbetstagare.

Pensionsskyddscentralen har som uppgift att

1) övervaka iakttagandet av försäkringsskyldigheten enligt arbetspensionslagarna och vid behov teckna en pensionsförsäkring på arbetsgivarens bekostnad enligt 186 och 187 § i lagen

om pension för arbetstagare och 12 § i lagen om pension för företagare,

2) avgöra om lagen om pension för arbetstagare, lagen om pension för företagare eller lagen om pension för lantbruksföretagare skall tillämpas på ett arbete och på en parts begäran ge ett överklagbart beslut om avgörandet enligt 10 § i lagen om pension för arbetstagare, 1 § i lagen om pension för företagare och 1 § i lagen om pension för lantbruksföretagare,

3) på ansökan av en arbetsgivare, arbetstagarer, tjänsteman eller företagare avgöra om den finska lagstiftningen om social trygghet enligt bestämmelserna om tillämplig lagstiftning i rådets förordning (EEG) nr 1408/71 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen (EG-förordningen om social trygghet) eller i överenskommelser om social trygghet som Finland ingått skall tillämpas på en person som arbetar utomlands, och på en parts begäran ge ett överklagbart beslut i ärendet,

4) sköta uppgifter som gäller pensionsansökningar som skall sändas utomlands så som föreskrivs i EG-förordningen om social trygghet och överenskommelserna om social trygghet samt sköta övriga uppgifter som följer av dessa rättsakter i den utsträckning som social- och hälsovårdsministeriet bestämmer,

5) sköta uppgifterna som förbindelseorgan enligt 3 § i lagen om överföring av pensionsrätt mellan arbetspensionssystemet i Finland och Europeiska gemenskapernas pensionssystem (165/1999),

6) avgöra vilken pensionsanstalt som är behörig att handlägga en pensionsansökan i egenskap av sista pensionsanstalt så som bestäms i 111 § i lagen om pension för arbetstagare,

7) avgöra en pensionsansökan om arbetstagarer inte har arbete som omfattas av arbetspensionslagarna, så som bestäms i 111 § i lagen om pension för arbetstagare,

8) avgöra och ge beslut om huruvida det finns förutsättningar för befrielse från att betala försäkringsavgift enligt 155 § i lagen om pension för arbetstagare eller för befrielse från för-

säkringsskyldigheten enligt 149 § eller 150 § 1 mom. i lagen om pension för arbetstagare,

9) sända arbetstagarer besked om pensionsberättigande oavlönad tid som införts i registret, om arbetstagarer inte har registrerade inkomster som omfattas av arbetspensionslagarna för den privata sektorn, samt på begäran av arbetstagarer ge ett beslut om dem enligt 75 § i lagen om pension för arbetstagare,

10) utreda och avgöra fördelningen av kostnader mellan pensionsanstalterna på det sätt som avses i 183 och 184 § i lagen om pension för arbetstagare och i 16—17 § i förordningen om pension för företagare (668/1969) och fastställa statens andel enligt 17 a § i förordningen om pension för företagare samt statens kostnad enligt lagen om pensionsersättning som skall betalas ur statens medel för tiden med vård av barn under tre år eller tiden för studier (644/2003),

12) sköta övriga sådana uppgifter som särskilt föreskrivs för den i lag.

3 §

Sökande av ändring och undanröjande av beslut

Ändring kan sökas i ett beslut som Pensionsskyddscentralen gett med stöd av 2 § 2 mom. 1—5 och 7—10 punkten eller Pensionskyddscentralens lagakraftvunna beslut kan undanröjas, enligt vad som bestäms i lagen om pension för arbetstagare.

4 §

Pensionskyddscentralens rätt att få och använda uppgifter för statistisk verksamhet, forskning och utveckling

Utan hinder av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter har Pensionskyddscentralen rätt att få de uppgifter som behövs för att individualisera en person, uppgifter om arbetsinkomst samt andra uppgifter om pensionsförsäkring, pensionskydd och övrigt socialskydd som uppgiftslämnaren ombesörjer, när uppgifterna behövs för statistisk verksamhet, forskning och utveckling

inom Pensionsskyddscentralens verksamhetsområde, av

- 1) arbetspensionsanstalterna,
- 2) Ålands landskapsregering,
- 3) Folkpensionsanstalten,
- 4) Olycksfallsförsäkringsanstalternas förbund,
- 5) Trafikförsäkringscentralen,
- 6) försäkringsbolag som sköter lagstadgad olycksfalls- eller trafikförsäkring,
- 7) Försäkringsbranschens Rehabilitering rf, samt
- 8) övriga myndigheter och inrättningar inom socialförsäkringen om det pensionsskydd och den övriga sociala trygghet som dessa instanser sköter.

Pensionsskyddscentralen har rätt att avgiftsfritt få de uppgifter som nämns i 1 mom. Om uppgifterna behövs i en viss form och detta förorsakar betydande merkostnader för den som lämnar ut uppgifterna, skall kostnaderna dock ersättas.

Förutom för forskning och statistisk verksamhet får Pensionsskyddscentralen samköra och använda de personuppgifter och andra uppgifter den fått med stöd av 1 mom. eller 197 och 198 § i lagen om pension för arbetstagare för att göra utredningar och framställningar som behövs för att utveckla arbetspensionsskyddet i enlighet med 2 § 1 mom. 1 punkten i denna lag. Uppgifterna skall behandlas med hänsyn till att ingens integritet eller affärs- eller yrkeshemlighet äventyras.

I fråga om sekretess för och utlämnande av uppgifter som samlats in med stöd av denna paragraf tillämpas 4 kap. i statistiklagen (280/2004).

5 §

Pensionsskyddscentralens kostnader

För Pensionsskyddscentralens kostnader ansvarar de pensionsanstalter som sköter pensionsskyddet enligt de arbetspensionslagar för den privata sektorn som avses i 3 § 1 mom. i lagen om pension för arbetstagare, så som bestäms i 180 § i lagen om pension för arbetstagare.

Pensionsskyddscentralen har rätt att ta ut avgifter för sina tjänster.

6 §

Utövande av beslutanderätt

Pensionsskyddscentralens beslutanderätt utövas av representantskapet och styrelsen.

7 §

Representantskapet

Pensionsskyddscentralens representantskap tillsätts av social- och hälsovårdsministeriet. Representantskapet har högst 30 medlemmar. Till medlemmar i representantskapet skall utses representanter för arbetsgivar-, arbetstagar- och företagargorganisationerna samt personer som är förtrogna med verksamheten vid försäkringsbolag, försäkringskassor och försäkringsstiftelser samt med försäkringsjuridik, försäkringsmedicin och försäkringsmatematik. För varje medlem i representantskapet skall utses en personlig suppleant. Personer som är medlemmar i styrelsen får inte utses till medlemmar i representantskapet.

Medlemmarna i representantskapet skall utnämnas för högst tre kalenderår i sänder. Närmare bestämmelser om tillsättandet av representantskapet utfärdas genom förordning av statsrådet.

8 §

Representantskapets uppgifter och beslutsfattande

Representantskapet har till uppgift att

1) besluta om de allmänna riktlinjerna för Pensionsskyddscentralens verksamhet samt övervaka Pensionsskyddscentralens styrelses verksamhet,

2) utse 11 medlemmar till styrelsen samt en personlig suppleant för var och en,

3) besluta om styrelsemedlemmarnas arvoden,

4) välja en revisor och vid behov en ställföreträdare för revisorn samt besluta om deras arvoden, och

5) behandla bokslutet och revisionsberättelsen samt besluta om åtgärder som dessa föranleder.

Representantskapet är beslutfört när minst hälften av medlemmarna, inklusive ordföranden eller vice ordföranden, är närvarande vid mötet. När både ordföranden och vice ordföranden är förhindrade att närvara vid mötet eller är jäviga att ta del i behandlingen av ett visst ärende, leds ordet av en medlem i representantskapet som mötet väljer till denna uppgift.

Vid sammanträdet har varje medlem en röst. Vid lika röstetal gäller som beslut den mening som ordföranden biträtt, utom vid val, där lotten avgör. Närmare bestämmelser om val av representantskapet och om dess uppgifter och beslutsfattande utfärdas genom förordning av statsrådet.

9 §

Styrelsen

Pensionsskyddscentralens styrelse har en ordförande och en vice ordförande, som förordnas av social- och hälsovårdsministeriet. Styrelsen har också 11 övriga medlemmar, som utses av representantskapet och för vilka det skall utses en personlig suppleant för var och en. De medlemmar i representantskapet som företräder arbetsgivarorganisationerna utser tre styrelsemedlemmar, de medlemmar som företräder arbetstagarorganisationerna likaså tre och de medlemmar som företräder företagarorganisationerna utser två styrelsemedlemmar. Representantskapets samtliga medlemmar utser gemensamt de tre övriga styrelsemedlemmarna.

En av styrelsemedlemmarna skall vara försäkringsjurist, en försäkringsläkare och en försäkringsmatematiker. Styrelsemedlemmarna skall ha gott anseende.

Styrelsemedlemmarna skall utnämnas till uppgiften för högst tre kalenderår i sänder. Närmare bestämmelser om valet av styrelse utfärdas genom förordning av statsrådet.

10 §

Styrelsens uppgifter och beslutsfattande

Styrelsen leder och utvecklar Pensionsskyddscentralens verksamhet. Styrelsen har till uppgift att

1) årligen göra upp en verksamhets- och ekonomiplan,

2) årligen upprätta bokslut som även inbegriper en verksamhetsberättelse,

3) utarbeta en arbetsordning för Pensionsskyddscentralen,

4) anställa och avskeda Pensionsskyddscentralens verkställande direktör och övriga direktörer samt avtala om deras avlöning och övriga tjänstgöringsvillkor,

5) besluta om övriga ärenden som är av principiell natur eller annars viktiga, om de inte ankommer på representantskapet, och

6) kära och svara på Pensionsskyddscentralens vägnar.

Styrelsen kan delegera behörighet till verkställande direktören, direktörerna samt anställda.

Styrelsen är beslutfört när ordföranden eller vice ordföranden och minst hälften av de övriga medlemmarna är närvarande.

Vid behandlingen av ärenden gäller som beslut den ståndpunkt som de flesta har biträtt. Vid lika röstetal gäller som beslut den ståndpunkt som ordföranden har biträtt.

En styrelsemedlem får inte delta i behandlingen av ett ärende som gäller hans eller hennes enskilda intresse eller det enskilda intresset för en sammanslutning i vilken styrelsemedlemmen är styrelsemedlem, verkställande direktör eller anställd. Närmare bestämmelser om styrelsens uppgifter och beslutsfattande samt rätten att teckna Pensionsskyddscentralens firma utfärdas genom förordning av statsrådet.

11 §

Verkställande direktör

Pensionsskyddscentralen har en verkställande direktör. Verkställande direktören skall ha

gott anseende och tillräcklig kännedom om arbetspensionsförsäkringsverksamheten. Styrelsen utnämner en ställföreträdare för verkställande direktören.

12 §

Suppleanter och verkställande direktörens ställföreträdare

Vad som i 7—11 § bestäms om medlemmarna i representantskapet eller styrelsen eller om verkställande direktören tillämpas på motsvarande sätt på de personliga suppleanterna för medlemmarna i representantskapet eller styrelsen samt på verkställande direktörens ställföreträdare.

13 §

Ekonomisk tillsyn

Den ekonomiska tillsynen över Pensionsskyddscentralens verksamhet ankommer på Försäkringsinspektionen. Pensionsskyddscentralen skall lämna Försäkringsinspektionen för den ekonomiska tillsynen behövliga uppgifter om sin verksamhet och sitt bokslut. Närmare bestämmelser om verkställigheten av den ekonomiska tillsynen utfärdas genom förordning av statsrådet.

14 §

Bokföring och bokslut

Vid Pensionsskyddscentralens bokföring och upprättande av bokslutet skall bokföringslagen (1336/1997) samt bokföringsförordningen (1339/1997) iakttas i tillämpliga delar. Försäkringsinspektionen kan ge närmare föreskrifter, anvisningar och utlåtanden om tillämpningen av bokföringslagen och bokföringsförordningen på Pensionsskyddscentralen samt om scheman för och noter till Pensionsskyddscentralens resultaträkning och balansräkning.

På ansökan av Pensionsskyddscentralen kan Försäkringsinspektionen av särskilda skäl för

viss tid bevilja undantag från de bestämmelser och föreskrifter som avses i 1 mom., om undantaget behövs för att ge en rättvisande bild av resultatet av Pensionsskyddscentralens eller dess koncerns verksamhet och ekonomiska ställning.

Om en föreskrift, en anvisning eller ett utlåtande som avses i denna paragraf är av betydelse med tanke på den allmänna tillämpningen av bokföringslagen eller bokföringsförordningen, skall Försäkringsinspektionen, innan föreskriften, anvisningen eller utlåtandet ges, begära bokföringsnämndens utlåtande härom.

Av särskilda skäl kan Försäkringsinspektionen i enskilda fall för viss tid bevilja undantag från den skyldighet som nämns i 3 kap. 1 § 2 mom. andra meningen i bokföringslagen, tiden för upprättande av bokslut eller koncernbokslut, skyldigheten att upprätta koncernbokslut, de scheman och noter som skall användas för koncernresultaträkningen och koncernbalansräkningen samt räkenskapsperioden för dotterbolag som skall tas med i koncernbokslutet. En förutsättning för beviljande av undantag är att det inte strider mot Europeiska gemenskapernas rättsakter om bokslut och koncernbokslut.

15 §

Beredskap för undantagsförhållanden

Pensionsskyddscentralen skall genom delta-gande i beredskapsplanering inom försäkringsbranschen och förberedelser av verksamhet under undantagsförhållanden och genom andra åtgärder säkerställa att dess uppgifter även under undantagsförhållanden kan skötas så störningsfritt som möjligt.

Om de uppgifter som följer av 1 mom. förutsätter åtgärder som klart avviker från sådan verksamhet som skall anses vara sedvanlig för Pensionsskyddscentralen och som medför väsentliga merkostnader, kan dessa kostnader ersättas ur den försörjningsberedskapsfond som avses i lagen om tryggnad av försörjningsberedskapen (1390/1992).

Försäkringsinspektionen kan utfärda närmare föreskrifter om de åtgärder som avses i 1 mom.

16 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2007.
Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

Lag

om ändring av 29 kap. i strafflagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i strafflagen av den 19 december 1889 (39/1889) rubriken för 29 kap. 9 §, sådan rubriken lyder i lag 814/1998, och
fogas till 29 kap. en ny 4 a och en ny 4 b § samt till 9 § i samma kapitel, sådan den lyder i sistnämnda lag, nya 5 och 6 mom. som följer:

29 kap.

Om brott mot den offentliga ekonomin

4 a §

Arbetspensionsförsäkringsavgiftsbedrägeri

En arbetsgivare eller en företrädare för denne som

1) genom att försumma försäkringsskyldigheten enligt lagen om pension för arbetstagare (/) eller en annan anmälningsskyldighet som avses i lagen om pension för arbetstagare,

2) genom att till den som sköter uppgifter enligt lagen om pension för arbetstagare lämna felaktig information om sådana uppgifter som behövs enligt nämnda lag och som påverkar försäkringsavgiften eller fördelningen av de kostnader som pensionerna föranleder eller genom att vägra lämna uppgifter som nämns i denna punkt, eller

3) genom att underlåta att till en pensionsanstalt som sköter pensionsförsäkring enligt lagen om pension för arbetstagare redovisa arbetspensionsförsäkringsavgift som tagits ut hos arbetsgivaren,

får till stånd eller försöker få till stånd att ingen eller alltför låg arbetspensionsförsäkringsavgift bestäms eller att en sådan avgift återbetalas utan grund, skall för *arbetspensionsförsäkringsavgiftsbedrägeri* dömas till böter eller fängelse i högst två år.

När en i 1 mom. avsedd gärning bedömd som en helhet är ringa, får eftergift ske i fråga om anmälan, åtal eller straff, om en förhöjning av försäkringsavgiften anses vara en tillräcklig påföljd.

4 b §

Grovt arbetspensionsförsäkringsavgiftsbedrägeri

Om vid arbetspensionsförsäkringsavgiftsbedrägeri

1) eftersträvas avsevärd ekonomisk vinning, eller

2) brottet begås särskilt planmässigt och arbetspensionsförsäkringsavgiftsbedrägeriet även bedömt som en helhet är grovt, skall arbetsgivaren eller dennes företrädare för *grovt arbetspensionsförsäkringsavgiftsbedrägeri* dö-

mas till fängelse i minst fyra månader och högst fyra år.

9 §

Definitioner och ansvarsfördelning

vad som i 47 kap. 8 § 1 mom. 1 eller 2 punkten föreskrivs om arbetsgivare eller arbetsgivarens företrädare.

På brott som nämns i 4 a och 4 b § i detta kapitel tillämpas vad som i 47 kap. 7 § föreskrivs om ansvarsfördelning.

På en arbetsgivare och dennes företrädare som avses i 4 a och 4 b § i detta kapitel tillämpas

Denna lag träder i kraft den 2007.

Helsingfors den 15 mars 2006